

צור קשר

אודותינו

דף הבית

ספרייה דיגיטאלית להיסטוריה ומורשת חיל האוויר

www.fisherlibrary.org.il

פרסומי הספרייה הדיגיטאלית מוגנים על ידי זכויות יוצרים
מותר לעשות בהם שימוש אישי לא מסחרי

תור
מירה שדות

תור
מירה שדות

אמנואל גל - 2011

**"הניצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע..."**

**לגיא
סיפורים על אבא**

הקלדה, עיצוב, עימוד, עריכה והדפסה:
קופי אין, פתרונות דפוס מהירים
הרצל 140 רחובות, 08-9355547
עיצוב עטיפה, כתיבה והגהה: מירה שדות

25.8.2012

תוכן עניינים

3	תוכן העניינים
6	תור, בני בני
8	קיבוץ גונן
10	כמה מילים אודותי
12	רוחות מלחמה
14	מספר אלי
16	בן נולד לנו
18	בפעוטון ובגן
26	ראש פינה
28	המושבה
30	הבית
36	עידן הטלויזיה
38	חויות וטיולים -
	בצפת, בגולן, בחרמון ובבטיחה
42	ימי הולדת ופרידה
46	מהפך
48	ירושלים
50	קצנלסון 6 ולימודים
54	טיולים
56	תור לומד לשחות
58	אמא ואוסקר
60	שלג בירושלים
62	הגבעה שלנו
68	הטיול לקרנטל
70	הטיול לסיני
78	טל שחר
80	קניית בית, השתלבות בכפר
84	החיות שלנו
86	לאמא ואבא שלום
88	הנעורים
92	אורי, בני
98	נישואי שרון ואורן
104	נולדו נוי ואלון
116	מכגש משפחתי
118	קורס טייס
126	עם חברים מאלבום טייסת
134	התאונה של תור
138	תור והחתולים - שיר
140	יום חיל האויר, מסדר כנפיים
144	טסים למשימות
146	בחרמון
150	טסים עם תור דרומה
152	מטס יום העצמאות
156	הסיפור של גלית
168	החתונה
170	ואז נולדת
178	חברים מספרים - שייקה, יאיר, צור ורובי
186	צחי כותב לגיא - סיפורים על אבא
194	חברים מספרים
200	תודות

תור, בני בני

בוקר שבת, 11.7 תור, יום הולדתך.

אני יושבת בפרגולה, אלי עדיין ישן. חווה את הבוקר, צופה בשקט מסביב, נזכרת... מימין עצי זית אפורים, אותם נטענו ביחד, מזמן.

מולי פיקוס ענק, גזעו עבה, ממנו משתלחים שרשי אויר, תומכים בעץ הכבד. נטעתי אותו הרחק מן הבית. עכשיו גדל, חופתו פרושה, מצלה מעל, מחבקת, מסוככת עלינו.

מדי פעם משב רוח קל. עלעלי פיקוס קטנים שהצהיבו, חגים בצניחה איטית כמו פרפרים, אחד אחד.

שדרת ההרדופים פורחת בגווני ורוד ולבן, - כניסה חגיגית הביתה.

יונים ואולי תורים עפים, נוחתים על ענפי עצים וחוטי חשמל, מגרגרים הומים...

בפאתי הדשא, בין סיגליות ויסמין מונחים פסלוני חמר אותם יצרת: חנוכייה שקניה מטוסים, ודיוקן עצמי - ראש. מדי פעם אני מושיטה יד וחשה באצבעותיי גומות קטנות בחומר - טביעות ידיים יקרות.

זה עולמנו, תור, חותמך נצחי -
אתה ונפשך נוכחים ושלובים בנפשותינו,
ובמקביל - חיים מיום ליום לאורך.

לפנות ערב נלך כולנו לים.

גיא היקר שלי

אני יושבת ומתחילה לכתוב לך את הסיפור של אבא תור לאור הזיכרונות.

הרגשות מעורבים, רצון אמיתי להעניק לך מה שרק אמא אוהבת יכולה לדעת, וסבתא, שאוהבת אותך יכולה לספר. כאב וגעגועים לתור מציפים אותי, הזמן לא יכול להם. הם חלק ממני, כמו שנפשו בנפשי.

חייך של תורי היו עשירים מגוונים ומספקים, מלאי חוויות, אהבה, למידה, נתינה וקבלה אין סוף - כזה היה הילד שלי הוא אבך.

אנחנו מכילים אותו והוא אותנו בנימי נפשותינו. מלווה בממד אחר, תדר מסתורי, בו הזמן והמרחק אינם נמדדים כמו בעולמנו החומרי.

זו אהבת נצח נצחים.

מיר - מיני - מיני -
דער לעצט 11.7 יום הולדת.

אין יולגה פרייטאג, אלי צייטן יאן.
חנה אג היקרי, צופה דערקט אסאך, נכדית.
מיין צו צו צו אפויים, אותם נאען קינד, מזמן -
מיין פיקוס צוק, געזי צוק, מיין מילטאריס לרטי -
אויך, תומכים געזי הכשר.
נאען, אונט דער, מיין הבית, צעכטוי צוק, תופת.
פיוסה, מצלה מיין, מתקנת מסובבת מיין.
אוי פער מער רות קז, מיין פיקוס קטנים.
לעבדיק, חגים קבניות, איטית, כמו פירפריס, אג, אחד.
לדור ההידופים פיוסה געמי וחד ולבן,
כנסה חגיגות הבית.
יונים, ואולי תורים צפים, נוחתים מיין צופ.
צבים וחטי חטא, מגדלים, הומים, ...
קפאתי הדסא בין סיגילי ויסמין מונחים פסלני
חור אמר יצור: חנוכה לקניה מטוסים
וביקן צבא שלי, ראש.
אוי פער מיין מולטה יד, וחלה באצטותי
גומות קטנות בדומה, מיין, להגת יום יקרות!

ע מיין, תור, חותמך נצתי -
אתה ינפסק נוכחים ושלמים הנפשותי.
וקמקם - חיים מיום לאורק - אמא.

לפניה צום נאך בלע לים.

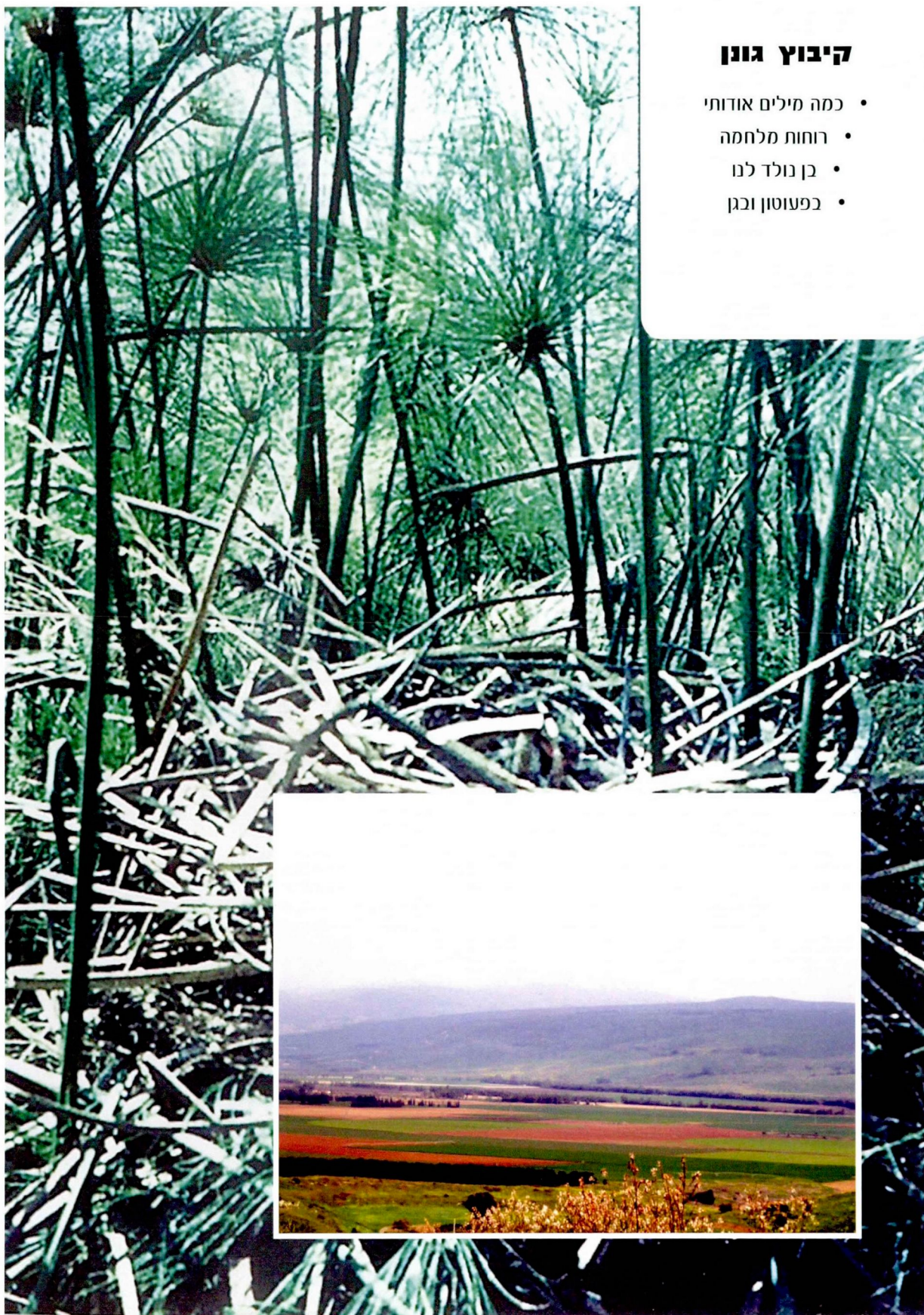
גיא היקר שלי -

אין יולגה ומתחלה לכתוב לך את הסיפור
לך אהא תור לאור הכבינות.
הנגשות מצורקים, רצון אחיני להדניך לך
מה שיש אמא אהבה יבולה לבית,
וסתא לאופק אתך יבולה לספר.
כאך מדעצים מדיפים אחי, העמן לא יכל להם
הם תלך מיין, כמו שפסא קנפטי.
חיון של תור היו צלילים משונים ומספרים,
אלאי חוויות, אהבה, אהבה, לעתה וקבלה
אין סוף... כזה היה הלב שלי הוא אקיק.
אמיני מניחים אותו והוא אלוני בנימי נפשותי.
מלונג אמיני בחינה אחר, תרי מסתורי
בו העמן והעמק אקיק נאבדים כמו
העמק החומרי.

זו אהבה נצח נצחיים...

קיבוץ גונן

- כמה מילים אודותי
- רוחות מלחמה
- בן נולד לנו
- בפעוטון ובגן

קיבוץ גונן

קיבוץ גונן נמצא במזרח עמק החולה, על מורדות רמת הגולן, דרומית מזרחית לעיר קריית שמונה, הקיבוץ משתייך למועצה אזורית הגליל העליון.

הישוב הוקם בשנת 1951 כהיאחזות משלט של הנח"ל בחירבת גורייבא, שלא יועד להפוך לנקודת קבע. אולם גרעין של הצופים העבריים, שהוצב במקום ויועד להצטרף לאחר שחרורם בתל קציר, ביקש ליישב את המקום כיישוב עצמאי ומבוקשם ניתן להם והיישוב התאזרח ב-1953. זהו הישוב הראשון בישראל שאוזרח לאחר שהוקם כהיאחזות נח"ל.

בסוף שנות ה-60 ובתחילת שנות ה-70 הוקמו מרבית מבני הקבע בקיבוץ, שתוכננו על ידי האדריכל דוד בסט. המבנה המרכזי הינו חדר אוכל הממוקם במרכזו של הקיבוץ וממנו רואים את עמק החולה מצפונה ועד דרומה. לאחר מכן בשנות ה-90 שופץ ושינה את פניו, וכיום הוא משמש כ"מסעדת הכפר" המשמשת את אורחי כפר הנופש.

שמו של הישוב, שהוענק לו על ידי זאב וילנאי, הינו סמלי – מתוך כוונה להגן על האזור מפני מתקפה של הצבא הסורי.

כמה מילים אודותי –

בבית הספר התיכון, הייתי ב"צופים". המטרה – להגשים חיי קיבוץ שיתופיים.

בשנת 1956 עזבתי את ירושלים, ללמוד בבית הספר החקלאי "עיינות".

בתום הלימודים, התאחדנו עם גדוד צופים מחיפה – "גרעין גדיש".

התגייסנו לנח"ל (נער חלוצי לוחם) עברנו הכשרה בקבוצת דגניה א', ליד הכינרת.

בשנת 1960 עלינו להשלמה בקיבוץ גונן, שהיה בן חמש שנים.

הקיבוץ שכן במורד הרי גולן, צופה לעמק החולה, גרנו שם בצריפים, הרגשנו חלוצים!

אלי החיפאי ואני נישאנו בשנת 1963, וקיבלנו בית מגורים נאה.

בשנת 1965 נולד אורן,

בשנת 1967 נולד תור.

רוחות מלחמה

יוני 1967.

הימים מתוחים ואנחנו מחכים לבאות. את רוב הבחורים בקיבוץ גייסו לצבא. ביניהם אלי, שהיה צנחן. אורני היה בן שנתיים וחצי. אני נושאת בבטני את תור, האמור להיוולד תוך חודש. קשה היה להפרד מאלי, להשאר עם אורן וגם לדאוג לו, בלי אפשרות של קשר. (אז לא היו לנו טלפונים, ודאי לא ניידים). בקושי התנחמתי ב"יחד" של החברות בגונן. הזלתי כמה דמעות וחזרתי הביתה. הכנתי תיק רחצה, מגבות ליד הדלת, למקרה של אזעקה והתכוננות מהירה לבונקרים.

הבונקרים היו חפירות בטון עמוק באדמה, בהם קומות, דרגשים ללינה, מעליהם גושי בזלת גדולים לכפל הגנה. הם נבנו ליד מבני מגורים ומול בתי הילדים. היה בונקר מיוחד לפי מידתם של הפעוטים. אזעקה.

ביום שני, השני ליוני.

עלינו לבונקר שלנו, שמענו ברדיו חדשות בערבית. "חיפה שלנו" "תל אביב שלנו", לא ממש האמנתי, אבל אשר יגורנו בא - הסורים מעלינו, מסוכן.

בלילה שכבנו בקומות לאורך המדפים. מוקמנו בקומה השניה, הצפופה. אני מחבקת את אורן, אוחזת בו שלא יפול, ולא יודעת איך להסתדר עם הבטן הגדולה. ירדתי מפעם לפעם לשחרור מהלחצים. אז חבר, עודד טרכטנברג לוחש לי באוזן: "אל תדאגי, למצרים אין כבר חיל אויר, המטוסים חוסלו בעודם על הקרקע. אפילו לא הצליחו להמריא". כבר??? אחיו, קצין גבוה בצבא, הודיע והרגיע - לעת עתה. למחרת פנה אלי גרשון, אחראי ביטחון, והציע לנו לעבור לבונקר מול בתי הילדים. אורן במדף גבוה לצד הפעוטים (הוא עד היום זוכר ששכב ליד נמרוד) ולי פתחו מיטה מתקפלת באמצע ה"חדר" ורווח לי.

שמענו על קרבות והפגזות, התקדמות, ניצחונות, ובגונן שקט מתוח. אורן וחבריו הקטנים יכלו לצאת לחצר בית הילדים להתרענן ולהשתעשע בבריכה מרובעת קטנה ורדודה. ישבתי על מדרגות הכניסה לבונקר, סורגת לאורן סוודר כחול, צופה בפעוטים ומחכה... מחכה... מה קורה? מה יהיה?

ביום המלחמה השלישי - שנת צהריים.

השכבנו את הילדים לנום. פתאום נשמעו שריקות ופיצוצים - הפגזה על גונן. הפעוטים ישנו שנת צהריים למרות המהומה בחוץ. ההפגזה נמשכה כשעתיים וחצי - ואחר כך שוב שקט מתוח. יצאנו לבדוק מה המצב: כמה בתים נפגעו מרסיסים, לאחד מהם חדר פגז וגרם להרס - השאר ללא פגע. המלחמה נמשכה וברדיו בשורות. ירושלים הערבית, העיר העתיקה נכבשו. הכותל בידינו. הסורים נסוגו, הרי השומרון, עמק הירדן וסיני בידינו.

ביום החמישי למלחמה הוכרזה שביתת נשק. יצאנו מהבונקרים וראינו משאיות חונות על הכביש שמעלינו, ומתוכן נפליטים עשרות חיילים, מתפרשים לאורך הכביש. החיילים מוסווים בענפים ובעשבים, מצוידים בנשק. הם התחילו להעפיל לרמת הגולן. המראה נדמה כלקוח מסרטי מלחמה, מרגש ובלתי נשכח.

מתחילים להגיע טלפונים מהבחורים, ידיעות על שלומם ומיקומם. (הטלפון היחיד בגונן היה בצריף המזכירות). בשורת איוב - אחיו של אפיק גרוס נהרג. מכה קשה מאפילה על כולנו.

מאלי - אף מילה, אף דרישת שלום

כעבור כמה ימים של דאגה גדולה, נפתחת דלת הבית - אלי!!! מחייך, שמח לקראתנו, מחבק ואנחנו מאושרים.

טיילנו באזור המערבי מעל לקיבוץ. והבחנו בתעלות עלובות ורדודות, שנחפרו כנגד הטנקים הסורים - אלי הזדעזע למראן. מדי פעם שמענו רעם מטוס מעלינו, ואורן, שעבר את התקופה בקלות, נחרד ורץ למחסה מתחת לשמלה שלי שדמתה לאוהל.

מספר אלי:

כשפרצה מלחמת ששת הימים, הייתי בן 28. בעשרים ושמונה השנים האלו היו שתי מלחמות - מלחמת השחרור ומלחמת קדש - 56, אבל אותן לא חוויתי. בימי מלחמת ששת הימים הייתי חייל מילואים בצנחנים. שבע שנים אחרי השירות הסדיר - שנה שנה של שירות מילואים צניחות ואימונים לפחות 25 ימים בכל שנה.

הימים שלפני המלחמה היו ימים של מתח רב, שהלך והצטבר במשך שלוש ארבע שנים קודם לכן. היו הרבה תקריות לאורך הגבולות, גם על ידינו בגונן. הערבים סביבנו עשו צרות צרורות לאורך הגבולות. ירו על חקלאים שעבדו בשדות, בגונן הרגו רועה בקר על מדרונות הגולן. הטרקטורים שלנו היו משוריינים והיו יוצאים לשדות בליווי של צבא.

ב-1966 הסורים הכינו תכנית, להטות את המים של מקורות הירדן בידן ובחצבאני. היו תקריות קשות בצפון. במרכז הארץ היו חוליות של בדואים שהיו חודרים למושבים. גם בטל-שחר גנבו ציוד ועדרים ופגעו בתושבים. המתח הגיע לשיא כאשר המצרים סגרו את מיצרי טיראן, במטרה לחסום את תנועת הספינות למפרץ אילת. הפעולה הזאת שלהם, היתה למעשה העילה למלחמה. כל הצבא גויס והוצב לאורך הגבולות ובמחנות הצבא וחיכה...

זו היתה תקופת המתנה - שלושה שבועות והמדינה מגוייסת. המצרים המשיכו להכניס טנקים לסיני. הסורים על הגולן, תגברו כוחות. הליגיון הערבי, שישב ביהודה ושומרון, גם תגבר כוחות אך ישב בשקט.

ב-6.7 פרצה המלחמה ע"י מכה אוירית של חיל האויר שלנו, שהשמיד את חיילות האויר של מצרים, סוריה, ירדן ועירק, ואיפשר תוך שליטה באויר, את כניסת הכוחות הקרקעיים לתוך שטח האויב.

באותה תקופה גדוד הצנחנים שלנו היה בדרך לציר המרכזי של סיני, לכיוון סואץ. עם פרוץ המלחמה עשינו סיורים בזחל"מים לאורך הגבול המצרי, במטרה לבדוק את הכוננות שלהם ולהבחין בתזוזות כוחות אם תהיה. היינו נוסעים מצפון לדרום ביום, במטרה לתגבור כוחות באילת. ובלילה חוזרים באורות כבויים. כך לילה לילה...

כשפרצה המלחמה, היו שני גדודים ערוכים לכיבוש אבו-עגילה - מתחם תותחים ענקי, בצד המצרי. הגדוד שלנו היה גדוד תגבור. הגדוד הראשון הונחת באבו עגילה ממסוקים וכבש את מתחם התותחים. שתי פלוגות מהגדוד שלנו הצטרפו לקרב ונלחמו שם. הפלוגה שלנו נשארה בניצנה. לא ידענו מה קורה בחזיתות אחרות.

כעבור יומיים, ביום הרביעי, פרצה המלחמה בגזרה הירדנית. הגיעו אוטובוסים, העמסנו את כל הציוד שלנו ועלינו לכיוון ירושלים, לעזור לשאר גדודי החטיבה. ברדיו שמענו על הקרבות בירושלים. ביום החמישי בבוקר הגענו לירושלים. העיר נכבשה כולל כל הגדה המערבית.

שמענו על ההחלטה להעביר אותנו צפונה. לכיוון הגליל והגולן. הסורים היו עדיין שקטים. לא היתה החלטה עדיין לכבוש את הגולן. שוב עלינו על אוטובוסים ונסענו צפונה. לכיוון שרונה - לוד, יבנאל. שם התמקמנו על שפת בקעת יבנאל בכרם זיתים וחיכינו לפקודה.

הפקודה הגיעה ביום שישי בלילה. העלו אותנו לאוטובוסים וירדנו לעמק הירדן, לכיוון צמח. אז התחילה הפגזת מרגמות על האוטובוסים, בנס לא נפגע איש. חזרנו לכרם הזיתים. למחרת, שבת בצהריים, הורצנו שוב לצמח. הפעם ירדנו ונערכנו לטיפוס על המצוק מעל תל קציר לכיוון תאופיק העליונה. מרכז רמת הגולן וצפון הגולן, נכבשו על ידינו שישי ושבת.

4 טנקים טיפסו בראש הפלוגה ואנחנו אחרי הטנקים, טיפוס רגל נוראי. היה חשש עצום, פן הסורים יפתחו באש ממקלע אחד, ויקצרו את כולנו. נדהמנו שהיו רק יריות בודדות. בשעות אחר הצהריים

הגענו לעמדות העליונות.

המוצבים היו עזובים. הסורים שראו את הכוח העולה, והשמועות על הנסיגה שלהם ממרכז הגולן עשו את שלהן... הם ברחו מהזירה ועזבו הכל... למעט חייל פצוע וסוס, התעלות היו ריקות. השארנו במתחם העזוב כוח שמירה. מרבית הכוח ירד ברגל לכיוון אל-חמה, שם הסתיימה מלחמת ששת הימים.

עזבתי את גזן באמצע מאי. אמא הסתובבה עם הבטן הגדולה בקיבוץ. טלפונים סלולריים לא היו, אחת ליומיים שלושה היינו מטלפנים ממרכזיה ניידת על קומנודוקר... בגלל אי הודאות, דאגתי. מה אם הסורים יפגזו? איך אורן הקטן מסתדר? בדרך הטבע, לעצמי דאגתי פחות. אמא היתה בתקופת ההמתנה בקיבוץ.

לאחר העליה לגולן, שמענו מחברים שהמצב בקיבוץ לא היה נורא, מלבד ביום הכיבוש. שעתיים של הפגזה כשכולם היו בבונקרים.

בן נולד לנו

הקיץ היה חם, התנהלותי גדולה וכבדה, סופרת את הימים עד ללידה. חוה האחראית על בית התינוקות, הזמינה אותי לעבוד איתה במשך כחודש, כאימון לקראת האמהות.

בדרך כלל העדפתי לעבוד בנוי, בקטיף תפוחים ובגן הירק, בעיקר בשתילת עגבניות ולא בבישול במטבח או בטיפול. לשמחתי הטיפול בתינוקות הקטנים היה נעים ומעניין. בישלתי דייסות, למדתי להרגיע אותם ברכות, בחיבוק, במוצץ או בנענוע קל - בשעות הצהריים רחצתי את הקטנים במים חמימים, ועטפתי אותם במגבות, חבילות חמימות ומתוקות.

בצהרי יום ה 11 ליולי חשתי שינוי בבטן הגדולה. כאבים קצובים מתחזקים בהדרגה - עת ללדת. נסענו אלי, אני ואחות הקייבוץ גלדי לצריף יולדות בקרית שמונה. המקום היה עלוב למדי ללא ציוד ובלי רופא. המיילדת, אישה מבוגרת קפדנית ולא נחמדה, פקדה עלי לצעוד הלוך ושוב במסדרון לזרז הלידה. גלדי עודדה אותי, ותורי סוף סוף הגיח. תינוק גדול במשקל 3.480 ק"ג. שחרחר, מקומט וחמוד.

אלי, שלא היה נוכח בלידת הבנים (אז לא היה מקובל שבעלים ילוו את הלידה) הגיע אלינו נרגש ושמח, ואני מותשת. אלי הציע לקרוא לילד "תור" שם מיוחד - מעוף.

כעבור יומים חזרנו לקייבוץ, הנחנו את המתנה בחיקו של אורן, שהיה כבן שנתיים - האח הגדול! תור ינק בשקיקה, ואורני הודיע בגאווה "אבל אני אוכל מצלחת!!"

לא היתה לתור עדיין "קבוצה", הצטרכנו לחכות בבית, עד שיוולדו עוד שלשה ארבעה תינוקות שהיו בדרך ויקבלו מטפלת. שהינו ביחד בביתנו במשך כ-4 חדשים. זמן של קשר ועדנה. תורי היה רגוע מטבעו, "תפס אצבע", סיפק את עצמו כרצונו, אכל ובגיל 3 חדשים שקל כ-7 ק"ג, כולו מדושן עונג.

בשבתות ולפנות ערב, היינו מטיילים ביחד. תורי בעגלת טורקיז וכובע, בעינים גדולות וסקרניות מתבונן בכל הכוונים, מתרשם וחושב. ירדנו לאזורי הלולים והרפת. אורן, חמוד ויפהפה, גילה אומץ מול ראשי פרות ענקיות, תוחב לפיהן אניצי קש וקורא "מו". לפעמים עלינו במעלה ההר מעל לקייבוץ. מרבדי תורמוסים וכלניות בגווני סגול, נרקיסים ואירוסים צהובים. ומשם לברכות הדגים שם עבד אבא.

תורי ספג טבע, והטבע הוטבע בו ובנו.

בפעוטון ובגן

בגיל חצי שנה עבר תור ל"טיפול" ביחד עם שלשה פעוטים. המטפלת היתה שרה - זכינו! שרה היתה אישה מיוחדת, אמא לארבעה ילדים. היא ניחנה בתבונה, ביופי, בעומק וברגישות אמיתית לגוזלינו. בתקופה זו עבדתי כקוסמטיקאית וקרמיקאית. אורני אהב לבקר אותי, לשחק עם בקבוקים וכלים שונים, וקרא למקום "מקקה".

בבקרים, בסביבות השעה עשר היתה שעת ביקור ב"טיפול" - רחצה וטיול קטן, רק תורי ואני. הוא השתכשך באמבטיה, עטפתי אותו במגבת גדולה, חיבקתי "חבילה" חמימה, מתוכה הציץ ורדרד ומתוק. הלבשתי אותו וטיילנו תוך חיבוקים ופינוקים ובחזרה לשרה. בשעה 5 אחר הצהריים - שעות המשפחה. אספנו את אורן הגדול, המקסים ולאבא. הילדים צהלו במפגש עם אלי. טיילנו ברחבי המשק, תורי בעגלת טורקיז מביט סביבו בעיניים גדולות וסקרניות.

בשעת שקיעה, עמק החולה פרוש מתחתנו, ומרחוק שרשרת הרי נפתלי. השמש צובעת את הנוף בגווני זהב, וסגול הנמוגים לגוני אפור עד לרדת החשכה.

בקץ בילינו בבריכת השחיה. אורן בן שלוש, לימד את עצמו לשחות ומהר מאד שחה כדג. הוא צלל וקפץ קפיצות ראש, גב, רגלים - והרגיש במים נהדר!

פעם לקחתי את שני הבנים לבריכה. המקום היה ריק, פרשנו שמיכה על הדשא, הושבנו את תור בין הצעצועים, ואורן ואני יצאנו לשחות. כשהפניתי את ראשי לראות מה קורה עם תורי, קפאתי בבהלה: תורי במים העמוקים, יד אחת אוחזת במעקה מדרגות הברזל, ראשו בחוץ והוא מביט אלינו שאנן. שחיתי בכל כוחותי, הגעתי לתורי לחבק אותו בהקלה. הייתי מאושרת ומאוד אשמה - איזה חוסר אחריות וכמה שהוא היה גיבור שלא טבע - ואפילו לא התרגש מהעניין.

בהכנות לשנת הלילה סיפרנו סיפורים, השמענו מוסיקה, וישבנו ליד הילדים מרגישים אוהבים מאוד. כשיצאנו מחדרם עוד שמענו אותם "משוחחים" אורן מתאר, מסביר ושואל. ותורי עונה לו בג'בריש מתובל במילים - "אבא, אמא, כולם, כן, לא, למה?" - אחים.

תורי התחזק. שערו הבהיר - בלונדיני, שזוף ומוצק. הוא ניסה לעמוד, נשען על מעקה המרפסת, מסיע כסאות, והולך איתנו יד ביד בצעדים מהוססים. ופתאום התעשת, קם והתחיל לצעוד שמח ומנצח! מאז - הלך מלא עיזוז. נהנה מתחושות מגוונות. איבריו משוחררים, ידיו מתנפנפות, אוחזות וממששות. רגליו נושאות את כובד גופו, ואפילו, מתרוממות בין צעד לצעד מבלי ליפול - והעיניים מגלות אופקים חדשים.

בבית הילדים התיידד עם חבריו הקטנים, שיחק איתם - הפך חברותי, כשצל של עומק מחשבה מלווה אותו - בקיצור ילד גן!

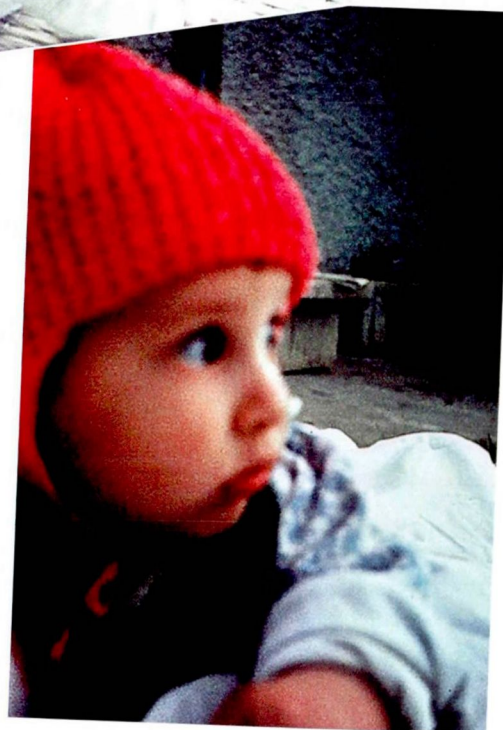
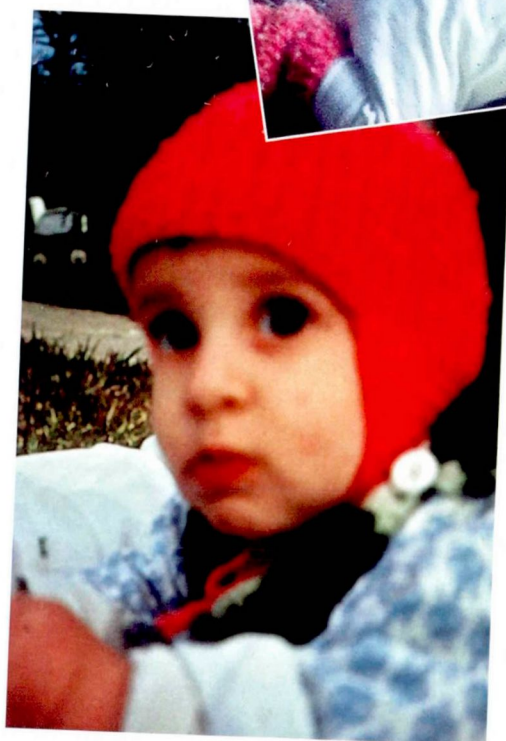
רומן חדש התפתח בינו לבין ... חתולים! את הראשון קיבל מחברה טובה - רשי. הוא נשא אותו הביתה בדלי. תולי ותור ישנו יחד במיטת הסורגים, אחד מוצץ אצבע, שני מגרגר - אושר משותף!

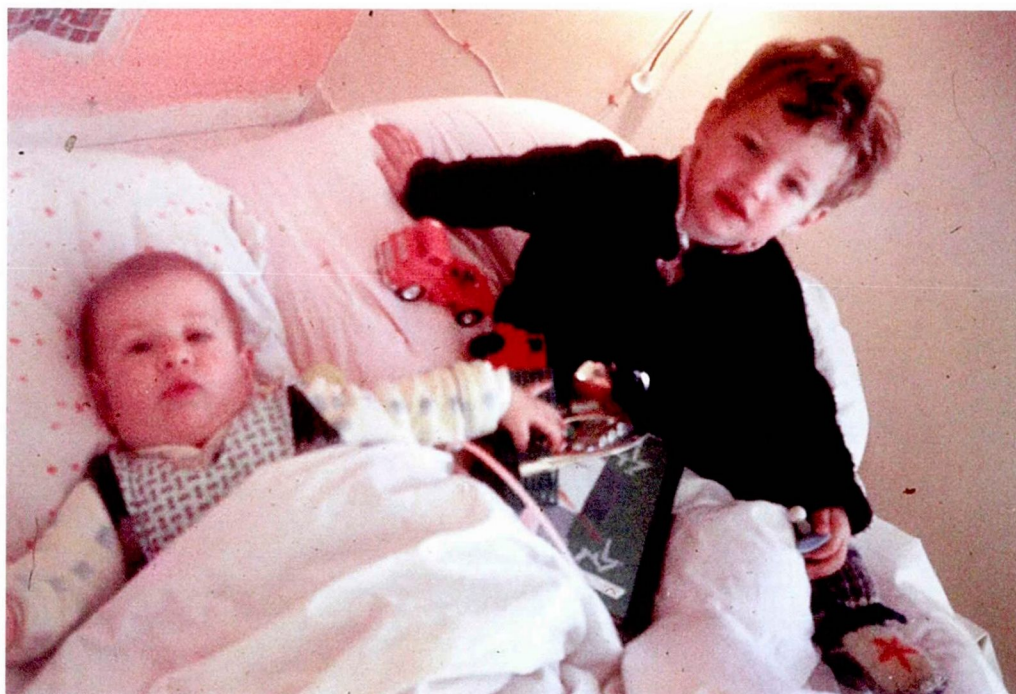
בתקופה זו החלפנו עבודות - אלי עבר מגידול דגים לשמורות הטבע, תחילה באזור החולה, ולאחר מכן בגולן. אני לימדתי אומנות בבית הספר האזורי בכפר בלום. בקיבוץ החליטו שעל אחד מאתנו לחזור למשק, אחרת נאלץ לעזוב.

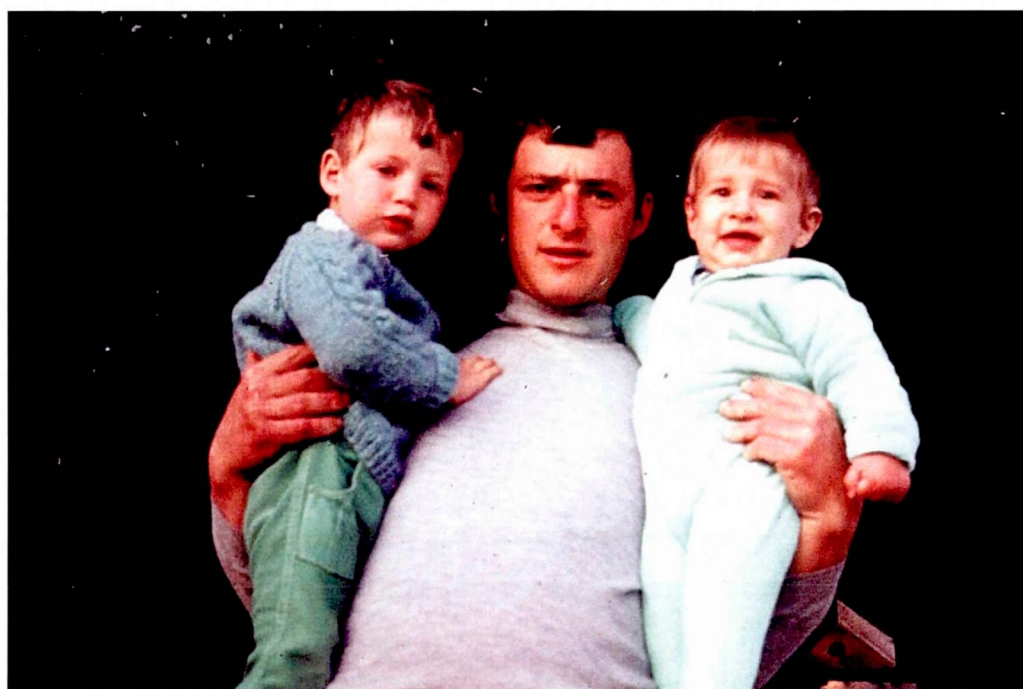
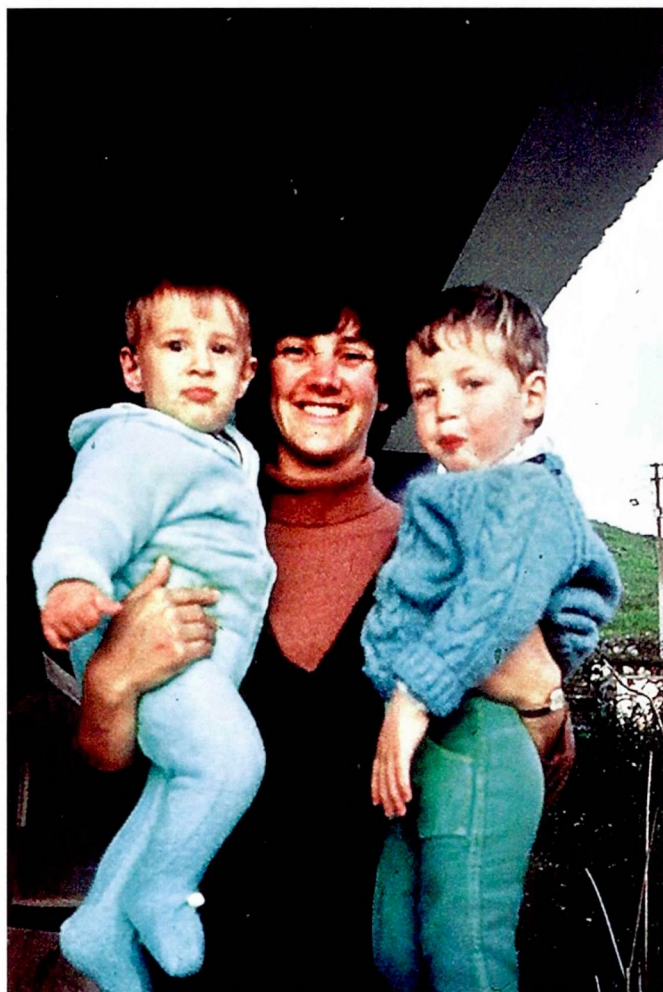

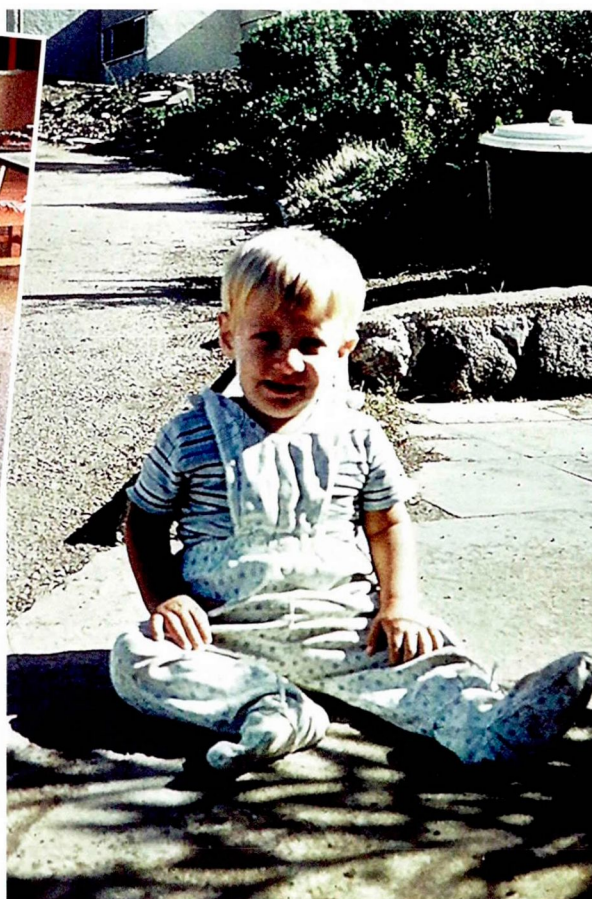
ועזבנו -

בחרנו לגור בראש פינה!

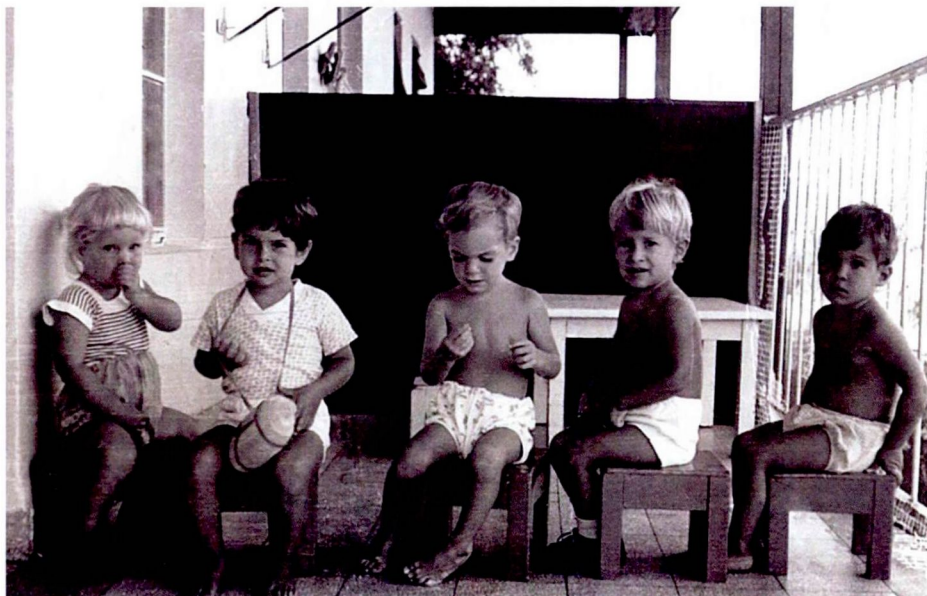

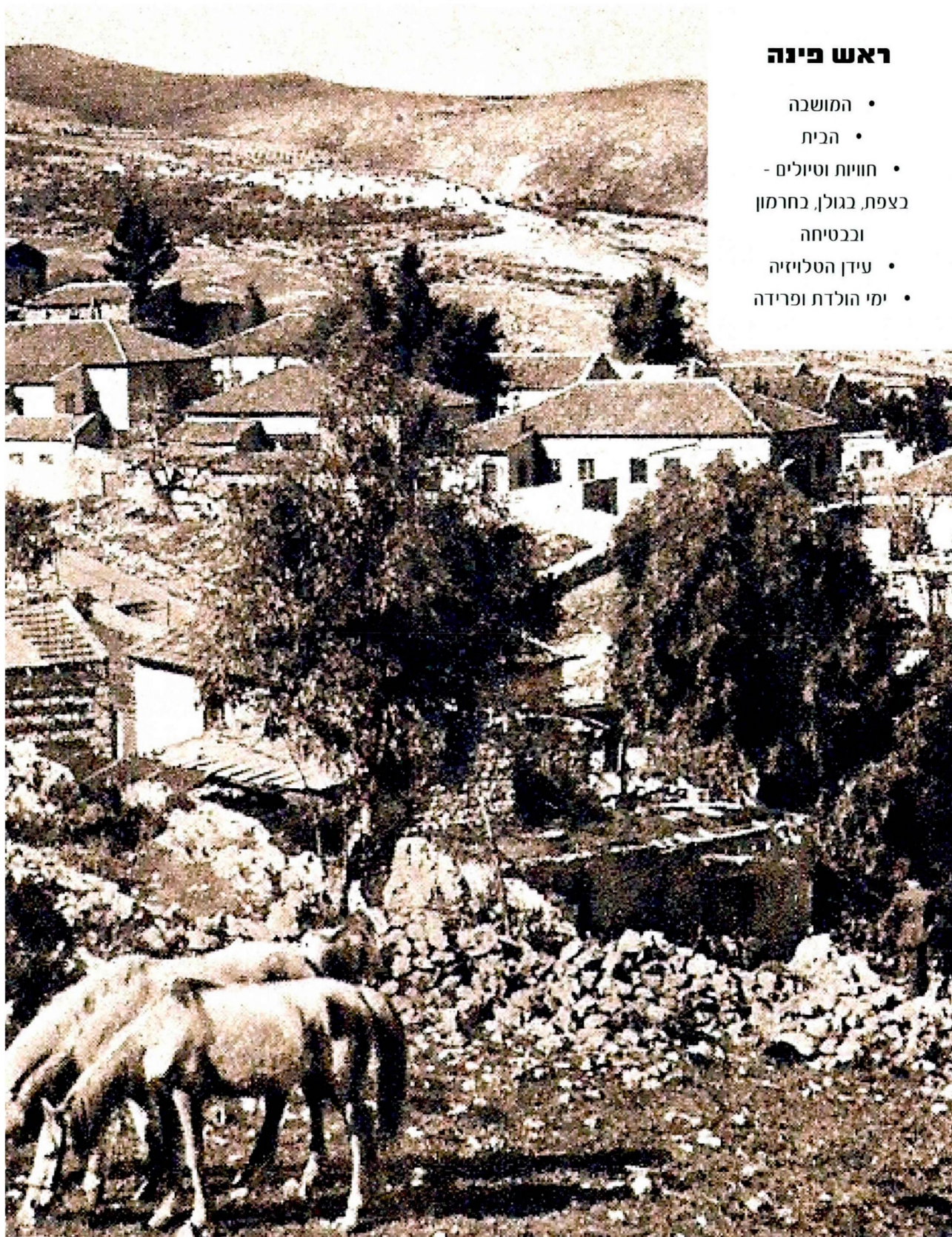

ראש פינה

- המושבה
- הבית
- חוויות וטיולים -
- בצפת, בגולן, בחרמון
- ובבטיחה
- עידן הטלויזיה
- ימי הולדת ופרידה

המושבה

בשנת 1882, לאחר קונגרס פוקשאן, החליטה קבוצה של שלושים משפחות של חסידים מהעיר מוינשט, ברומניה, לעלות לארץ ישראל ולעסוק בחקלאות. בחודש תמוז תרמ"ב (1882) הגיעה לארץ ישראל קבוצת חלוץ של חמש משפחות. בחודש אוגוסט 1882 יצאה האוניה "טטיס" מנמל גאלאץ, עליה עשרות משפחות נוספות. לאחר תלאות ירדו בחוף ביירות ובמסע רגלי בעזרת חמורים ופרדות הגיעו לצפת וממנה לגיא-אוני. הם החליטו לשנות את שם המקום לראש פינה, לפי הפסוק מתהילים קי"ח, כ"ב: "אבן מאסו הבונים, הייתה לראש פינה". שינוי השם רמז על הכוונה להניח את אבן הפינה ולבנות ולחדש את ההתיישבות במושבה וכן על ההתגברות על כישלון ההתיישבות הקודם. המתיישבים נאלצו להמשיך ולחיות בבתיים שנרכשו מהכפר הערבי.

ב-1883 נחלץ הברון רוטשילד לעזרת ראש פינה, שהפכה למושבה הראשונה אותה לקח תחת חסותו. בתמורה להעברת בעלות על כל האדמות ומבני המושבה לידי הברון, דאג הוא להמשך קיומה ובנייתה. בראשית המאה ה-20 הייתה ראש פינה המושבה הרביעית בגודלה הארץ ישראל. בשנת 1900, בעיקר בגלל סכסוכים בין האכרים לפקידות הברון, העביר הברון את המושבה לחסותה של חברת יק"א, שהייתה כפופה לברון הירש.

המושבה המשיכה למלא תפקיד מרכזי בהתיישבות בארץ ישראל עד לקום המדינה. בשנת 1920 היוותה המושבה בסיס פעולה ליוסף טרומפלדור וחבריו, ובשנות השלושים פעל בה הפרופסור גדעון מר לחקר והדברת מחלת המלריה. בהמשך שימשה המושבה בסיס להברחת יהודים מסוריה בימי המנדט הבריטי. בראש פינה שהתה גם פלוגת העבודה של בית"ר, בה היה חבר עולה הגרדום הראשון שלמה בן יוסף.

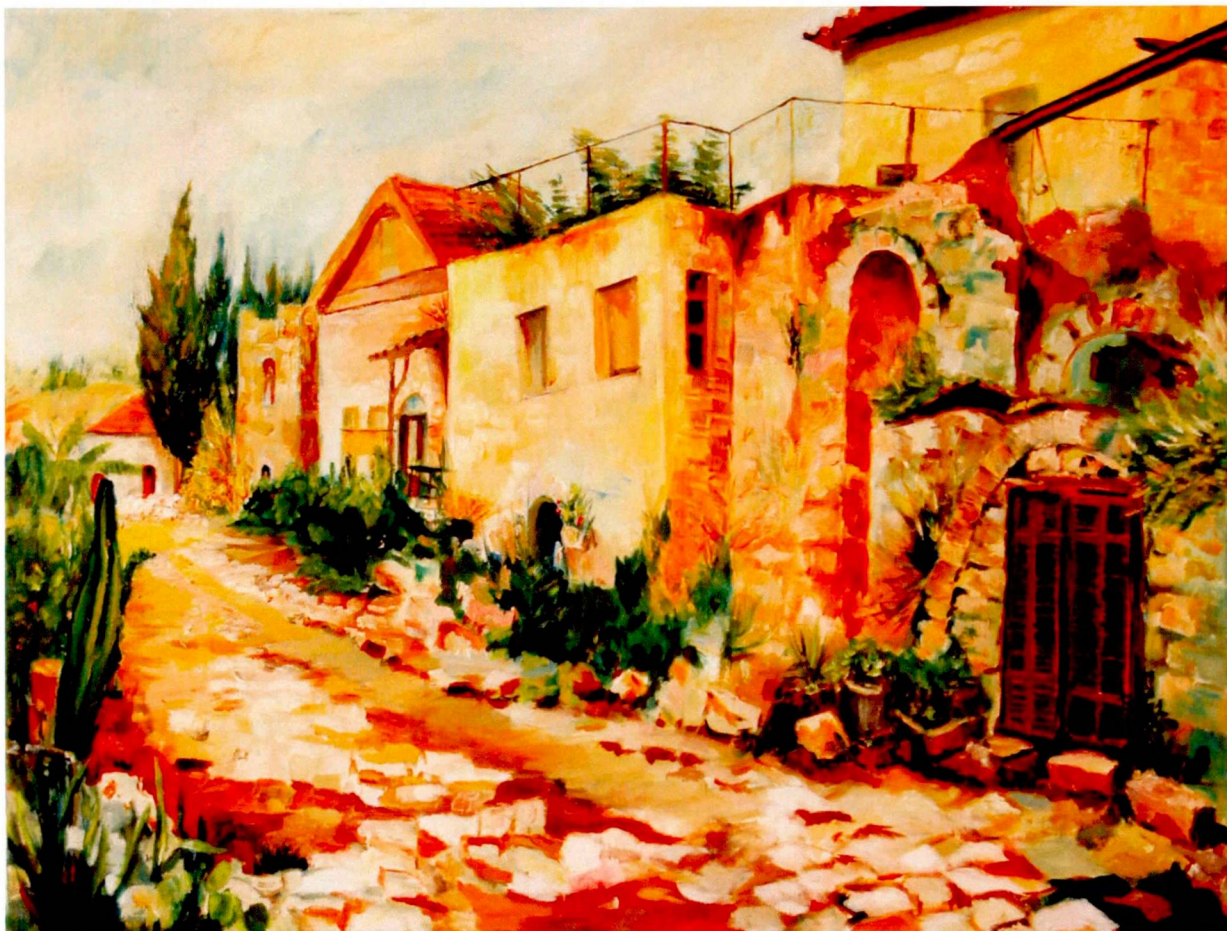
מושבה יפה, משתרעת על מורדות הרי צפת. ממפלס הכביש הראשי ומעלה, בתים של "ההרחבה", חדשים יחסית, מוקפים בעצים ובירק. במעלה הרחוב – דרך מרוצפת בקוביות בזלת אפורות, עתיקות. בתי אבן, חצרות, בהן שרידים מן העבר – אגני אבן לכביסה, לולים ורפתות. באזור הגבוה יותר – גן הברון, לכבוד ובמימון הברון רוטשילד: טרסות אבן, רמזים לערוגות ולמזרקות שהיו פעם. עצי קזוארינות, המיה ברוח, משב ריחות רחוקים.

רחוב הבתים העתיקים ביותר הרוס ברובו, הבתים נראו עזובים, והוו מרכז דיור לצעירים ולמשפחות קטנות שחיפשו מקום שונה, רחוק מן הערים וממשפחותיהם התרבותיות והמרובעות, לדעתם. הם חיו במעין קומונה – "היפים" ישראלים של שנות ה-70.

אחרי מלחמת וייטנאם צעירים אמריקאים בחלו במלחמות, דגלו באהבה חופשית. הם השתמשו בסמים, הזו, ציירו ציורים פסיכודלים ופרקו כל עול בורגני, סיסמתם "עשו אהבה, לא מלחמה" – "Make Love, No War". הזרם שטף את העולם וגם את הארץ. המחזמר "שיער" שיקף הלכי רוח אלה – אחוה ושלום.

צעירים וילדים גידלו שיער (חיילים מסופרים נראו מוזרים ויוצאי דופן). נשים זרקו (ואולי גם שרפו) חזיות מחניקות. לבשו בגדים הודיים צבעוניים מבדים מתנפנפים ואוריריים, וענדו מחרוזות אקזוטיות.

שיחתם ודיוניהם היו פילוסופיים, אוטופיים – בעיקר. ורק... רק... אהבה וחופש. שירי להקת ה"חיפושיות" הדהדו באוזניים ובלבבות –
 "כל מה שצריך זו אהבה",
 "ALL YOU NEED IS LOVE".

הבית

קשה היה לעזוב את הגליל, לא רצינו... חיפשנו מקום אינטימי.

מצאנו בית ברחוב החלוצים. הבית, בית אבן מאורך. רחבת כניסה מוגבהת ומעל לדלת כותרת, בה טבועה שנת הקמתו 1904. בבית היו שלושה חדרים גדולים. קירותיו הפנימיים היו גבוהים ועבים, בנויים טיט וקש פריכים. (הילדים חפרו בקירות לקול מחאותי). בחזית מרפסת, סוכת גפנים, דשא קטן, גדר ושער עץ. מאחור, שרידי מבני משק ושוקת מרובעת ששימשה אמבטיה - בריכה לאורן, לתור ולחבריהם.

במקום אוריה של פעם, הדים מזמנים אחרים... התאהבנו ממבט ראשון!

רימון הביא לנו את הרהיטים הגדולים מהקיבוץ במשאית "סקניה". את שאר החפצים, בעיקר את שני הפסלים שיצר אלי - ה"חסידה" ו"עמוד", הבאנו בויליס הכחול. הויליס היה דו תכליתי - ביום הוא חרש את הגולן בנתיבי הבזלת והמים, אחר הצהריים אוטו ללימודי הנהיגה שלי, בשדה התעופה מחניים. הילדים ישבו מאחור, אלי נתן לי הוראות שנראו אז נורא מסובכות. אם לא קרתה תאונה - זה מפני שנסעתי לאט כנמלה, ושדה התעופה היה רחב ידיים.

בבית הייתי מתאמנת על מכסה של סיר, כדי לא לבלבל את הידיים ולחלוב את ההגה - אלא להצליבן בפניות ובסיבובים. אלי צחק וטען שעשיתי בררררר... - קולות של אוטו, והילדים צהלו... אחרי עשרה שיעורי נהיגה ולימוד תאוריה. ניגשתי לשני מבחנים, עיוני ומעשי, ועברתי בטסט הראשון - יש!! קנינו את המכונית הראשונה שלנו, "כרמל דוכס", מין סוסייתא מפוארת ומרווחת, בה נסעתי לעבודתי בכפר בלום.

אורני, שהיה בן ארבע וחצי, השתלב בקלות בגן הילדים. חמוד, ספורטיבי, מלא דמיון ויכולת ביצועים, ובעיקר - חברותי ואהוב. לתורי לא היתה עדיין מסגרת, הוא נשאר איתי בבית שלושה ימים בשבוע, ובימים בהם לימדתי, שמרה עליו מטפלת - סימי אוחיון ממושב אליפלט. אחרי עשר שנים של חיי שיתוף קיבוציים, מצאנו עצמנו חופשיים ועל אחריותנו.

שמנו לב שתור, שלמד לדבר קצת עוד בגונן, התחיל לגמגם בסיומי מילים. אני... ני... ני... רוצה... צה... צה... וכו'. בסבלנות הקשבנו לו, מבלי לזרז או לתקן. ועם הזמן חזר לדבר רגיל, בשטף. אהב לעמוד על השולחן ולנאום בפאתוס, בנפנופי ידיים - ואנחנו הקהל.

תופעה נוספת - הוא התחיל לצלוע, מבלי להתלונן על כאב, מוזר. נסענו איתו לאורטופדיה בצפת. היא הציעה לנו להנעיל את נעליו - נעל שמאל ברגל ימיו, ולהפך ביום ובלילה. ניסינו, נראה לנו מופרך ולא נוח. ירדנו לאורטופד בטבריה. הוא בדק את תורי ביסודיות, והסיק שמצבו של תור טוב, אין צורך בטיפול. אכן צדק, ובהדרגה חזרה הליכתו הטבעית. אני חושבת שהמעבר הפתאומי מבית הילדים לראש פינה, שיבש זמנית את האיזון שנשמתו הרכה, זה התבטא בכמה מעצורים גופניים.

סימי המטפלת היתה לרוחו ולרמתו של תור. נשמה שקטה פשוטה, לא דרשה, ולא בקשה. לא שאלה, ולא ענתה. ישיבה ושמרה, ותור שיחק לידה - באושר.

הימים בקיץ היו ימים של טיולים במעלה הרחוב התלול - לפעמים במורדו. בבית היינו מציינים בצבעי ידיים וצובעים את הציור וגם את סביבתו, הכל היה מצויר - מה שבא... לימים אימצנו כלב, גור לבן עם כתמים חומים - בשיא הדמיון, המצאנו לו את שמו "כלבי". כלבי היה שותף לציור, תור החליט לצבוע אותו - בכחול. היו צחוקים... גם של הכלב - שנבח ולא הבין מה המהומה סביבו.

אלי היה עולה יום יום לגולן, תאב לראות ולחוות את הנופים והממצאים שהתגלו מעת לעת. אז הגולן היה ריק, כבישים לא היו, הדרכים דרכי עפר קשות מרובדות באבני בזלת שחורה. הכל היה שונה, יערות האלוניים, השלגים בחרמון, המפלים שופעי המים, זאבים, אירוסים למיניהם - הרבה צבא. המתיישבים

הראשונים התחילו לחרוש שטחים בדרום הגולן.

תורי, שהיה פעוט כשהגענו לראש פינה התפתח מול עינינו. חווינו ילד איתן, מוצק, מקדים מחשבה למעשה, אוהב ומביע את דעתו בפתיחות ובחיבוק. שמץ של רצינות ניכר בעיניו, במבטיו. בעקשנות ובהתמדה קולט וסופג סביבותיו. אורני הגדול, בוגר, מבין ענין, גמיש, זריז וספורטאי. מלבב ביופיו ובעל רעיונות מקוריים בכל תחום. היו אלה ימים מאושרים. הבנים השתובבו, התגלגלו בדשאים, צחקו, רבו, שיחקו עם חבריהם, ואנחנו אהבנו.

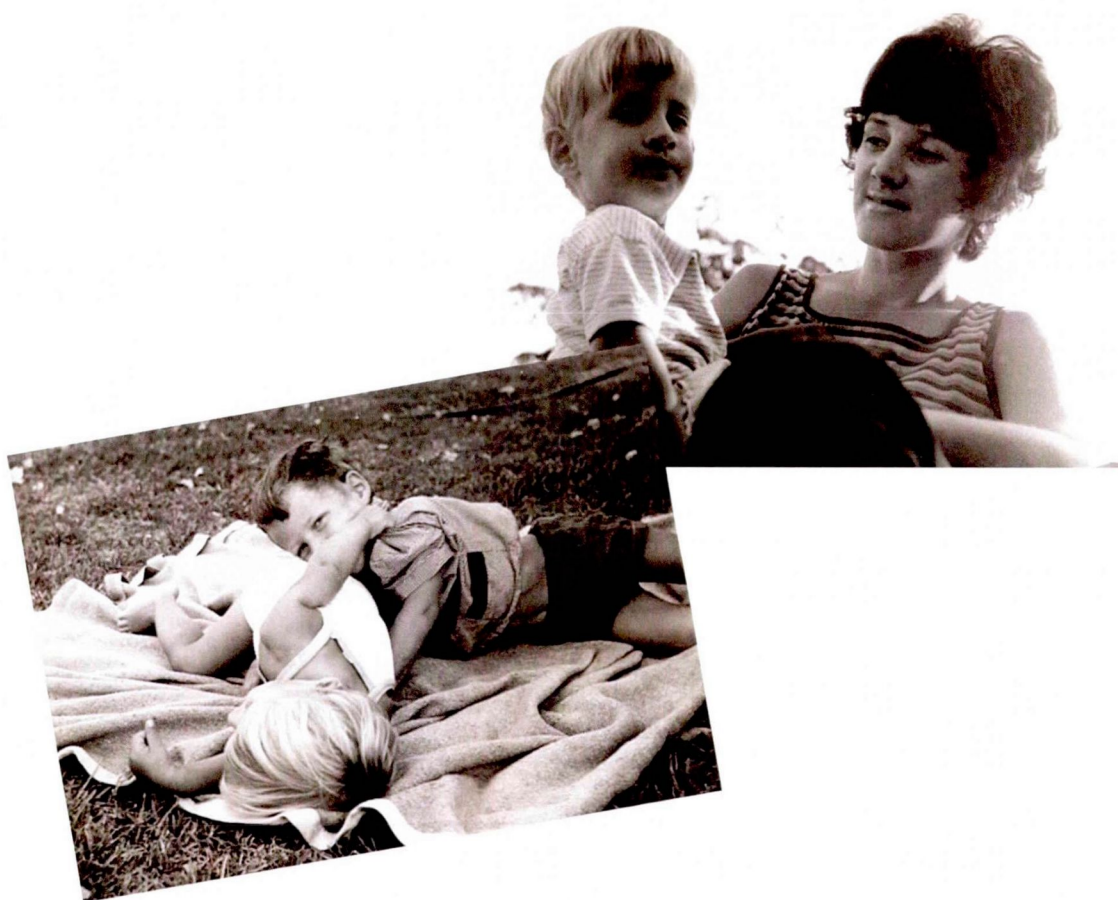
יום אחד תור שיחק בדשא ליד פסל, מעשה ידיו של אלי, כולו ברזל חידודים חידודים. פתאום – צעקה חדה ובכי. רצתי אליו בבהלה – תורי נדקר, נפצע, ודם זלג מרגלו. עפתי איתו בזרועותי למרפאה. האחות טיפלה בעדינות בפצע, ניקתה וחבשה את הרגל. הוא קיבל זריקת אנטי-טטנוס, כי הברזל היה חלוד ומלוכלך. בהמשך אותו יום תור התנהג כרגיל, הפצע שלא היה עמוק, לא הפריע לו לשחק ומצב רוחו השתפר.

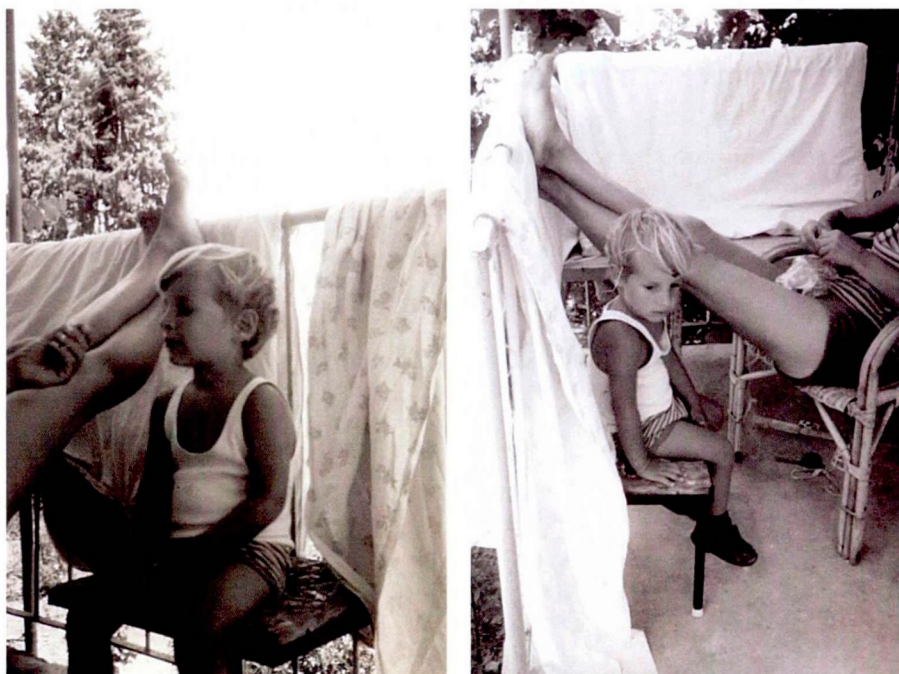
בלילה שלאחר הפציעה, הרגשתי את תור, עומד ליד המיטה שלי בשקט. (מנהג שחזר על עצמו מדי לילה, קמתי אליו בחושך – לקחתי את ידו העדינה, וחזרנו למיטה בחדר הילדים בשקט. שם נרדם מיד). שלא כרגיל, הדלקתי את האור, הרמתי את הפיג'מה שלו, לעיני נתגלו נקודות נקודות אדומות מתנפחות ומתפשטות. מיד טילפנתי לבית החולים בצפת, תיארתי את המצב. והתשובה – "בואו מיד לבית החולים".

נסענו אלי, תור ואני לבדיקה. התברר שזו היתה אלרגיה לזריקת האנטי-טטנוס. מזל שהגענו, אחרת הפריחה והנפיחות היו מתפשטות ואפילו מחניקות. תורי קיבל זריקה שסותרת את החומר – אנטי-דוט. כעבור דקות ספורות העור החוויר והטפחות נעלמו, בהדרגה. מאז – לא משחקים בקרבת הפסלים. זוכרים ונשמרים: לא לקבל זריקת אנטי-טטנוס.

אין לי מושג מה גרם לי להדליק את האור ולבדוק את גבו של תורי. לא ידעתי דבר על אלרגיות, כך שלא ציפיתי להן. זאת היתה פעולה אוטומטית, מין דחף, חשתי בדיוק מה יש לעשות. מאז והלאה היו מקרים רבים של לדעת, לפני כל שיקול הגיוני – לחוש מה קורה לבנים, אפילו כשהיו במרחקים...

עידן הטלוויזיה

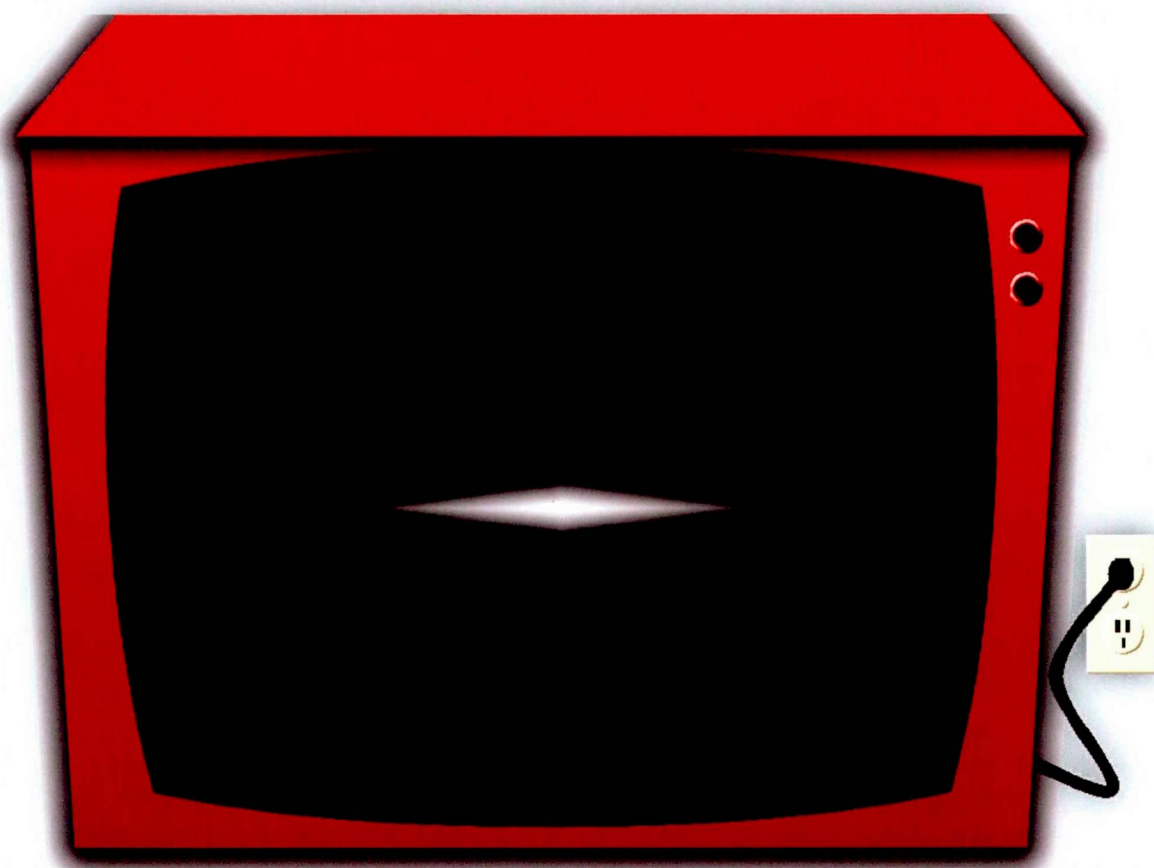
אנשים רכשו מכשירים, וקלטו שידורים מלבנון ומסוריה. המסכים אפורים, עליהם שלג לבן מרצד ומטשטש את המראה ואת הדיבור. דמויות, כמו צלליות כהות, נעו כה וכה.

התחילו שידורים שלנו, ערוץ אחד לכל העם, בשחור – לבן. חיים יבין הצעיר והמשכנע, שידר חדשות מהארץ ומהעולם. לילדים – פינות משעשעות. סמי וסוסו היו גיבורי הזמן, ועוד... מדי יום שישי אחר הצהריים, הייתה תוכנית של מופעי טום ג'נס, שירים רומנטיים, גדולים מהחיים. היינו יושבים עם חברים לשמוע את השירים של אז.

עדיין לא רכשנו טלוויזיה, חשבנו שהיא בסך הכל מיותרת. הילדים שיחקו ביום במשחקים, בהמצאות דמיוניות, וכאמור בטילים. חשבנו שבהיה במסך, כמוה, כהתמכרות פסיבית. אחר הצהריים הם היו חומקים מהבית אל שכן שגר ממול – סבא גילמור, שהזמין אותם לצפות בשידור לילדים – אז נשברנו... רכשנו טלוויזיה אדומה, לפחות שמשהו יראה צבעוני...

לפני השינה ישבנו לידם, תורי ואורן, סיפרנו סיפורים, שלהם ושלנו. אורן היה מכין לי את הכרית הקטנה שלו כדי שאישן לידו. תורי מצץ אצבע בקול "קוי קוי קוי" בין נים לנים. ואז – נשיקה לילה טוב וחלומות נעימים.

אני זוכרת סדרות תוכניות לגדולים – "איירונסייד" הבלש על כיסא הגלגלים, שפיענח בקלות בשכלו תסבוכות של חשודים למיניהם ותמיד יצא צודק בול! או, סדרת "הוואי פייב או" – 5-0 שהוסרט באיי הוואי. שם השחקן החתיך אומר בסיום כל סרט – "בוק הים" כלומר "עצרו אותו". גיבורים מנצחים ורעים נתפסים – תמיד.

חוויית, טיולים

ראש פינה שוכנת בין החרמון, החולה והכינרת במזרח, לבין צפת והרי נפתלי במערב. בשנים שגרנו שם טיילנו בשבתות!

עלינו לחרמון, בחורפים – שלג, לובן ועצים ערומים. אכלנו פיתות דרוזיות בברכת רם. הבנים גלשו על ניילונים, זרקו כדורי שלג זה על זה, נפלו, קמו, צהלו וקפאו. בדרך הביתה – החלפת בגדים רטובים והפשרה!

טיילנו בגולן. נופיו השתנו מדי עונה. בקיץ צהוב חרב ויבש. בחורף נחלים ומפלים. באביב הוא עוטה ירק בשלל גוונים, הכל בהיר וריחני! היינו מטפסים על צלעות הרי הגעש הכבויים: תל אבו נידה ותל בנטל עד לתצפיות העליונות, כשמולנו פרושים רמת הגולן ועמק החולה.. באופק החרמון הלבן. אלי, שהיה מאוהב בגולן ובזלות, וחקר את צפונותיהם, סיפר על אירועים גיאולוגיים מהעבר הרחוק מאוד. התפרצויות הרי געש, סביבם קפאה הלבה לגושים ולטיפות – הם סלעי הזלת האפורים ושפכים של טוף – אדמות פוריות.

הוא גם הסביר ותאר את אירועי מלחמת ששת הימים, הצביע על קונטרה וישובים סורים במרחק.

סיירנו בצפת. נשמנו אויר הרים קריר. שוטטנו בסימטאות צרות מדורגות, בין בתי אבן עתיקים. ציירים, פסלים, חרשי מתכת וצורפים בחרו לגור בבתים הציוריים, מקבלים השראה מאופי המקום – הפיזי והרוחני. הם הציגו את יצירותיהם בגלריות אבן וזכוכית. (כמה עבודות קרמיקה שיצרתי, הוצגו ונמכרו בהן).

ברחובות היו קיוסקים, גלילות, ממתקים וחנויות צעצועים. תורי ביקש לקחת לעצמו מכל הבא ליד, אי אפשר. למה?? מה זה כסף? אין מתנות חנם. – אז ניצתה בו הזיקה לכסף ולחשיבותו! כשהיה בכיתה א', והמורה שאלה כל ילד וילדה מה הם רוצים להיות כשהיו גדולים, ענו הילדים: נהג, טייס, מכבה אש, חייל, מורה, ציירת... אז תורי אמר לתומו – "רודף בצע" ... מסקנה מלימודי התנ"ך.

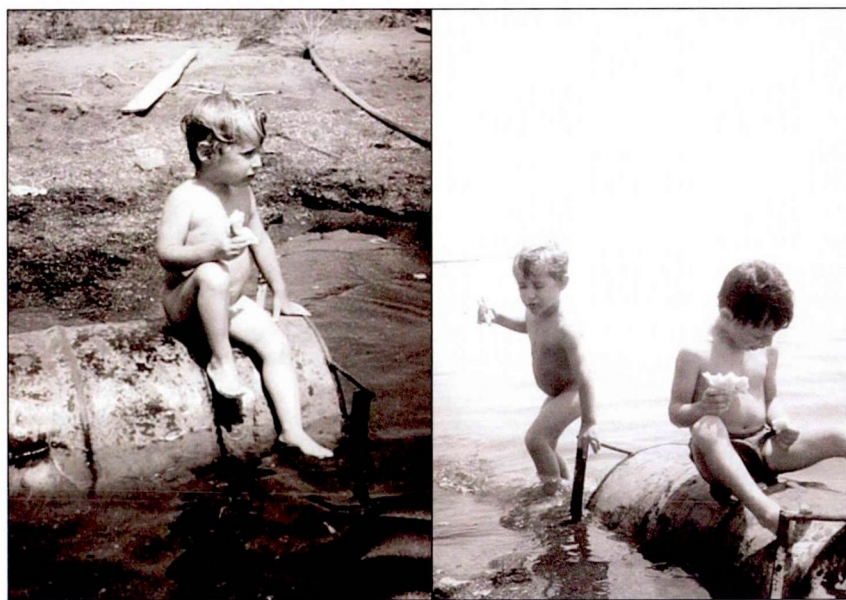
בשבתות, נסענו בויליס לפיקניקים בכינרת, לחוף טבחה או לחוף בטחה. תורי השתכשך במים הרדודים נזהר לא ליפול. אורן הגדיל את טווח השחיה, חופשי מגבולות הבריכה. אנחנו סמכנו עליהם והצטרפנו לשמחה. בבטחה מי הכינרת פלשו אל החוף, כך נוצרה רצועה רחבה של מעין ים-יבשה – גושי אדמה, עליהם צמחיה, מוקפים במים רדודים. יכולנו להציץ בין הקנים בציפורים, סופיות, אגמיות וטבלנים מבלי שהבחינו בנו. במים – קרפיונים וצלופחים.

פעם, כששלי היה במילואים, נסעתי בויליס עם הבנים לכינרת. בפיתולים שבמורד הדרך – פנצ'ר... חניתי בצד הכביש, מצאתי את הג'ק, גלגל ספר ומפתח שוודי. התיישבתי מול הגלגל שניזוק והתחלתי להרים את האוטו. מכונית שהתקרבה עצרה, הנהג הנחמד הציע עזרה. עניתי בגאווה ש"אני מחליפה גלגל בעצמי". הוא נשאר איתנו קצת – ליתר ביטחון. התיישבתי, הרגליים שלי היו פשוטות מתחת לאוטו ואני עובדת עם הג'ק. הנהג הזהיר: אף פעם לא לשלוח רגליים מתחת למכונית – היא עלולה לקרוס ויתחולל אסון. הבנתי – זוכרת.

המשכנו לבלות, בצהרים במעלה הכביש, מאחורינו מכונית משטרה מאותתת לי לעצור. השוטר ניגש אלי. הוא ראה את הבנים יושבים על ספסלים מאחור, צמודים לחלונות הקבינה. הוא העיר בחומרה על הסיכון שבדבר. כשראה תורי את השוטר נבהל נורא ובכה "אני לא רוצה בית הסוהר" "אני לא בית הסוהר"...

המשכנו בנסיעה מנסים להירגע.

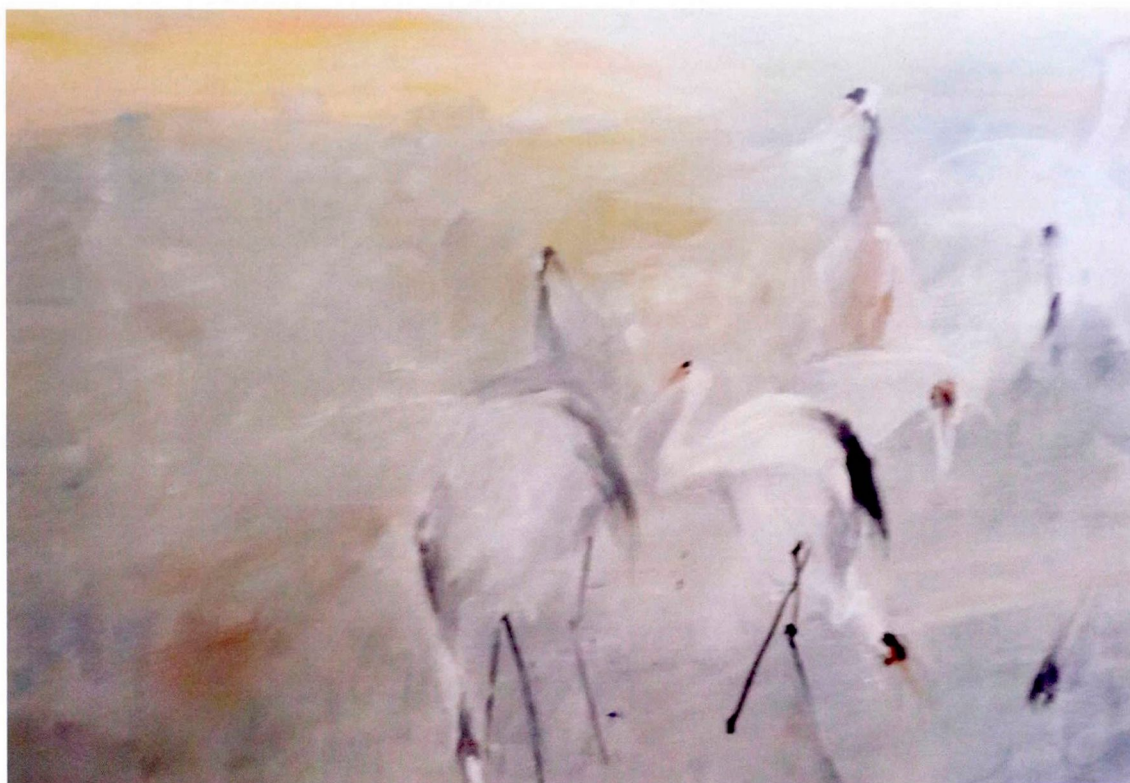
ומאז – טיולים רק עם אלי!

בחורף נסענו לשמורת החולה לצפות בציפורים. להקות שקנאים, אנפות ועגורים הגיעו מאירופה הקרה, חלקן בדרכן לאפריקה - חניית ביניים, אחרות בקשו להישאר. צפינו בעגורים - כשהתקרבו לאגמון החולה, שמענו מרחוק קרקורים וצווחות של אלפי עגורים. הבחנו בין צמחי המים בגושים אפרפרים - ציפורים צפופות מנקרות בהאדמה. כשהחל להחשיך, לאור הדמדומים. שקט פתאומי... כל העגורים עומדים דום, זוקפים צוואר ומקור לשמים רגעים ארוכים כמהופנטים. מחכים לבאות...

ואז - כמה מהם מתרוממים ועפים לכיוון המים, נוחתים בעדינות ומחכים. וכך בהדרגה מתרוקן השדה - העגורים פורשים לשנת לילה. מצפון וממערב מתקרבות להקות נוספות. אלפי צלילות שחורות על רקע שמים ערפילים אפורים אדומים - סגולים, מתקבצות אל המים. שם היו מוגנים מטורפים. היינו כחולמים!!! בחשיכה הבחנו בתנים, חומקים בלאט בין קני הסוף משחרים לטרף. לילה.

ימי הולדת ופרידה

תורי בן שלוש!! הולכים לחגיגת יום ההולדת בגן!

בצילום - לקראת האירוע, יושב על מדרגה לפני גדר הבית. לבוש בחולצה לבנה, לראשו זר מרגרטות. התסרוקת - פוני בלונדיני, המבט רציני, מהורהר משהו. הגן - עולם חדש!

שם מכיר חברות וחברים. משחק איתם, נהנה משפע צעצועים ומיתקנים, שומע סיפורים ולומד על החגים. מסתגל לסדר יום מאורגן אך חופשי. הגננת, חיילת מאוד נחמדה, שגרה בצפת, מארגנת ומלמדת את הפעוטים והשמחה רבה. תורי לרוב מתון, חושב ואוהב, גם יודע להשתובב.

בבקרים, אורן ותור היו הולכים יד ביד על המדרכה במורד הכביש אל הגנים, וכך בצהריים שבים יחד הביתה. פעם תורי סיפר לי "כשהגננת מסתכלת אלי, אני מתבייש קצת"... כמעט יום יום היה יושב על המדרגה ליד השער, מחכה שהגננת החמודה תעבור בדרכה לאוטובוס. נפנוף קטן - אהבה ראשונה!

יום אחד, תור חוזר מהגן. מגיע הביתה בידו האחת דף שצייר, בשניה זר פרחים קטן. נעמד מולי בטקסיות חגיגית, מביט בי בעיניים גדולות ויפות ופוצח בשיר:

אמא יקרה לי יקרה
אמא חביבה לי חביבה
זר קטן הבאתי לך
כי אני אוהב אותך
אוהב אותך.

והושיט לי את הפרחים. חיבקתי אותו. דמעות בעיני - וליבי עולה על גדותיו - יום האם!

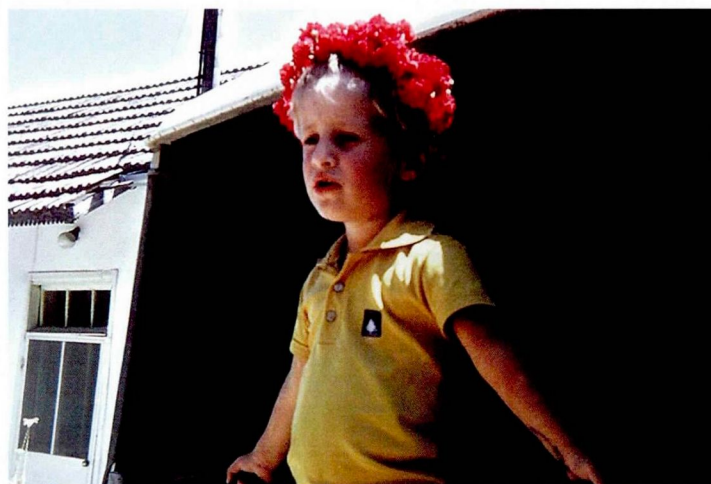
סתיו, חורף ואביב חלפו, ואנחנו על מי מנוחות. בקיץ, אחד עשר ליולי 1970 חגיגה - תורי בן ארבע! - גדול יותר, חזק, מוצק, מהורהר, יודע להתבטא, תופס עניין במחשבה תחילה.

אורן סיים את לימודיו בגן חובה, והוא על סף כיתה א'. הגננת שוחחה איתי אודותיו - אמרה שהוא מתאים לכל תחום בו יבחר - זריז, מוכשר ומהיר תפיסה.

בצילום - אני מחבקת את שני הבנים, שונים זה מזה, מיוחדים כל אחד בדרכו, והמשותף - בלונדינים!!

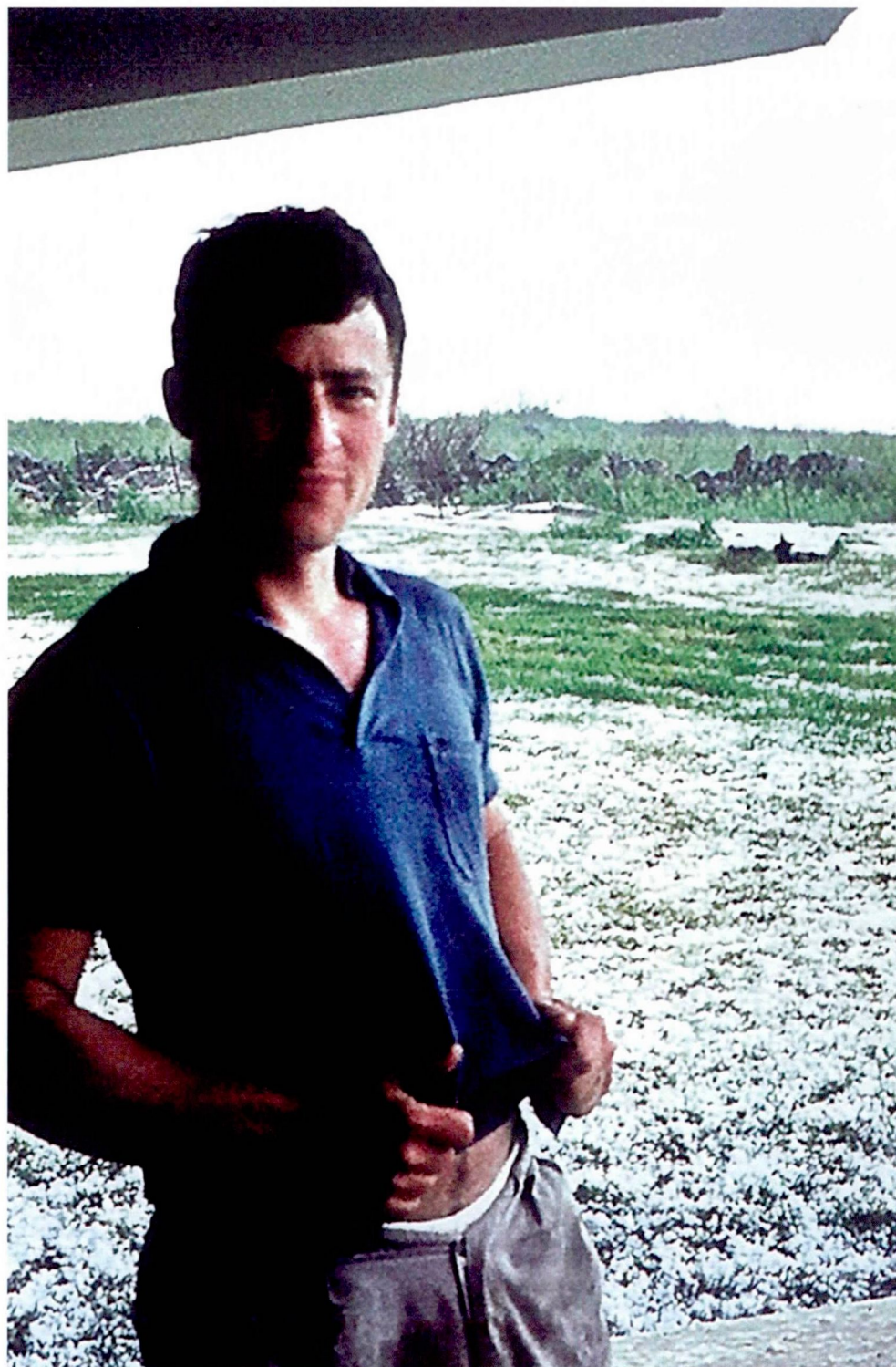
מנכ"ל רשות שמורות הטבע אז, היה אברהם יפה, שהקדיש את שנותיו לחיזוק המדינה. השתתף בהקמת צה"ל, לחם במלחמות ישראל וסיים את שירותו הצבאי כאלוף פיקוד הדרום והצפון. אישיותו פראית, כריזמטית וסוחפת את סביבותיו להגשמת מטרות הציונות בנחישות ובהומור.

קבוצת אנשים שוחרי טבע ובראשם אברהם יפה, הגו רעיון: הקמת גוף ממשלתי שישמור על נכסי הטבע בכל הארץ. לגרום למודעות ולאכפתיות לנושא, הן בחינוך והן באכיפה. כך נוצרה "רשות שמורות הטבע" בהנהלתו.

אלי זכה לעבוד תחת ניהולו, להכיר ולהוקיר אותו. אברהם גילה באלי פוטנציאל רציני, ובחר לשלוח אותו לאוניברסיטה, ללימודי ביולוגיה וגיאולוגיה לתואר ראשון: שלוש שנים חופשת לימודים, שכר לימוד ומשכורת על חשבון הרשות.

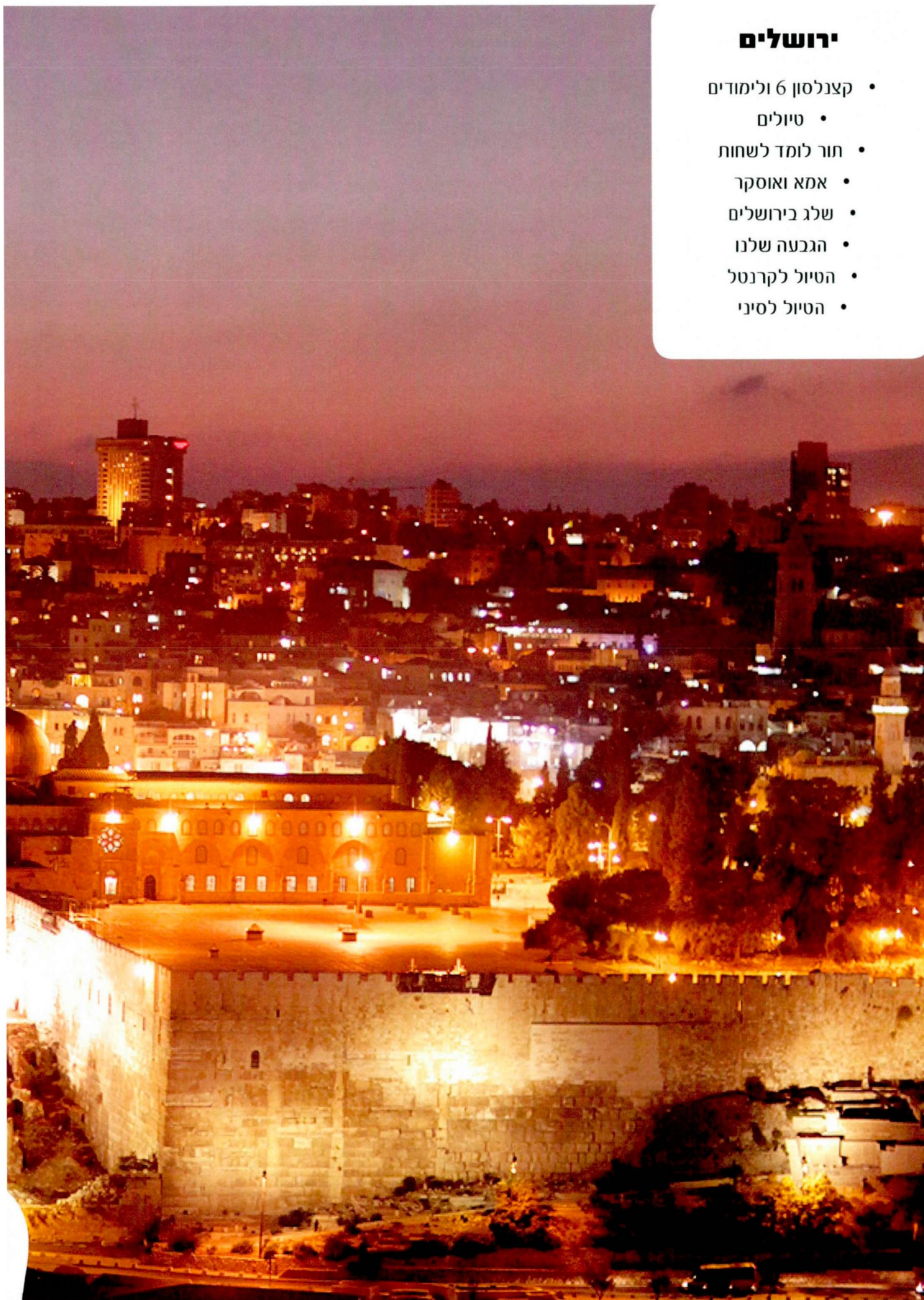
במקביל, יצאה הוראה ממשרד החינוך, על מורים בחטיבת הביניים והחטיבה העליונה לקבל תואר ראשון, ללמוד באוניברסיטה, או להמשיך לימודים בסמינר למורים שנה אחת נוספת.

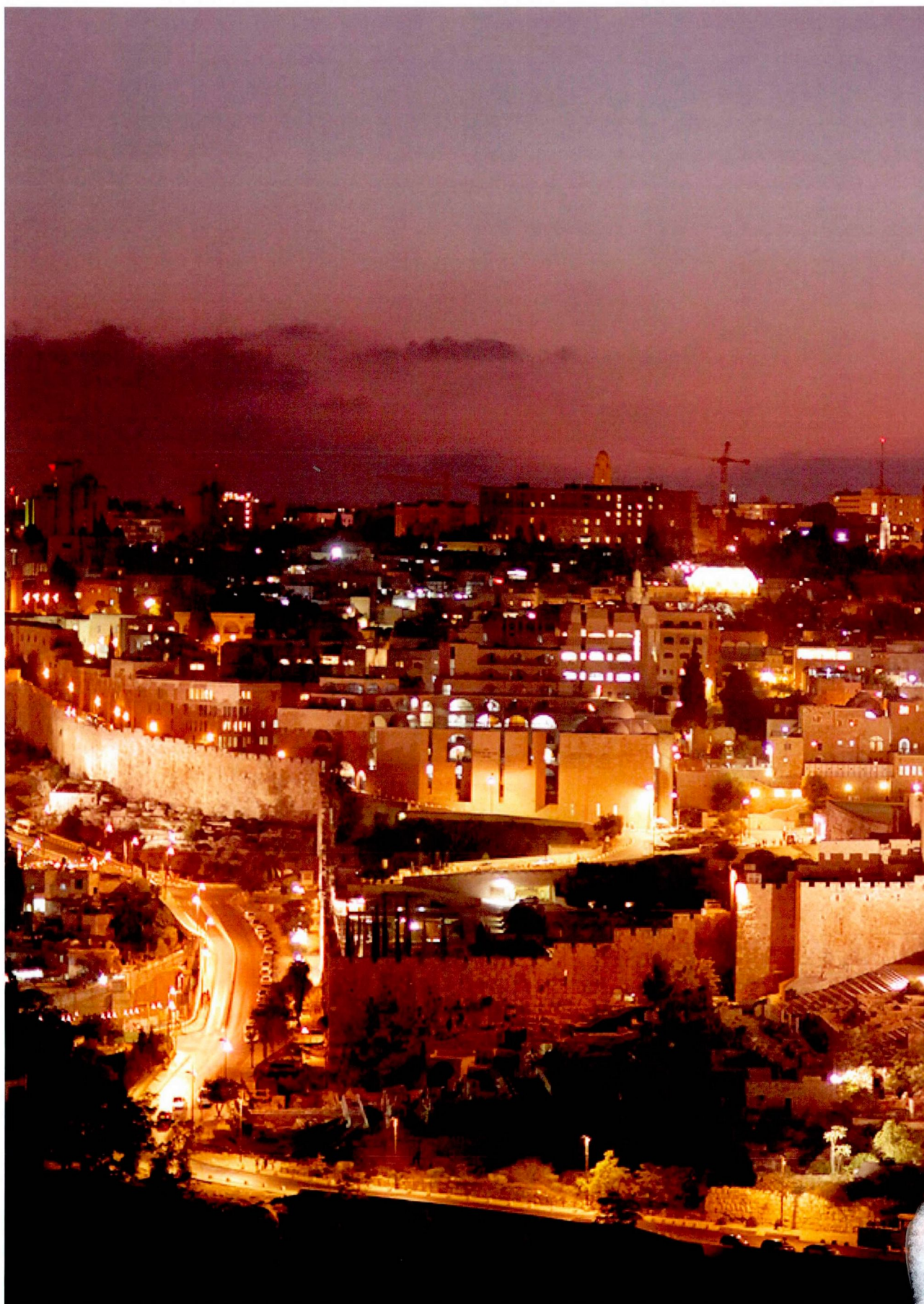
מהפך!!

ירושלים

- קצנלסון 6 ולימודים
- טיולים
- תור לומד לשחות
- אמא ואוסקר
- שלג בירושלים
- הגבעה שלנו
- הטיול לקרנטל
- הטיול לסיני

קצנלסון 6 ולימודים

הכיוון - ירושלים!!!

היה נפלא בראש פינה, עם זאת ציפינו לאפשרויות חדשות ומעשירות.

מצאנו דירה נחמדה בבית מגורים גדול ברחוב קצנלסון 6, ללא מוצא, ללא תנועת מכוניות בקרבת אמא שלי, שגרה ברחוב הפלמ"ח. מול הבית, שדה מסולע בו עמודי בטון שמרמזים על בניה קרובה. ילדי הבית - שביעיית בנים. שחקו, המציאו פעילויות ביחד - והשתובבו בשדה ממול! מאז ואילך אורן ותור היו צמד בלתי נפרד. תורי, שהיה קטן ופעוט, תפס אומץ וכוח, השתתף במשחקים כשאורן לצידו ליתר ביטחון.

אורן התחיל ללמוד בכתה א' בבית ספר לוריא, "דנה נמה, דנה קמה", תור הלך לגן חובה. הגננת ניסתה לרסן את רוחו החופשית - עקשנית, הוא לא היה כל כך ממושמע, תמיד עשה "חושבים" אם כדאי להישמע להוראה זו או אחרת, נהג כראות נפשו.

אלי נסע לאוניברסיטה על הר הצופים ללמוד לימודי טבע, ביולוגיה, גיאולוגיה ועוד... והיה חייב "לדגור" על החומר בלילות, אחרי שהילדים הלכו לישון.

ואני - ל"בצלאל" לקרמיקה! למדנו במבנה העתיק - "שנלר", שבזמן האנגלים היה מפקדה לחייליהם. למחלקת הקרמיקה נכנסנו דרך הצד האחורי של הבנין, למין אזור תת קרקעי, ומשם עלינו דרך פשפש לחדרי הלימוד.

לחדרים קירות אבן, בגדלים ובמפלסים שונים. הבנין היה קפוא בחורף. בימי גשם, מים שטפו את רצפות הבטון הענקיות ונקו לשלוליות - נאלצנו לעבוד במגפיים...

על אף התנאים נהייתי מכל רגע!

הלימודים היו חוויה נמשכת, מלמדת ומרגשת של גילויים: חדות הרישום, קסמי האובניים, הכנת הגלזורות, הנחתם על הכלים ושריפות בתנורים, לקבלת תוצאות מפתיעות. המורים היו מעולים, לידיה, קלדרון, יהודה, ובראשם גדולה עוגן - באמת גדולה מהחיים.

בסוף כל שנה, נערך במרכז ירושלים "שוק בצלאל". מכרנו כלים שנשארו לנו מנסיונות עיצוב וצבע. תורי היה מצטרף אלי, יושב בארגז קרטון - משתתף בחוויה!

היתה לנו מכונית אחת ששימשה את שנינו בהתאם למערכת השעות, כדי להגיע לבנים לארוחת צהרים. עזרה לנו בת השכנים שמעלינו - בייביסיטר בשעת הצורך.

כך עברו ימי השבוע, והילדים - ילדי מפתח.

לא היתה אלימות בבית הספר וברחובות. ובכל זאת - אולי היינו פזיזים מדי?

בשבתות - טיולים.

ביקרנו הרבה בעיר העתיקה. אז שררו יחסים חמים בינינו לבין הערבים. התקבלנו במאור פנים והתכבדנו בכוסות קפה. החנויות מלאות כל טוב. הסימטאות - חגיגה. שלל צבעים, שטיחים, בגדים, ג' לביות, כלי נחושת, קרמיקה וזכוכית חברון כחולה. באוויר ריחות קפה, לימונדה ותבלינים אקזוטיים, הסוחרים שבו והכריזו על מרכולתם. או ישבו, עישנו נרגילות ומוללו מחרוזות באצבעותיהם. כל חרוז שם מתשעים ותשעה שמותיו של אללה.

טיילנו על החומות, צפינו מזרחה על ההרים והכפרים באופק. עקבנו אחרי חפירות ארכיאולוגיות מחוץ לחומה. ביקרנו בכנסיות ובמסגדים, וכמובן בכיפת הסלע.

כשהיה קר, אפור וגשום בירושלים, היינו נוסעים לכיוון ים המלח ולמצדה. במורד הדרך עצרנו מדי כל כמה קילומטרים, להסיר מעילים, סודרים, הפשרנו בהדרגה באור השמש. החזרה לירושלים היתה עגומית. לרוב הייתי קפואה, שפתי סגולות, ורצף של אנגיונות פקד אותי ואת הילדים.

בתחילת החורף ביום גשום וסוער נכנסו הבנים הביתה צוהלים ורטובים במעילים ספוגי מים ובבגדים רטובים מכך רגל ועד ראש - מה קרה?? הם קפצו לשוללית והתחילו לשחות!!

תור לומד לשחות

לפעמים שחינו בבריכת האוניברסיטה בגבעת רם.

אורן שחה כמו צלופח. הפליא בצלילות ובפעלולים. קפץ ממעקה הבריכה קפיצות ראש, קדימה אחורה ומסביב! יכולנו לסמוך עליו, ושמנו עליו עין מרחוק.

תור, שניסיונו במים הסתכם בשכשוך בבריכת הקיבוץ ובכינרת, רצה גם! חגרתי אותו בשרוך, עליו שזורות בשורה קוביות קלקר כמו סבוניות. כך הצליח לצוף ולהעזר בתנועות ידיים ורגלים. "שחיית כלבלב".

מפעם לפעם הסרתי קוביה, מבלי שהרגיש בהבדל, כך שחינו ביחד.

בטלויזיה היו שידורי אולימפיאדת מינכן.

המנצח הגדול היה מרק שפיץ!!

המנצח הקטן – תור, שקיבל מדליית כסף אותה הכנתי לכבוד המאורע –

הבחור שוחה, חופשי ומאושר!!

אמא ואוסקר

אימי התאלמנה בשנת 1962, ובמשך 12 שנה חיה לבד. עבדה במכון רנטגן בבית החולים "הדסה" עין כרם. היא מאוד שמחה כשהגענו לירושלים, קרוב אליה.

במשך עשר שנות שהותנו בגונון היה בינינו קשר רופף בגלל המרחק. ובלי טלפונים בקיבוץ. עם המעבר לירושלים בחרנו לגור קרוב אליה, במטחוי הליכה, ונפגשנו לעיתים תכופות.

ערב אחד היא טלפנה אלי, וסיפרה שאיש בשם "אוסקר" התקשר אליה, בהמלצת מכרים משותפים, והיא אמורה לפגוש אותו בדירתה. וכך נכנס אוסקר לחיינו.

הוא היה אצילי, מאוד נחמד, התרשמנו ממנו כבר במפגש הראשון: אדם חכם, יפה, משכיל וידידותי.

בינו לבין אמא נרקמה אהבה ממבט ראשון, שנמשכה שלושים וחמש שנים, עד יום מותה העצוב בגיל 95. הם נישאו ואמא נקראה בשם היפה "אירנה מרני". אוסקר עבר לגור בדירתה של אמא. הם היו פנסיונרים, מתאימים בנטיותיהם לתרבות, לקריאה ולמוסיקה. מדי שנה טיילו בעולם, כשהם מצלמים ומספרים ברשמקול את חוויותיהם.

אהבנו אותם, וחשנו עמם משפחתיות חמה. אכלנו אצלם ברוב השבתות, ותמיד חזרנו הביתה עם סירים מלאים בכל טוב! אוסקר היה "אבהי" ביחסו אלי, קשוב ונותן עצה בפרספקטיבת נסיונו וחוכמתו. ו"סבאי" לאורן ולתור. הם היו לנו לעזר רב בשעת הצורך, וכן ארחו את הבנים בהעדרנו.

אוסקר חי עד גיל 104, ונפטר בשיבה טובה. נזכור אותו!

שלג בירושלים

בערב הודיעו בחדשות: צפוי שלג בירושלים. אנשים בהמוניהם צבאו על ה"סופרים". אגרו מצרכי מזון בערימות, כאילו מלחמה בפתח!

בוקר - העולם מעורפל, אפרפר, לשלג עדיין אין זכר. החלטנו להתפזר ליעדינו. הילדים לבית הספר, אלי להר הצופים ואני במכונית הכרמל - דוכס לבצלאל. מכיוון שהיינו תת-קרקעיים, לא הבחנו בשלג שהתחיל להצטבר בחוץ. בצהריים כשיצאתי מהמחלקה, כבר היה מאוחר מדי - הכל לבן.

איך אחלץ את האוטו? איך אגיע הביתה אל הילדים? בטח נורא קר להם, אולי הם רעבים, עייפים ובכלל איפה הם? האם שחררו אותם מבית הספר מוקדם? ומה אז?

נסעתי, הזדחלתי, החלקתי ודאגתי. הבית היה רחוק. כשראיתי שתנועת המכוניות מכוונת בשיירה שנסעה מולי - עצרתי. נקשתי על דלת בבית קרוב. שאלתי את הדיירים אם אפשר להשתמש בטלפון שלהם. הם נענו ברצון. טלפנתי הביתה שוב ושוב - אין תשובה. צלצלתי לאמא שלי - אולי הבנים הגיעו אליה? - לא, ואינה יכולה לצאת ולחפש אותם. נסעתי - נתקפתי במרץ ובנחישות. הסתערתי קדימה מול המכוניות. צפרתי ומדי כמה רגעים קפצתי מהאוטו כדי לבקש מנהג שממולי, שיטה את מכוניתו הצידה, כדי שאוכל לעבור.

שמעתי נקישה על חלון המכונית - חייל קפוא ביקש טרמפ והבטיח לעזור לדחוף את האוטו במידה שנתקע ונחליק. אומנם שקענו, דחפנו, החלקנו - והכיוון הביתה, הביתה. פתיתי פוך נערמו עלינו, יפהיים, מקפיאיים, ואנחנו מזיעים מתקדמים מטר אחרי מטר, עד שהגענו לקרבת הבית, שם האוטו נכנע, גלגליו התחפרו בשלג - עומדים. הודיתי לחייל ורצתי לכיוון הבית!

ומה אני רואה?

אורן ותור יושבים בכורסאות מול הטלוויזיה מבסוטים, הבית חם - כאילו כלום! בשעות האחרונות השתעשעו עם חבורת הילדים בשלג והיה "מה זה כיף"!!

אלי התאחר, הגיע עם חשכה, רטוב וקפוא, אחרי שהלך ברגל מהר הצופים - מרחק גדול - הפשרנו.

כך מדי פעם ירדו שלגים בעיר בילינו בחוץ, התפנקנו בבית, צפינו בירושלים יפהפיה, עיר בלבן.

הגבעה שלנו

בשבתות נסענו לפיקניקים.

בחרנו בגבעה ליד קיבוץ נווה-אילן. ממנה נשקף נוף הררי, מיוער בעצי אורן וזית. הצטיידנו בסנדוויצ'ים, מים, משקפת, זכוכית מגדלת ומצפן. בחיפושית האפורה נסענו קדימה ל"גבעה שלנו"! שם חנינו ופנינו לטייל ברגל בסביבה.

צפינו במשקפת על רכסי ההרים מסביב, נמוגים בערפל. גילינו טרסות מתפתלות במורדות, עליהן שורות של גפנים ושקדיות. לרגלינו בתי האבן של אבו-גוש, ובאופק – קווי המתאר של הר הצופים: קשתות, צריחים וכיפות מחוברים כמגזרת צלילות. אחר כך התחלנו לבחון את השטח מקרוב – את העצים, השיחים, הקוצים, הרגבים ואפילו חיפושיות, שיירות נמלים, בקיצור כל מה שזז....

אלי, אורן ותור גילו "מציאות" אותן חקרו בזכוכית מגדלת. רכונים ממששים, מריחים וקשובים להסברים של אלי, על כל פרט, צורתו, מבנהו ותפקודו. הבנים הוסיפו תובנות משלהם! אני פרשתי הצידה. אלי הפך אבנים גדולות כדי לראות ולהראות מה מתחתן – נבטים מעוכים, רמשים ותולעים...

פתאום צעקה – "עקרב"

בשבילי – מספיק! זה עובר כל גבול!! ואילו ה"גברים" התבוננו בעקרב – צוהלים כמוצאים שלל! אלי החזיר את האבנים בדיוק למקומן כדי לא לפגוע בטבע – "בהביטט" (כולל העקרב). נרגעתי קצת כשהזהיר את הילדים לא להכניס ידיים ואצבעות מתחת לאבנים או לסדקים כלשהם – כשהתעייפנו, אכלנו, שתינו, השתרענו על שמיכות והבנים השתעשעו מסביב.

מדי פעם, חזרנו ל"גבעה שלנו", יכולנו לעקוב אחרי שינויים שחלו בה עם חילופי עונות השנה. לקראת האביב חגגו השקדיות בוורוד ובלבן. כלניות חושניות ולוהבות האדימו בפלומה הירוקה שכיסתה את האדמה. בנזיקי סלעים אפורים, רכנו רקפות סגלגלות. בקיץ טיילנו בצל היער. הבנים טיפסו על העצים. אורן מעל ותור אחריו. פיצחנו באבן אצטרובלים ושלינו מהם צנוברים. אז קראנו להם "פניונס"

בחורף הירושלמי הקר..ר..ר..

והסוער..ר..ר..

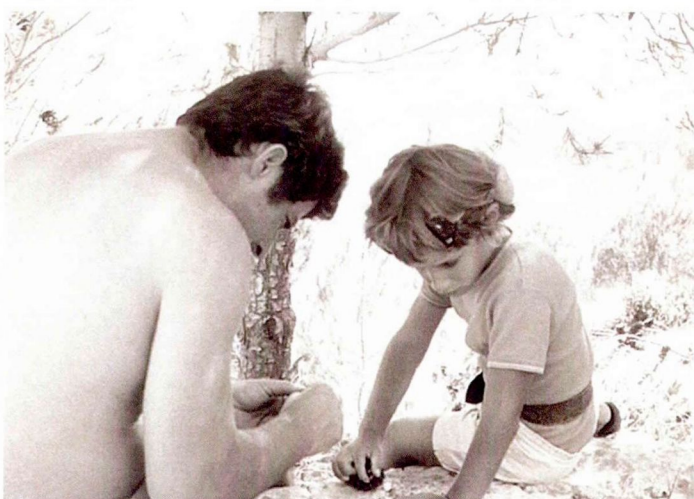
נשארנו בבית החם

עד יעבור זעם...

הטיול לקרנטל

באחת השבתות נסענו לכיוון ים המלח, כדי לבקר מנזר מיוחד, שנבנה בצמוד למצוק אדיר – הקרנטל. ממרחק קשה היה להבחין במבנה מפאת גודל וגובה המצוק. הוא השתלב בהדר הטבע ונתמך בחומות אבן – קשה לדמיין כיצד נבנה.

עלינו לאט בשביל צר ועקלקל עד שהגענו לשער הכניסה. נזירים קידמו אותנו בעין יפה והובילו אותנו דרך מסדרונות לחים וחשוכים לכיוון בלתי מוכר. סוף סוף הגענו למרפסת שטופת אור, עליה מגדל פעמונים וכנסייה מרשימה.

נכנסנו לאולם מדהים בתפארתו. המקום מואר במנורות בדולח, הקירות מעוטרים בעשרות ציורים בגווני אדום, כחול, צהוב, ירוק והרבה הרבה זהב. האוויר אפוף ריח עדין של קטורת.

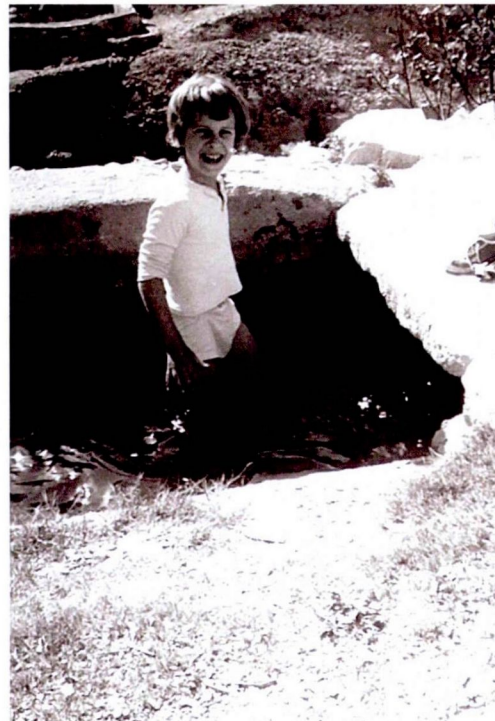
על במה איקונין – פסל ישו, ידיו ורגליו ממוסמרות לצלב, ולראשו הנפול נזר קוצים הבעתו מיוסרת. שני פסלי נשים – "המריות", אמו ומריה מגדלנה מקוננות לרגליו. התקרבנו לקירות הצדדיים, עליהם ציורים סדורים בפס-אפריז. סצנות מתולדותיו של ישו. התיאורים תמימים וסמליים. הדמויות שטוחות והרקע זהב של קדושה.

תיאורים כאלו אופייניים ברוב הכנסיות. בנוסף להיותם יפים ומעוטרים, מטרתם לספר בתמונות את הסיפורים המקודשים לאוכלוסייה שאינה יודעת קרוא וכתוב, על מנת להמחיש את נושאי אמונתם. סיפרתי כמה סיפורים לבנים, אינני יודעת מה קלטו, וזה פחות חשוב – משהו נשאר מכל מה שהקיף אותנו. כך הסתיים הסיור שלנו בעולם אחר.

ירדנו לאט בשביל. למטה נופי ים המלח, לצידו הדרך אמת מים זורמים. תורי ואורן התפשטו וקפצו למים הקרירים, צוהלים ומתיזים מים זה על זה. פתאום – כהרף עין, תורי נסחף במהירות במורד הזרם – לפני שהספקנו לנשום, חבר תפס אותנו ושלה אותו רטוב וצוחק.

זה היה נורא –
רעדתי בבהלה, קרה לנו נס אמיתי!
סוף טוב!
הביתה!

טיול לסיני

ארזנו אוהל, סירים, בגדי ים, מסכות ושנורקלים ו- דרומה.

בלילה הראשון הגענו לחופי ים המלח והתנחלנו לשנה. אלי והבנים לנו באוהל ואני התכרבלתי בחיפושי, נים ובעיקר - לא נים...
למחרת הדרמנו, מצאנו את עצמנו נוסעים בשיירת מכוניות הנעה בכיוון אילת. מילאנו את מיכל הדלק בחיפושי ומשם המשכנו להדרים לדהב.

שם - עולם אחר - חול זהוב, ים טורקיז, מצוקי גרניט אדירים וחשופים וחום. בחושות, בצל דקלים היו כמה בדווים, מציעים רכיבה על גמל תמורת פרוטות. נעלנו נעלי התעמלות ונכנסנו בזהירות למים, שהיו רדודים ושקופים.
תורי, במסכה ושנורקל התכופך, "הציץ ונפגע" קפץ בבהלה ורץ לחוף בוכה ומפחד - קיפודי ים שחורים וקוצנים היו דבוקים לאבני הכורכר - מאיימים. נרגענו. אחרי ששיחקנו בחול, השתובבנו ושוב טבלנו. נכנסנו לחיפושי ונסענו - הכיוון - שארם אל שיך.

שם עמד לרשותנו צריך של רשות שמורות הטבע, המקום היה פחות מצנוע, אבל לעומת האוהלים - וילה אמיתית!
התמקמנו, החלפנו כוח ונסענו למיצרי טיראן - המעבר הצר בין ים סוף למפרץ אילת, שם חסמו המצרים את המעברים וצרו על נמל אילת. הסיבה לפרוץ מלחמת ששת הימים, 1967.

סיני נכבשה, המצרים נסוגו והשאירו סוללת טנקים ותותחים פגועים ונטושים. היו עליהם כתובות בערבית, תוספות בעברית ומגן דוד. "הגברים" טיפסו על טנקים, בדקו, מיששו והתרשמו מאוד - עדות היסטורית. המשכנו לנסוע לנקודה הדרומית ביותר בסיני, ראס-מוחמד.
המקום, רצועת חוף חולות, עליה משטחי סלעי כורכר מפורצים. באופק - הרי ערב הסעודית. בים צמחו עצי מנגרובים צפופים, מוקפים במאות שורשי אויר, שמותאמים למי-ים מלוחים.

היינו לבד, סוף העולם, חם...חם... בברכות מים בחגווי הסלעים, שרצו דגיגים וכוכבונים ים.
תור ואלי פנו אליהן, בידיהם מסננות מחבתות וזכוכית מגדלת. הם עשו תצפית על עולם קטן זה, אספו מי-ים בהם קלמרים קטנים, אחר כך החזירו אותם בזהירות למקומם - לא לקלקל את ההביטט!

אורן ואני פנינו לריך זקוף, קירותיו מאונכים מטה, מכוסים באלמוגים מופלאים יפהיפיים.

מימיו צלולים - עד כחול כהה - לעומק שאין לו סוף...

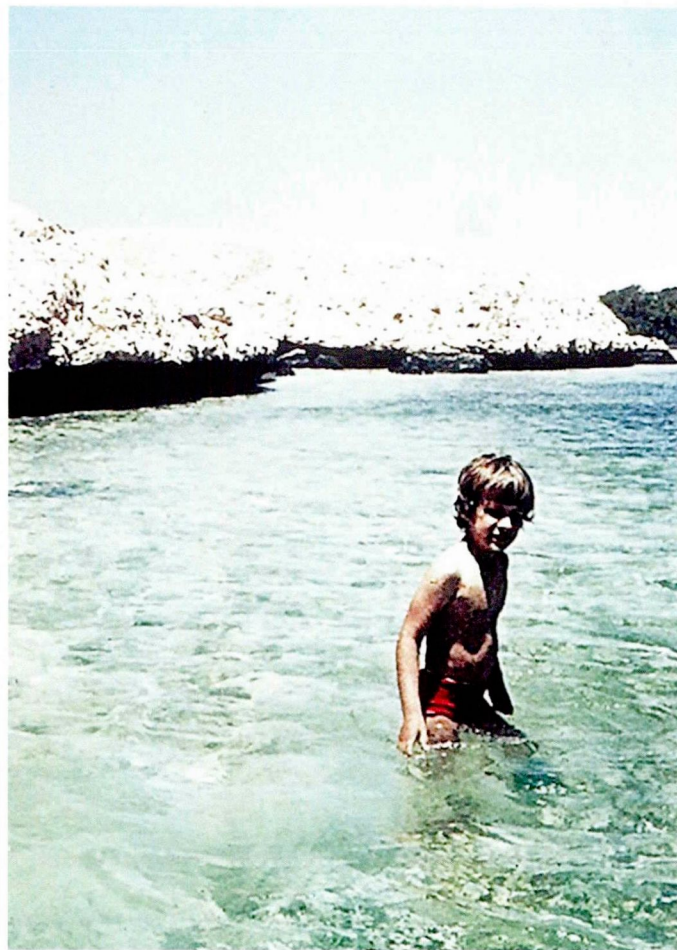
סוגי דגים צבעוניים, בלהקות כסופות - תכולות, מוסווים וזוהרים - מסנוורים, שטים באצילות איטית סביבנו. ואנחנו חלק מהם!

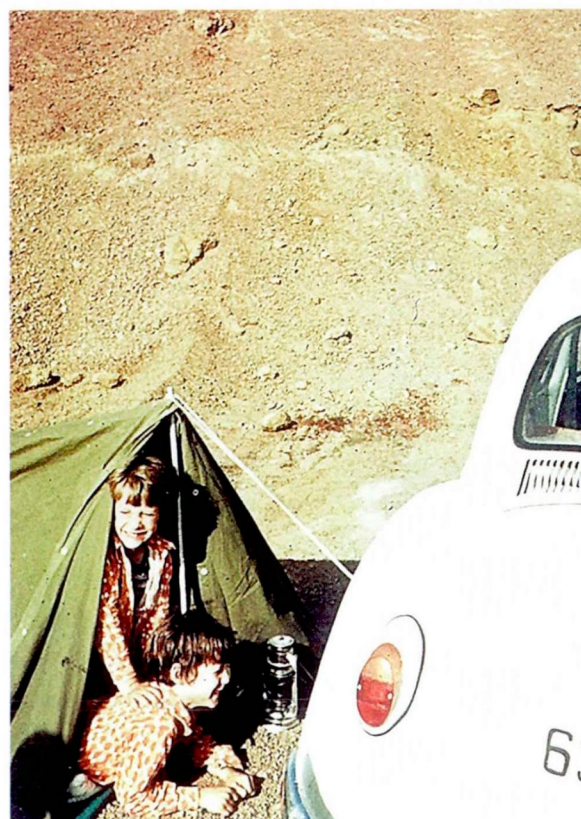
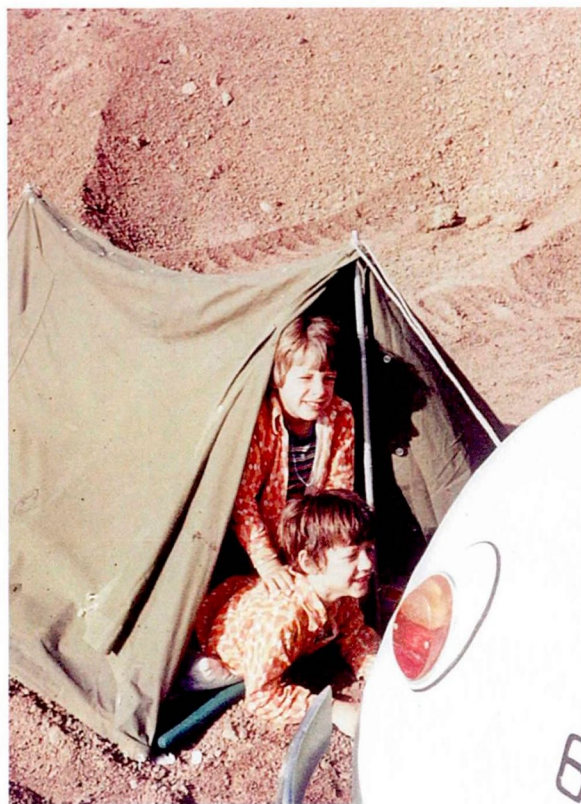
הזמן נעצר. חשנו כמו ברחם ענקית. ממשיכים שושלת חיים ראשוניים שנוצרו בים - כל כך טבעי!

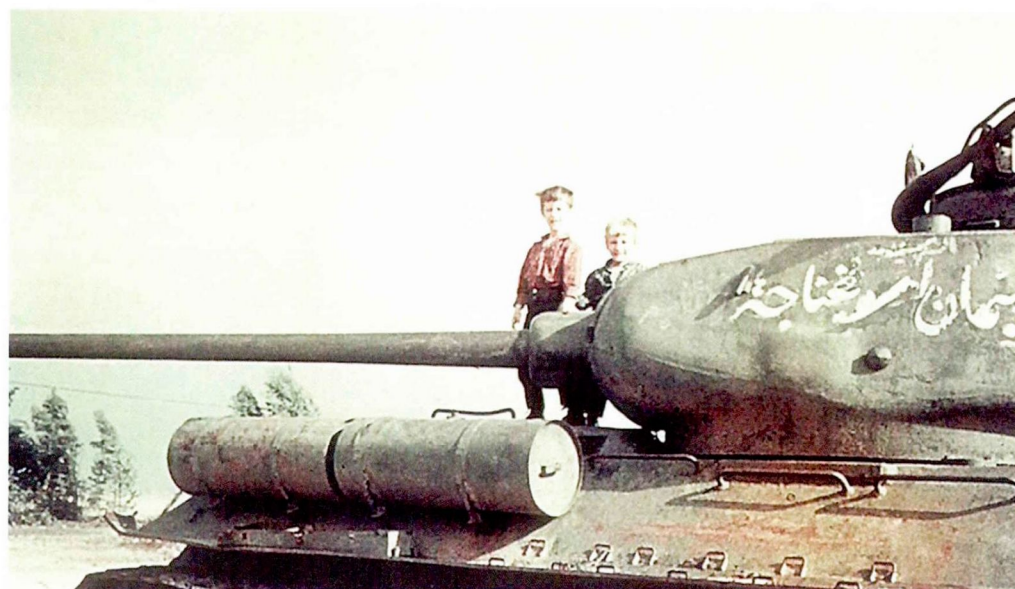

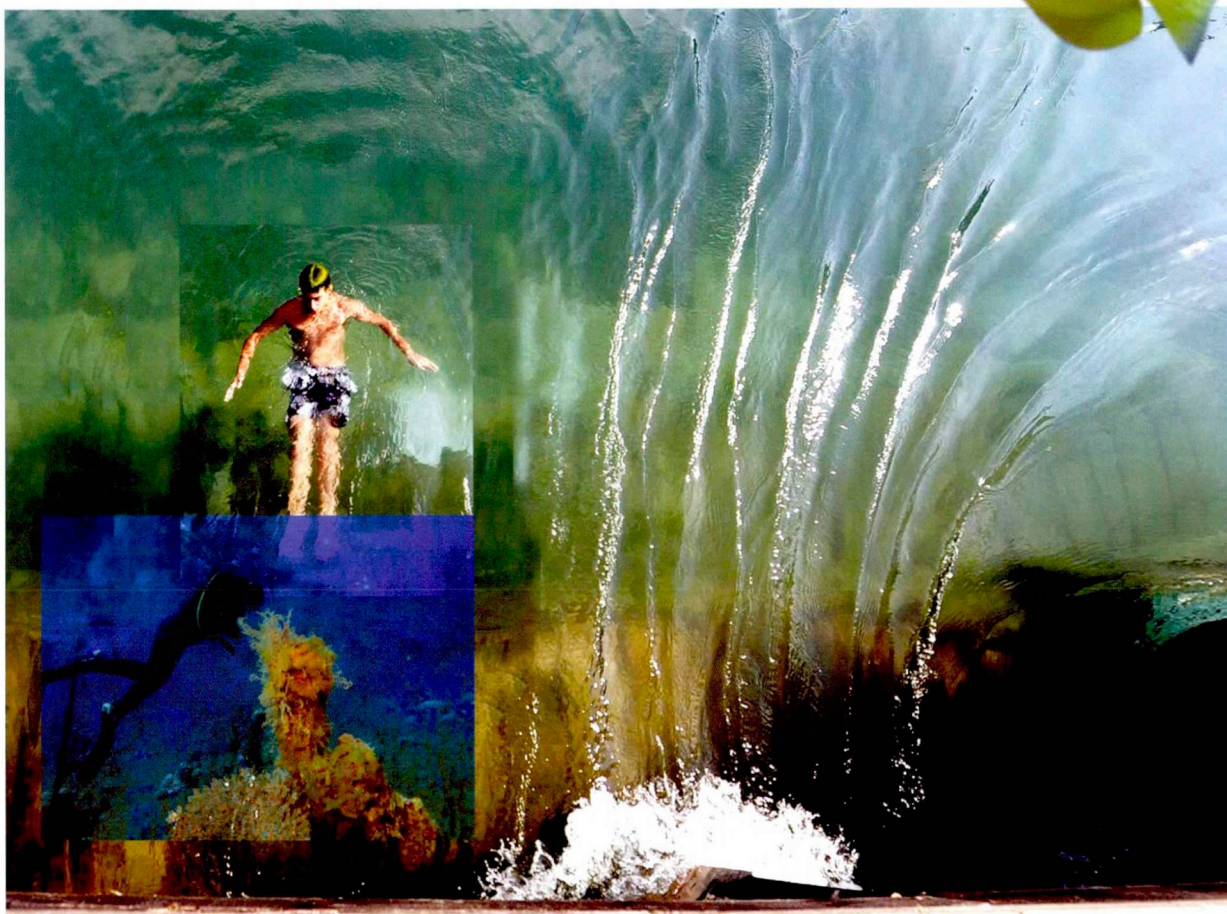

טל שחר

- קניית הבית, השתלבות בכפר
- החיות שלנו
- נעורים
- בני אורי
- קורס טייס
- תור והחתולים - שיר
- גלית
- יום חיל האוויר, מסדר כנפיים
- טסים עם תור דרומה
- יום העצמאות
- נישואי שרון ואורן
- נישואי תור וגלית
- הסיפור של גלית
- חוויות - שייקה, צור, יאיר ורובי
- צחי כותב לגיא - סיפורים על אבא
- חברים מהצבא מספרים

קניית הבית, השתלבות בכפר

טל שחר הוא מושב הממוקם מזרחית לגדרה וצפונית-מערבית לבית שמש, השייך למועצה אזורית מטה יהודה.

היישוב הוקם בשנת 1948 על ידי עולים שברובם הגיעו מטורקיה והשאר מכורדיסטן, פרס, ומרוקו על אדמותיו החקלאיות של הכפר הערבי ח'רבת בית פאר, שתושביו עזבוהו במהלך מלחמת העצמאות. ההחלטה על הקמתו התקבלה ב-20 באוגוסט, במסגרת תוכנית להקמת 32 יישובים חדשים על אדמות של קק"ל, של המדינה ושל ערבים. ישובים אלה היו בעלי משמעות אסטרטגית, וטל שחר הוקם בשל מיקומו על הציר העולה לירושלים. בהחלטה הובהר כי אדמות ערביות ייושבו רק היכן שיש "אדמות עודפות" – מספיק שטחים על מנת לקלוט את התושבים הקודמים, אם יחזרו. היישוב עלה לקרקע ב-27 בספטמבר, ובתחילה נקרא "טל-בוקר" על שם הנרי מורגנטאו (הבן) (מורגנטאו בגרמנית: טל שחר) שהיה מזכיר האוצר של ארצות הברית והיה אחראי למגבית היהודית לטובת מדינת ישראל בזמן מלחמת העצמאות.

לקראת סוף הלימודים בירושלים החלטנו לחפש מגורים מחוץ לעיר. התחלנו לתור ביישובים בסביבה – עין כרם, בית נקופה ושואבה. מחירי הבתים היו מעל לאפשרויותינו. הרחבנו את טווח החיפושים, והתיעצנו עם חברים. חבר, יואב שגיא, יושב ראש החברה להגנת הטבע, גר בטל – שחר עם ורדה והילדים. ביקרנו אותם והיה נעים.

אורן ותור התיידדו עם נדב ויפתח, שיחקו בחצר. טיפסו על העצים והרגישו בבית!
נפל הפור!
ננסה בכפר את מזלנו.

אחרי נסיונות רכישה ואכזבות ממוכרים שהתחרטו, כמעט שנואשנו, את הדירה בירושלים מכרנו ועכשיו...מה עושים??
אלי ואדיר שפירא, שהיה אז מנכ"ל רשות שמורות הטבע, נסעו לעבודה, כשחזרו, אלי הודיע לי: "מכרתי את החיפושית וקניתי לנו בית". אדיר רכש גם בית לידנו וכך הגענו להתנחל בטל-שחר.

במזכירות נרשמנו: אלי ומירה פישמן. שרה רז, המזכירה הופתעה "אבל כבר יש לנו!" מסתבר, שגר בכפר זוג בשמות זהים "אלי ומירה פישמן". אלי צפה בחלון, למראה שדה חיטה צעירה וירקרקת בחר, "שדות".

זה היה בית חלומות!

צנוע, מרובע, צבעוני, בגווני חול, גגו רעפים אדומים! הוא ניצב על שטח חשוף, הבאנו מירושלים את מטלטלינו, שני זוגות אופניים וחתלתול אפור מנומר בשם "נמיר" (שגדל בכיס החלוק שלי)

אימצנו שני כלבלבים, "פוגי", ג'ינג'י פרוותו תלתלים. ו"מוץ", זאב מעורב בעל אוזן אחת שלא הזדקפה!

הבאנו אדמה, שתלנו דשא ופרחים, נאלצנו לגדל עופות כדי להיות חקלאים. אלי בנה בית אימון לאפרוחים, וכשגדלו העברנו אותם ללול הגדול.

הבנים עזרו לנו להאכיל ולטפל בו (זה לא היה חביב עלינו). כשמחירי העופות ירדו "קברנו" את בית האימון והלול הריק מתחת לאדמה, כך נחשף מולנו נוף מקסים מרחיב לב: מטעי זיתים אפורים, שדות ירוקים והרי ירושלים עד האופק!

אז הכפר היה קטן, כולם הכירו את כולם. השתתפנו בחתונות (תרמנו פרחים) בביתות ובמסיבות בר-מצווה.

בערב חנוכה, בשבוע הראשון לשהותנו, שמענו דפיקה עדינה בדלת. מולנו עמד זוג נחמד, חלי ויוסי שחם. הם ברכו אותנו על בואנו והזמינו אותנו למסיבת חג ולביבות אצל נילי ויענקלה קושמרו. היה טעים וחמים, השתלבנו בקבוצת חברים ותיקים וחדשים ובילינו בערבי שישי ביחד.

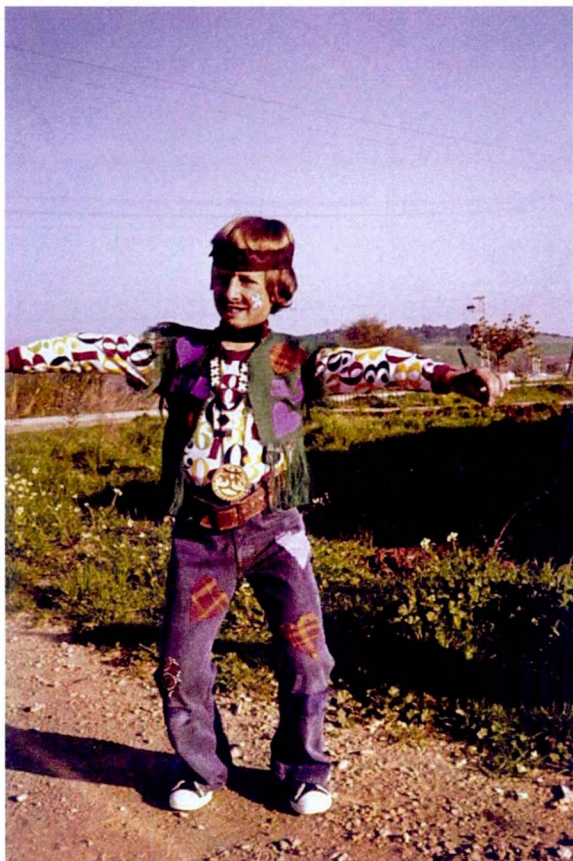
גם לאורן ולתור היו חברים מבני כיתתם, תור התחבר במיוחד עם צור ושי והיו שלישיה לאורך כל השנים, קרובים בלב ובנפש!

הבית של שמחה ודני הווה לתור "בית שני". הוא שיחק עם שייקה ועל ברכיו נחתו האחים הצעירים, צוהלים ומתחבקים. שייקה היה בא אלינו לשחק בשקט באין מפריע, אהבנו מאוד אותו ואת משפחתו!

פעם החליטו השניים לעשות קומזיץ אסכו קרשים, עשבים יבשים, ביקשו תפוחי אדמה ובצלים למדורה!

שייקה לפני שיצא הביט אלי בעיני תום ירוקות "הלוואי שהיית ילדה קטנה" למה? "כי אז יכולת להשתתף איתנו בקומזיץ"!

החיות שלנו

הזכרתי קודם את נמיר פוגי ומוץ.

חתולים באו והלכו תורי ליטף אותם, ישן איתם במיטתנו, צילם וצילם. הם מרמרו ופרפרו סביבו, לופתים בזנבותיהם את ידי ורגליו כשהם הומים אהבה...
נזכור במיוחד זוג חתולים לבנים, צ'צה וצ'צ'ון שחיו איתנו במשך 17 שנים...

קיבלנו עיזה מאחד הפועלים שעבדו בכפר, היינו קושרים אותה לרגלי שולחן פינג פונג והיא אכלה דשא מסביב-קציר טבעי! מחלון הבית ראיתי את אורן יושב ומחלל לה בחליל - מקסים...

גם אתון הגיעה אלינו, קראנו לה ביאנקה, תור מאד אהב אותה, היה מחבק את ראשה הגדול ולוחש לה באוזן "ביאנקה ביאנקה". הבנים בנו "כרכרה" מגלגלי אופנים ורתמות עץ וחבל, רתמו את ביאנקה אליה וכך טיילו בשבילי הכפר!

כלבי שמירה קשרנו לשרשרת, כדי שיוכלו לרוץ לאורכה בין טנק הדלק לאזור הקרמיקה. לא היה לנו מזל גדול איתם...

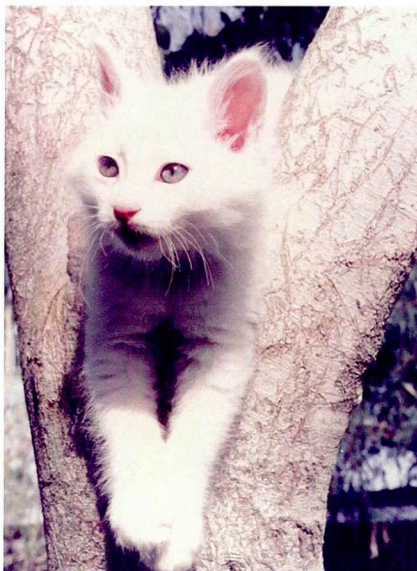
אחד נבח בטירוף ולא הרתיע גנב שפרץ לבית ולא מצא בו דבר.
שני, גורי, היה דמוי זאב ומאד ידידותי טיילנו איתו בשדות, הוא רץ מרחרח ומתפלש. בשבת אחת חזרנו מנסיעה הביתה והמלונה ריקה, בעליו הקודמים של גורי התגעגעו אליו ולקחו אותו בחזרה אליהם.

כלב אחר היה כל כך חברותי מקשקש בזנבו לכל עובר ושב ובכלל לא ידע לנבוח. בערב אחד, שיחררתי אותו בדשא מאחורי הבית, הבהלתי אותו, עושה עצמי מאיימת על מישהו בחשכה, מתוך הזדהות זקף הכלב את אוזניו בכוננות ערנית אבל... בלי קול. רציתי לדרבן אותו, חיקיתי נביחות בתקווה שיצטרף... שום כלום.

שמעתי דרך חלון את תור "אבא, אבא, אמא התחילה לנבוח!"

ליד בית האימון לאפרוחים צמח עץ תאנה גדול ומוצל, אלי והבנים בנו עליו בית עץ מאולתר וסולם, תור ואורן אהבו לשחק בו, לצפות מלמעלה - כמו בסיפורי הרפתקאות!

פעם, תור אורן ואני, רכבנו ליער לראות רקפות ולקטוף פטריות, מצאנו שפע אורניות!
הבנים הסירו חולצות, קשרו את השרוולים ויצרו שקיות, מלאנו אותן בשלל ובערב טיגנו עם בצל וביצים - ארוחה ריחנית מהטבע!

לאמא ואבא שלום

אבא ואימה (אמא) איך אתם נהנים איך אתם מרגישים. אני מקוה שאתם מאוד נהנים.
 ביום שישי שמענו ברדיו שיש שביטה (שביתה) בעל-אל (אל-על) ואני ואורן מאוד דאגנו, אבל חיקינו (חיקינו) וראינו שאתם לא מודיעים ולא מגיעים ואז הבנו שאתם יצאתם בהצלחה.
 אני ואורן מאוד נהנים ואנו עובדים ושומרים על העציצים היפים שלך ושלנו על החתול והכלב - הפי.
 אנחנו משקים את הגינה ופותרים טפתפות (טפתפות) ודואגים לכל הגינה היפה אני כאן יושב אצל נורית ולי ונהנה מאוד. אבל אני מתגעגאה (מתגעגע) אליכם מאוד ואני מחקה (מחכה) לכם.
 אצלינו הבריכה פתוחה, ויפה ואני הולך יום יום לבירכה (לבריכה) ושומר על עצמי שלא להיסרף (להישרף) אני הולך רק בשעה 3:30.
 אני מכוה (מקווה) שאתם נהנים אנחנו נהנים ומחקים (מחכים) לכם ומיתגעגאים (מתגעגעים).
 אני מאוד סקרן ליראות (לראות) את חוץ לארץ כי זה משהו מיוחד אבל אני מקוה שאתם תביאו גלויות וצילומים אני ואורן מחקים (מחכים) לכם (אנו אוד (עוד) לא קיבלנו גלויות עים (אם) שלחתם (אני חושב ששלחתם))
 אורן לא איתי אבל אני מקוה שישלח לכם גם מיכתב אבל הוא מתגעגאה (מתגעגע) ואני גם

תור.

12/3/80

100

[illegible]

מורה נבוכים, פרק י"ב, הלכה ט"ז

[illegible][illegible]

הנעורים

מאי, בשנת 1978, לאורן בר מצווה!

הוא עלה לתורה בבית הכנסת שבכפר. משם חזרנו לדשאים שמסביב לבית, בצל העצים. הגיעו חברים, הביאו לו מתנות – חגגנו! ה"תפאורה" של האירוע – גן מבלבל, צבעוני ופורח, אותו שתלנו וטיפחנו ביחד.

תור זכה לחוויה דומה.

אז, חשנו את ה"יחד" של הכפר. היה מובן מאליו, שכולם מוזמנים ומשתתפים בשמחות, לפני שהתרחבנו והתבדלנו לבלי הכר. הילדים היו ילדים שלנו, הכרנו את כולם ואהבנו אותם אחד אחד.

הבנים היו לנערים, מתבגרים, עצמאים, גבהו מעלינו. העזנו לנסוע לטיולים בחו"ל, בטוחים שבכפר שלום להם. בטיול לאירופה. "הפקדנו" את אורן אצל חלי וצור, תור התארח אצל נורית וליי. הם פינקו אותנו, ליוו אותנו למסיבות ולטיולים.

אימא שלי ביקרה אותם בהעדרנו והכינה את הבית לבואנו. לפעמים הם נסעו אליה לירושלים באוטובוס עם החתול. כתבו לנו מכתבים ואפילו חיכו לנו בשדה התעופה.

אורן עבר את בחינות הבגרות בבית הספר "אורט", במגמת אלקטרוניקה. על אף שבכיתות הנמוכות לא אהב לקרוא. "דנה נמה?" "דנה לא קמה" ... הרי שבהמשך בעזרת סידרת "קופיקו", ובתמיכת תלמה צוראבל, גבר על כל המעצורים בלימודי לשון.

מחשב, מתמטיקה, פיזיקה, היו תחומים בהם התעניין ובהם הצטיין. הוא יצירתי, מלא המצאות ורעיונות.

עד היום – חכם שלנו!

תור בחר גם כן ללמוד ב"אורט" במסלול אלקטרוניקה, ואיתו צור ושי.

תחבורה מסודרת לרחובות לא היתה, והנערים נסעו לרוב במכונית של חנה רון, שעבדה ברחובות. הנסיעות היו שמחות, חנה נחמדה, עליזה, נהגה בכבישים "בלי חשבון". הבנים חיבבו אותה מאוד. תור מעולם לא היה "יס-מן" (yes-man), הוא התייחס למורות הרוסיות בריחוק מה. היה יושב בספסל מאחור, פולט כמה אימרות כנף בהומור, בצחוק, אך בלימודיו השקיע. פעם אחר לשיעור שלא באשמתו ולא החזיר איזה מפתח בזמן. העונש: להישאר אחרי הלימודים ולעבוד בגינה עד הערב.

אני, לביאה ששומרת על גוריה – מייד מתקשרת למנהל בית הספר, פלדי (שהיה בדרך כלל ממש בסדר), תוקפת מילולית, "המקרה לא הובהר, אצלנו גינון הוא פרס ולא עונש – זה לא חינוכי! ומי אחראי על תור בערב, בחושך? הוא יפספס את האוטובוס האחרון ויחזור בטרמפים?"

במקרה אחר הכיתה נסעה לטיול בשומרון. בחוץ חורף וקר, התלמידים לנו באחד הישובים, תור חש ברע, היה לו חום, המדריכים נתנו לו אקמול. למחרת יצאו להרים, האוטובוס נעצר – הליכה ברגל. קור כלבים, תור ממאן לצאת מהאוטובוס, הרגיש לא משהו והמורה כועסת.

כשחזרו קיבלתי מכתב מהמחנכת – "תור יוכל לשוב ללימודים רק בליווי אחד ההורים ולהיפגש עם המנהל".

כמו גץ שמשלהב מדורה – נדלקתי!

נסעתי עם תור לבית הספר, בידי רשימה של נקודות אליהן אני רוצה להתייחס בשיחה. אנחנו מגיעים לחדר המנהל, תור מחכה במסדרון ליד חדר המדרגות, ואני דופקת בעדינות בדלת ונכנסת. פלדי מברך אותי ושואל מה הפתק שבידי? ואני – בניצוץ של הברקה: "זה מכתב למשרד החינוך!"

"מה העניין?"

"איפה האחריות?" אני אברר במשרד החינוך!

**"תלמיד שחש ברע עם חום - לא מפנים אותו לרופא או למרפאה? האם מורים מורשים לחלק אקמול?
אולי הוא אלרגי? אולי יכול היה להסתיים ברע? אני מאוד שמחה שתור לא יצא מהאוטובוס אל הקור
ושמר על עצמו."**

בחוץ תור אומר לחבריו בגאווה - "שומעים? זאת אמא שלי!"

**המנהל ניגש לדלת, פותח אותה וקורא לתור "תכנס, תכנס, לפני שאמא שלך תזרוק עליי שולחן"
וצחקנו.**

**הוא הכיר את תלמידיו, תמיד התרשם לטובה מאורן ומתור, בכלל לא התרגש, והכל חזר לסדרו.
מאז לא קראו לי לבית הספר -**

מעניין למה...

בני אורי

אורן התגייס, אחרי הטירונות נשלח לשרת בל"א - לוחמה אלקטרונית, חיל האוויר.

תור למד עדיין בתיכון ואז הופיע בחיינו אורי.

הוא נמסר לאימוץ ובגיל 29 יצר איתי קשר. נפגשנו.

פגשתי את אורי במשרד של תיקי אימוץ בירושלים. ציפייה... תהיה?? מה קרה לתינוק הג'נג'י היפה??
לחדר נכנס בחור גבוה, רזה ונאה.
ואני ממלמלת - "אני לא מאמינה" ... "אני לא מאמינה" ... ואילו הוא היה מופתע - "כל כך צעירה" ...
אחרי עשר דקות בחברת מנהלת המשרד, שגישרה בינינו, יצאנו. הלכנו במורד רח' קינג ג'ורג' לכיוון
הסימנטק, למסעדה.

ישבנו במרפסת, מול נוף החומה והעיר העתיקה. אורי סיפר על עצמו, עבודתו ומשפחתו,
אני הראיתי לו צילומים של אורן, תור ואלי. לפני שאורי חזר לחיפה, הוא נתן לי כרטיס ביקור.

הפגישה בין אורי ואלי היתה בירושלים. היא היתה משמעותית וחשובה לי. ישבנו ביחד, משוחחים,
תוהים זה על טבעו של זה. חשתי שמתרקם לאט, בהדרגה, קשר משפחתי, בתיאום עם המצב החדש,
תוך כבוד רב למשפחתו של אורי.

הזמנו את אורי לבקר בביתנו בכפר. הוא רואה לראשונה את אורן, תור והחתולים. אני חושבת שהוא
חש אהבה ומצא דבור עם אחיו, חיבוק לחתול - ולהתראות!

באותם ימים פרחת האהבה בין אורי להדס, שלימים היתה אשתו. הם ביקרו אותנו, מאושרים ביחד
ועומדים להינשא.
אלי, הבנים ואני הגענו לחתונה. ולפנינו - כלה בלבן, יפה ואצילית וחתן מחייך, מעונב ומכופתר, במזל
טוב!
נולדו להם דנה ועומר, נבונים ויפים! ביקרנו אותם תכופות.

קיבלתי מאורי ספר שירים של יהודה עמיחי - וסיכה בצורת סרט-קשר.

לשכוח אדם
זה כמו לשכוח לכבות את האור
אבל גם לזכור
על ידי האור...

נישואי שרון ואורן.

ביום שני, ט"ו באב 6.8.89 חגגו שרון ואורן את חתונתם.

הם בחרו באולם, במכון ויצמן, שלחו הזמנות מצולמות – הזוג אוחז בפלקט כשברקע ירק ופרחים. האולם היה חגיגי ומקושט.

הגיעו אורן ושרון. הוא תמיר, נאה, לבוש חגיגי. היא יפה ועדינה, שמלתה שקפקפה, גולשת וסרט בשערה.

אלי, תור ואני התרגשנו מאוד מאוד. מתחת לחופה התקבצנו, ביחד עם הורי שרון – רוני ורון, והקשבנו לברכת הרב.

הגיעו קרובים, משפחה וחברים להשתתף איתנו בשמחה. האווירה הייתה חמה, המפגשים בינינו לבביים. הסבנו לשולחנות לארוחה חגיגית, כשהזוג סובב, מקבל איחולים וברכות. מזל טוב!

הזוג עבר לגור בבאר שבע, ללמוד באוניברסיטת בן-גוריון. הוא – פיסיקה, והיא – פסיכולוגיה.

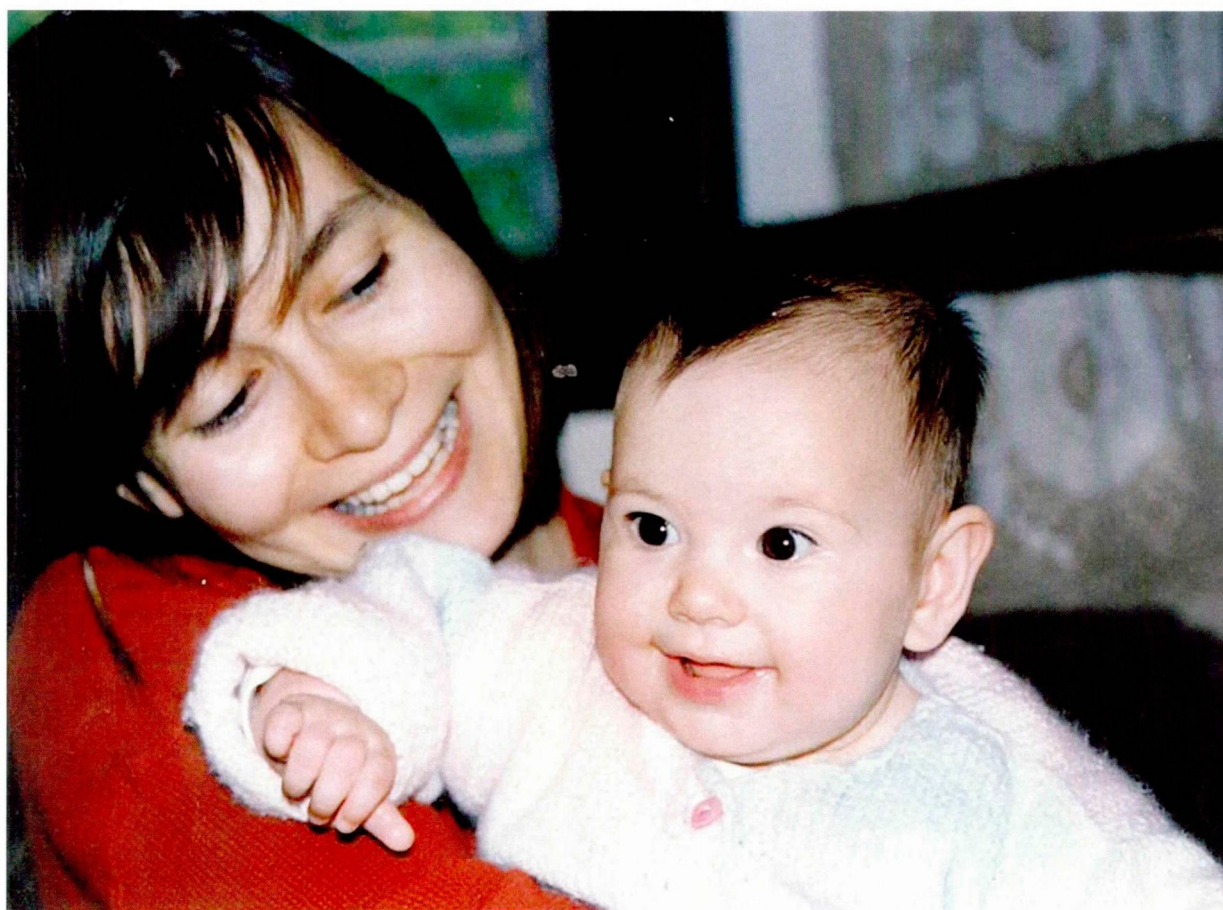

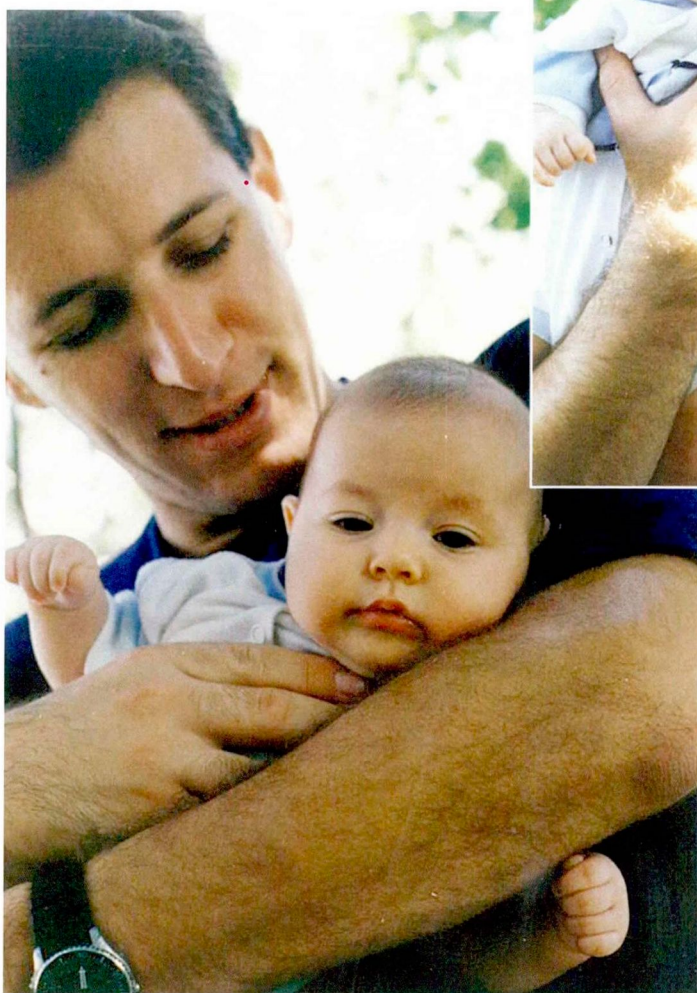
במאי 1993, נולדה נוי

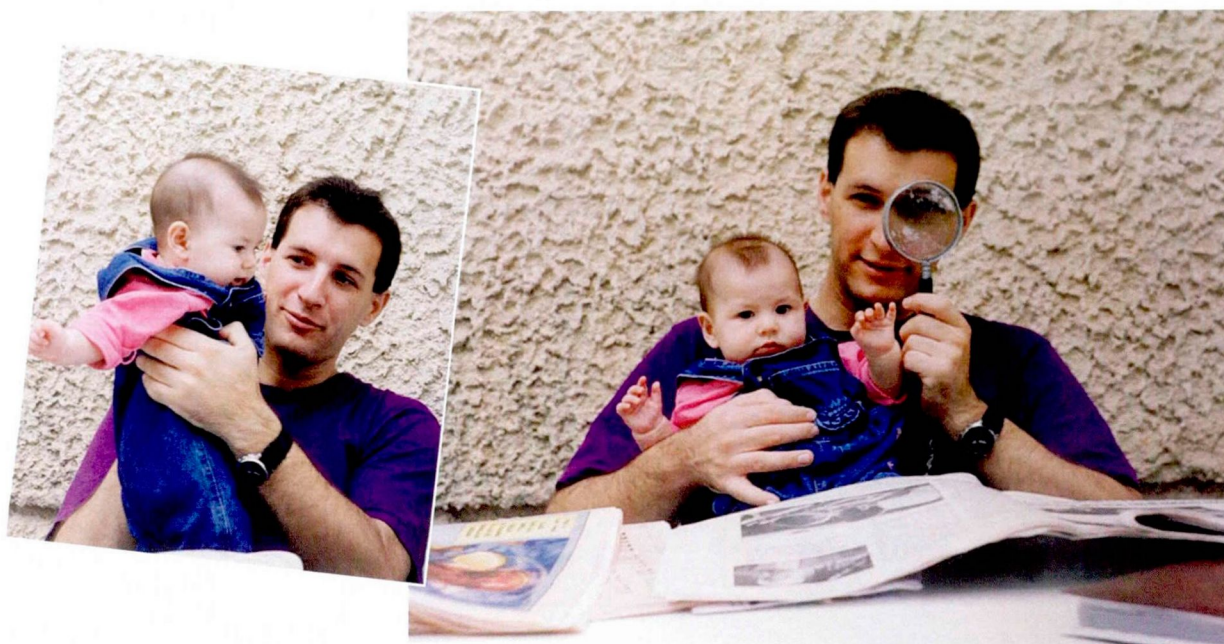
ובאוגוסט 1997, נולד אלון!

גלית ותור היו דודים מסורים, מציפים את הקטנים במתנות, אוהבים ומשתעשעים! בילינו הרבה בטבע, בפיקניקים, בטיולים ובחוף הים! כך התרחבה וצמחה משפחתנו.

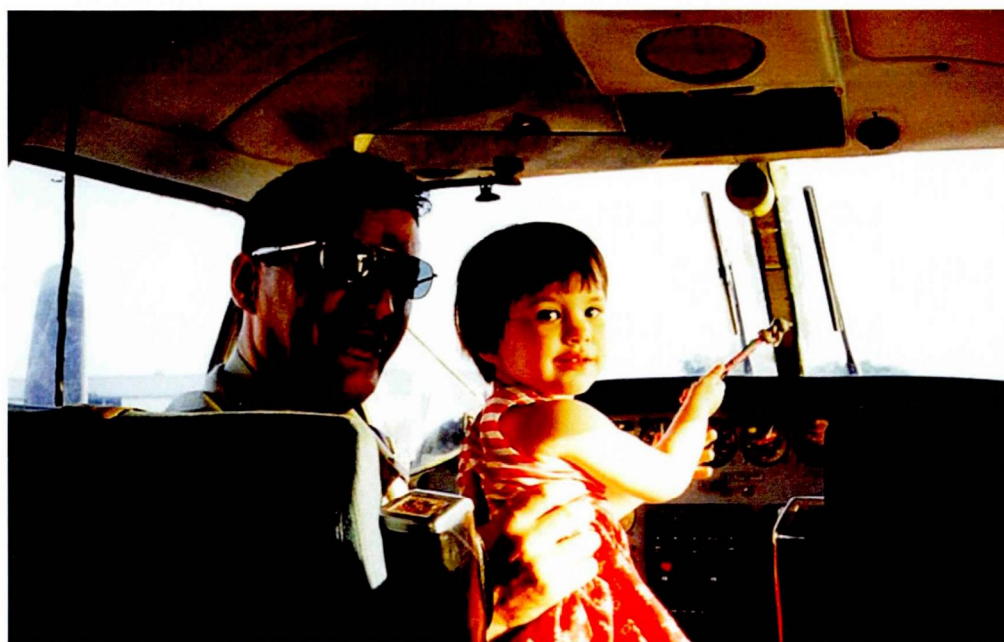
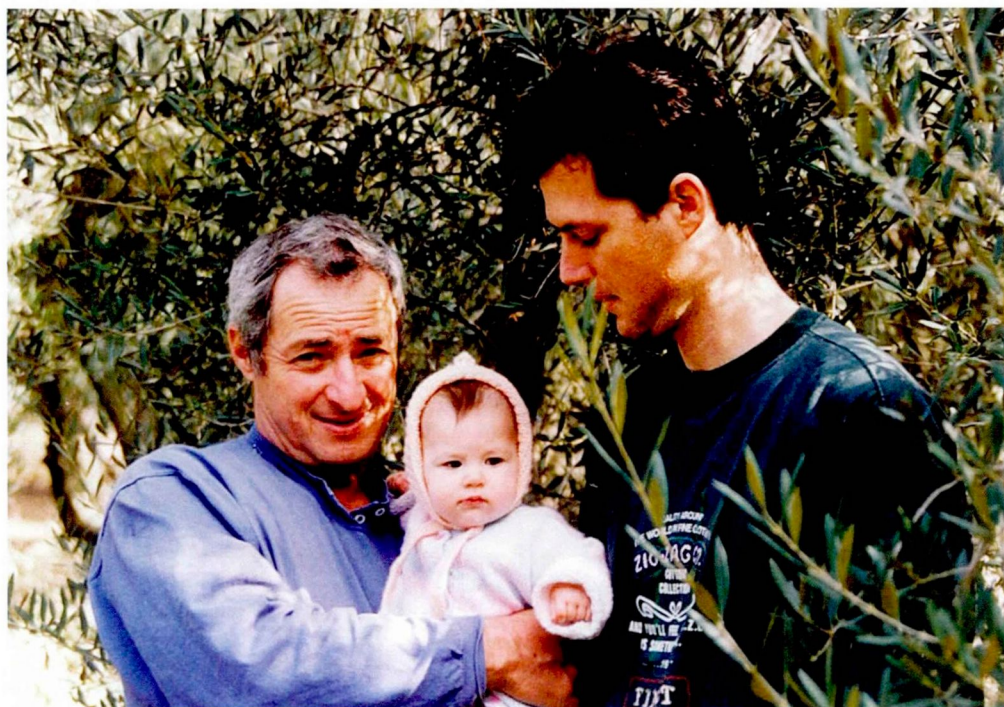

גלית.

תור סיפר לנו שיש לו חברה מאוד נחמדה, חיילת שמשרתת בבסיס בחצרים.

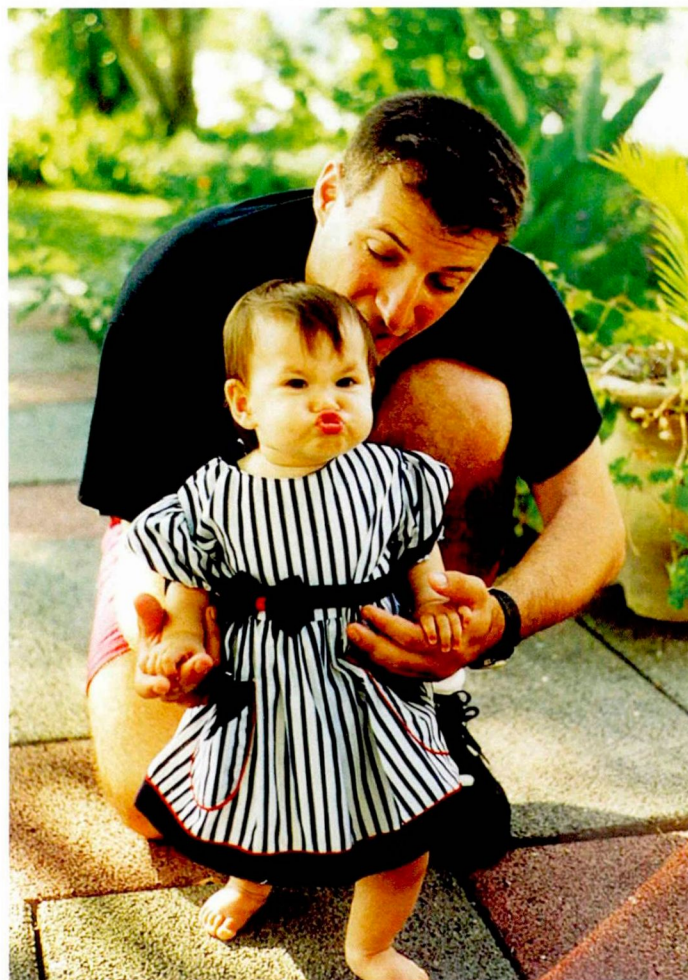
בבוקר אחת השבתות, בזמן שעבדתי בגינה, כרגיל, צץ תור מבין השיחים, אחריו מגיחה חיילת יפה במדים – גלית!

באתי לקראתם, הרגשתי שתור שמח וגאה, וגלית עדינה, מתביישת ומקסימה!

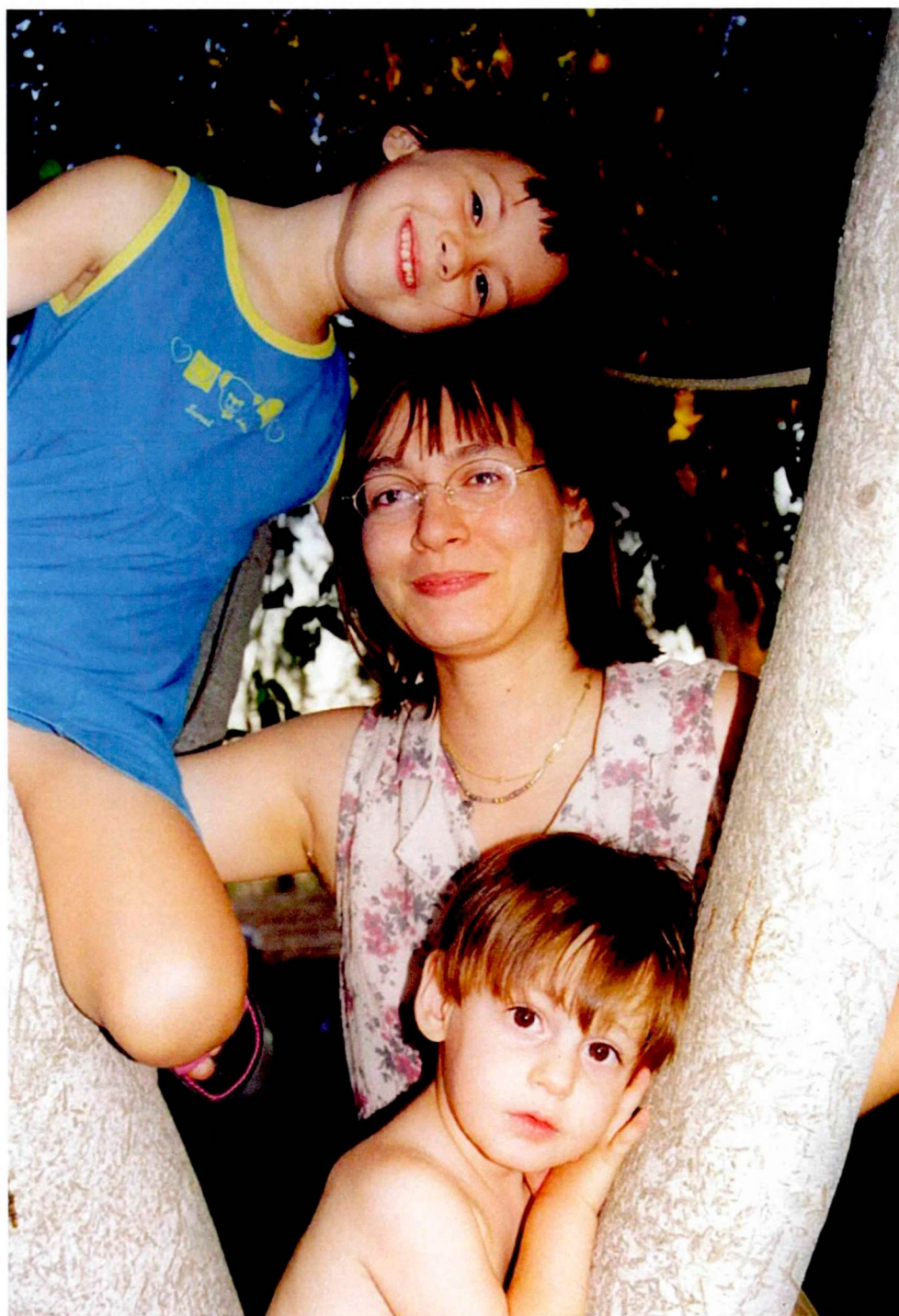
גלית דיברה מעט, הסמיקה הרבה, נגעה לליבנו, תור היה מאושר ומאוהב! שרון ואורן השתלבו בקלות ובטבעיות עם הזוג הצעיר!

ואז... הסתיים הקורס, אנחת רווחה, הנבחרים עמדו לקבל כנפי טייס!!

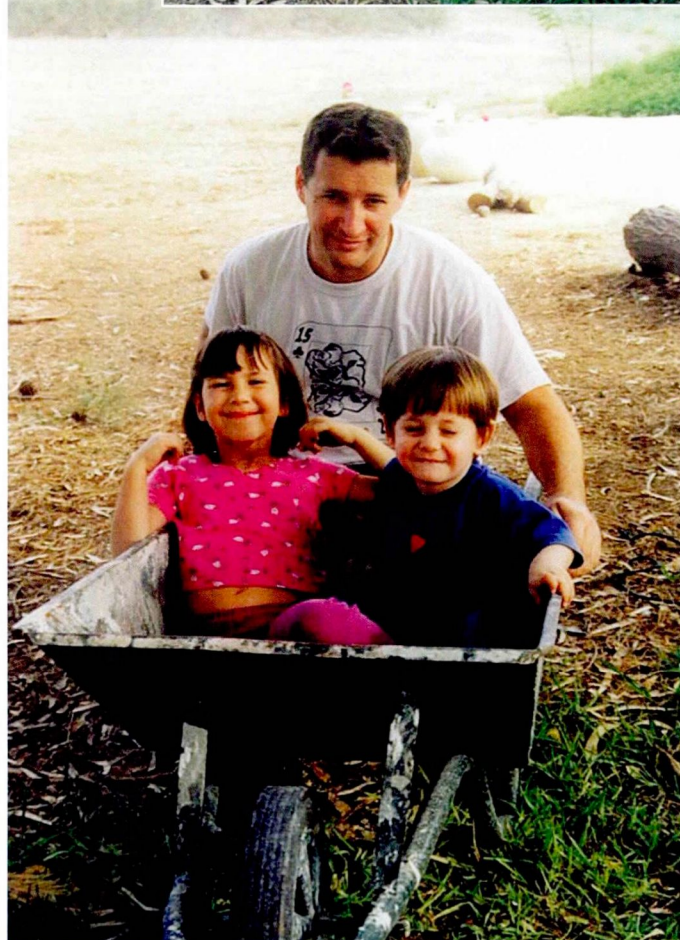

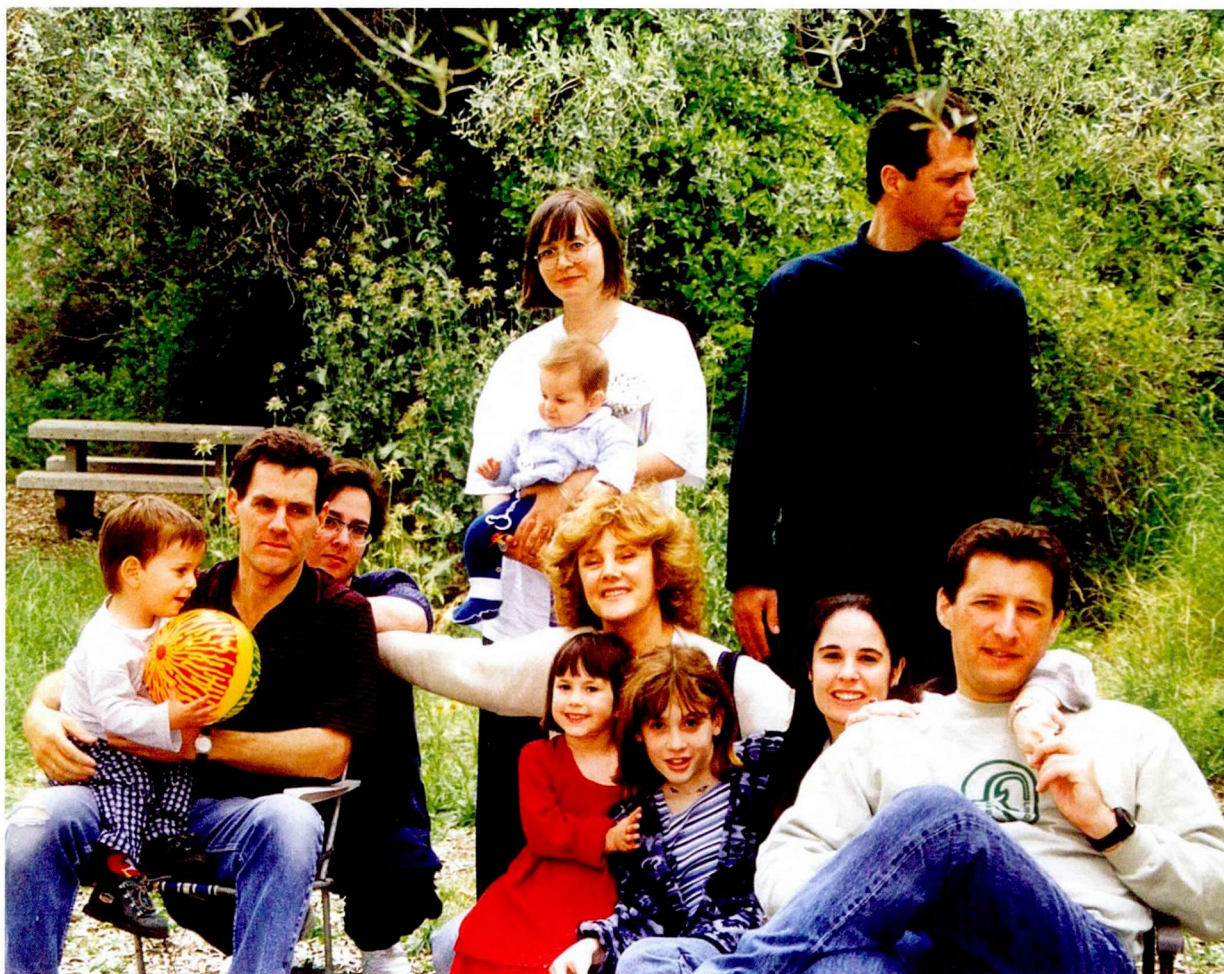

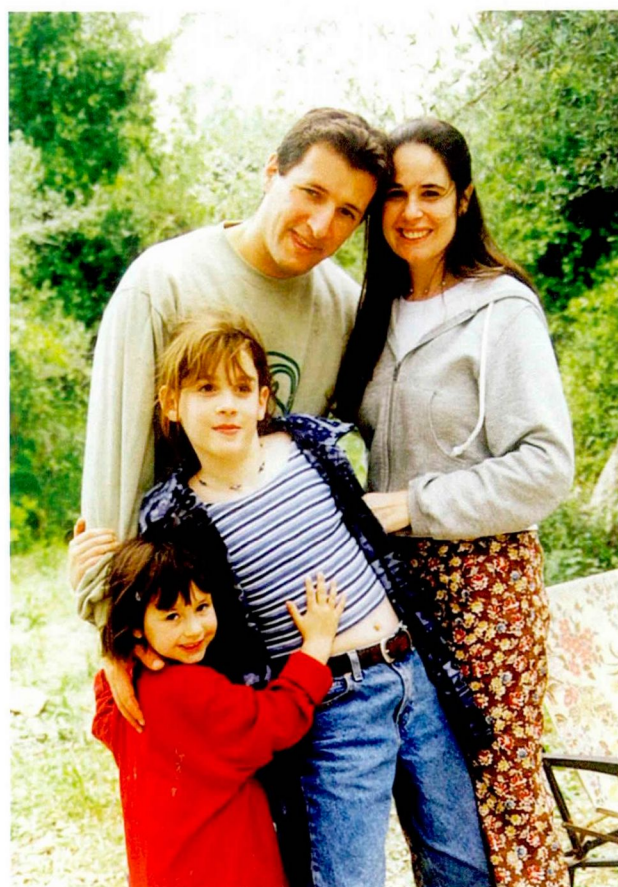

**ביום הולדת ה-60, באביב, נפגשנו, הבנים, הנשים והנכדים לפיקניק
למרגלות הכרמל.**

קורס טייס

עוד בבית הספר עבר תור סדרת מבדקים והתאמה לקורס טייס. הוא סיים את כולם בהצלחה וביחד עם חברו הטוב רובי עמד להתחיל את הקורס.

המסלול מאוד מורכב, אורכו שנתיים, הוא מחייב כושר פיזי, חוסן נפשי, עמידה בהרבה משימות ויכולת ללמוד.

השלבים: אימון חיל רגלים, ראשוני, בסיסי, מתקדם, לימודי אווירונאוטיקה וטיסות.

בטיסת סולו בפייפר, לבדו באוויר – אושר!!! עם הנחיתה, כנהוג, בעיטות ושטיפה בסילוני מים מחבריו.

עם אורן ואלי נסענו לבקר אותו בבסיס בחצרים, מצוידים באוכל ובדברים שהוא אוהב, בעיקר "מנות אחרונות".

ישבנו ובילינו ביחד ליד גדר הבסיס!

פעם, תור וחבריו היו בסידרה במדבר, בתנאי שדה לוחטים. כמובן שהגענו אליו. האטרקציה שהלהיבה אותנו ביותר הייתה צל!

חיברנו אוהל סירים שהיה באוטו, פרשנו אותו בין דלת המכונית לגדר והתיישבנו בצל – לוכסוס!

תור סיפר לנו את מה שמותר לספר, והשאר סודי וכמוס.

כשאיפשרו לנו להיכנס לבסיס, חוויתי חוויה סוריאליסטית:

במלוא היקף העין, מאופק לאופק היו קבוצות קבוצות של מאהלים של פרחי טייס באימונים. כל

קבוצה עסקה בשלבים שונים של הקורס, והכול בו זמנית!

אם קיבלנו רושם מתור, שמסלולו סדור כרונולוגית בזה אחר זה, הרי שכל השלבים נצפו במלא רוחב הבסיס.

על גבעה קטנה – גיבוש למתחילים, קבוצה מאוגדת רצה בקצב – אימון חיל רגלים, אחרים עוסקים באימוני כושר ושכיבות שמיכה אין סופיות, שלב ראשוני. שם ממריאים מטוסי פייפר, מולם פוגות ועוד מטוסים במרחק, שאיני יודעת להגדירם.

הכול מתזמר ומתוקתק!

אני חושבת שבמשך שנות הקורס, המדריכים שמו לב והתבוננו בכל חניך וחניך, כדי להכיר אותו לפני – ולפנים.

מדי פעם הודחו אחדים, מעמד מלחיץ ולפעמים מפתיע.

תור, שהיה איתנו בקשר טלפוני, דאוג בכל פעם, לא האמין כל כך שיגיע לסיום הטוב. "אם מישהו יסיים בהצלחה הרי זה רובי". "כנראה שביום שישי אחזור הביתה עם הקיטבג"...

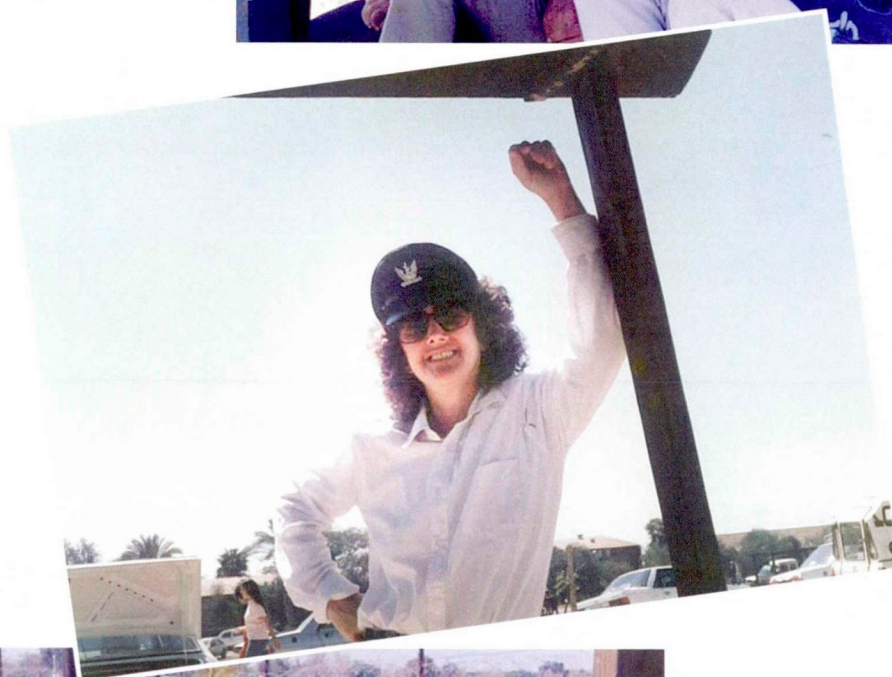
הוא היה חכם, חזק, מסיבי בעל כושר, סיבולת ונחישות. עם זאת, פנימיותו רגישה ועמוקה. היה מקשיב, תומך, מסביר ומבחין, מבלי שדברים יערערו אותו ואת תפקודו.

בשבתות, בבית היה מתרווח בחיק המשפחה, עם גלית, וכמובן – חובק חתולים!

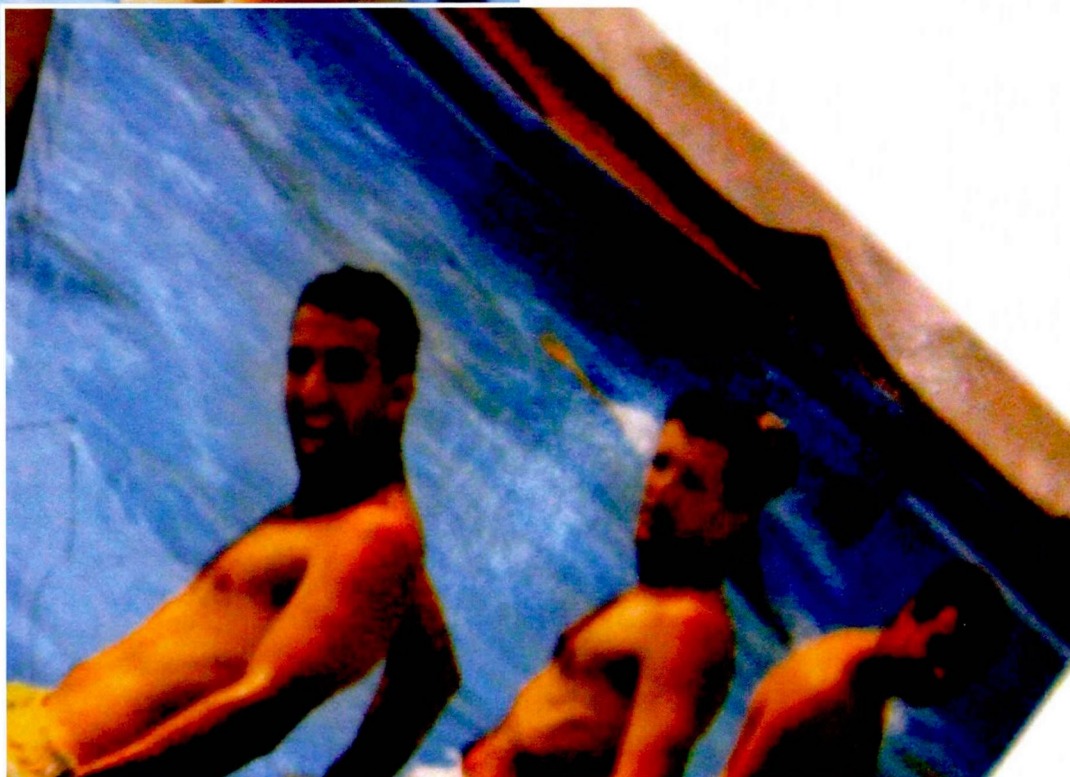

תלמי מילד יתלם +

אפואית צ'כים אצו אלקו ?!

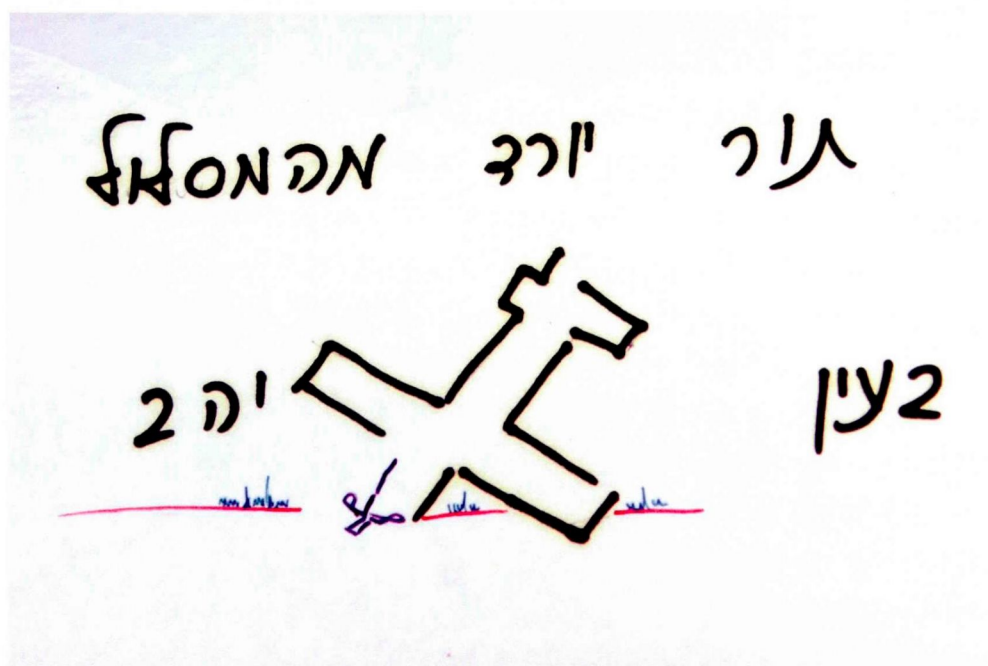

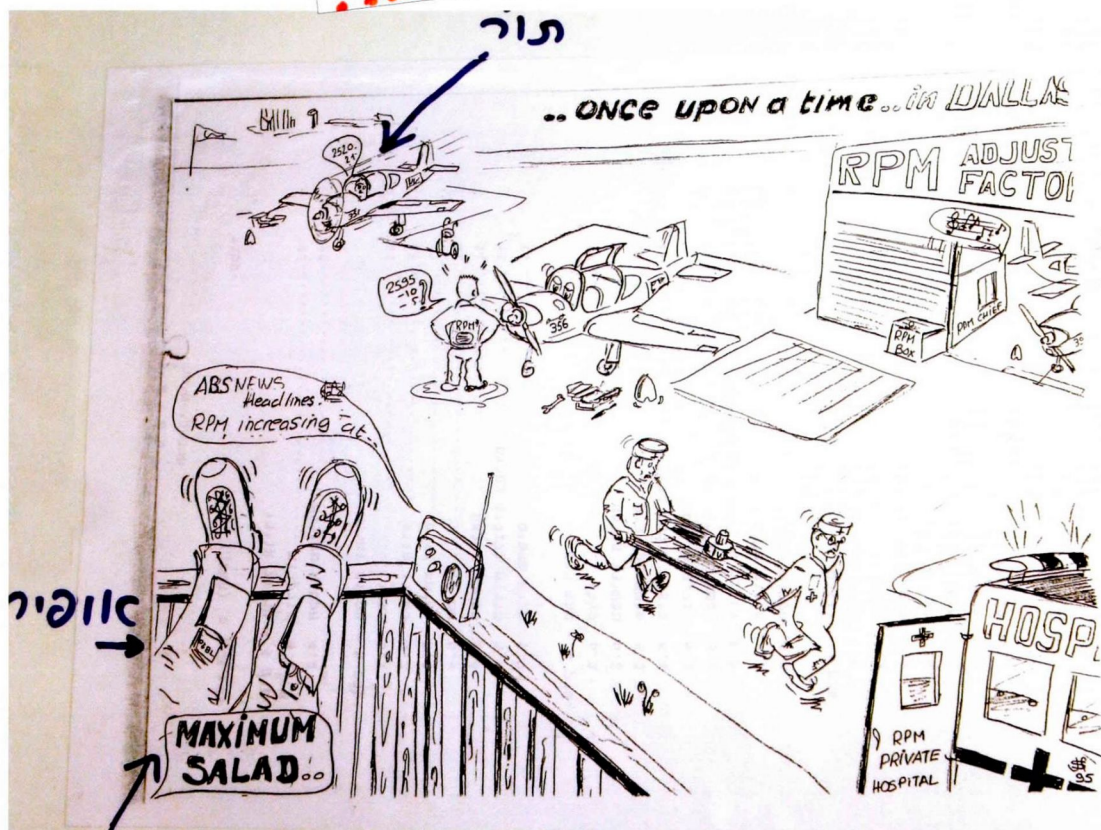

התאונה של תור....

רוח פאנאמי צען יקב
גור על מהמסלול
קוז' מסוג אל הארוע: סיכוני סביבה [אשר...]

הנדון: דיווח על מאורע בטיחותי

תאריך המאורע: 18/03/91. שעת המאורע: 15:10.

מטוס דגם מספר טייסת 135 022 א"ק מוזה נזק () ס ()

1. צננה 2. פרטי המעורבים במאורע:

דרגה	שם	מס' אישי	יחידה	הצבה תפקיד	פגיעה אחריות
1. סגן	תור שדות	4336154	135 ט.	סריר קברניט	אין יש
2.					
3.					
4.					

אופי הטיסה: מבצעים. סוג משימה: תמכ"כ. מקום/נתיב בזמן המאורע: מנחת עין-יהב. תאורה: יום. מז"א: רכיב צולב כ-15 קשר. גובה: . תצורה: טייס ללא נוסעים. תאור המאורע: בריצת נחיתה עם רוח צולבת משמאל, במהירות 30-40 מי"ש, החלה סחיפה פתאומית ימינה עם הרמת כנף וגלגל שמאל שמנעה שימוש בבכמים. תיקון בעזרת מאזנות והגה כיוון לא עזר והמטוס ירד מהמסלול, רץ כ-70 מטר, ועצר 10 מטר בצד המסלול על הכורכר.

ג. תאור ורמת הנזק הכוללת: אין. חומרת המאורע: חמור. תרומת הגורמים השונים להתרחשות המאורע (0-5):

אנוש	כשיון טכני	סכונ' טביבה
משימה	נהול/פיקוד	

סוגי טעויות גורמי האנוש שגרמו למאורע וסיבותיהן:

טעות	סיבה
טעות	סיבה

מערך טכנית שכשלה: סיבה משוערת לכישיון הטכני: סיבות נוספות למאורע: ראה טעיף כ'. פעולות שננקטו: מונה וח"ך. המלצות/מטלות לטיפול מיידי: הערות וחוספוט לסעיפים קודמים: * בחקירה. סיבות למאורע: 1. המטוס נחת לסימון עשן ללא קשר. 2. משב רוח רגעי בעוצמה חריגה (כפי דיווח בדיעבד של החוליה) שחלף את המנחת תוך כדי ריצת הנחיתה. 3. המיומנות והתאמון שנדרשו לפעולות החלצות היו מעבר לנלמד בהסמכה ולניסיון המטוס.

תור והחתולים - שיר

תמיד חתולים היו חלק מהווייתו.

כשהיה מכורבל במיטתו,

היה זנב חתול כרוך סביב אוזנו

או חובק את צווארו.

כשהיה נם על גבו

היה גור עולה ויורד בקצב נשימותיו.

בלי פרפורי חתול לא היה נרדם

הוא הקטן, קטנים ממנו בבית לא היו

פרט לחתולים....

ליטופים העניקו לו כולם,

והוא חתולים ליטף בידיו וברגליו,

ליטף אותם מראשם, עד קצה זנבם,

כשלטפם היתה ידו שוקעת בגופם.

נדמה - כאילו מוחצם - אך הם ממנו לא הרפו

והיו קודחים בכף ידו ומפרפרים עוד... עוד....

לימים גדל...

בחרותו השרירית השזופה, פרצה מגופיתו הצמודה

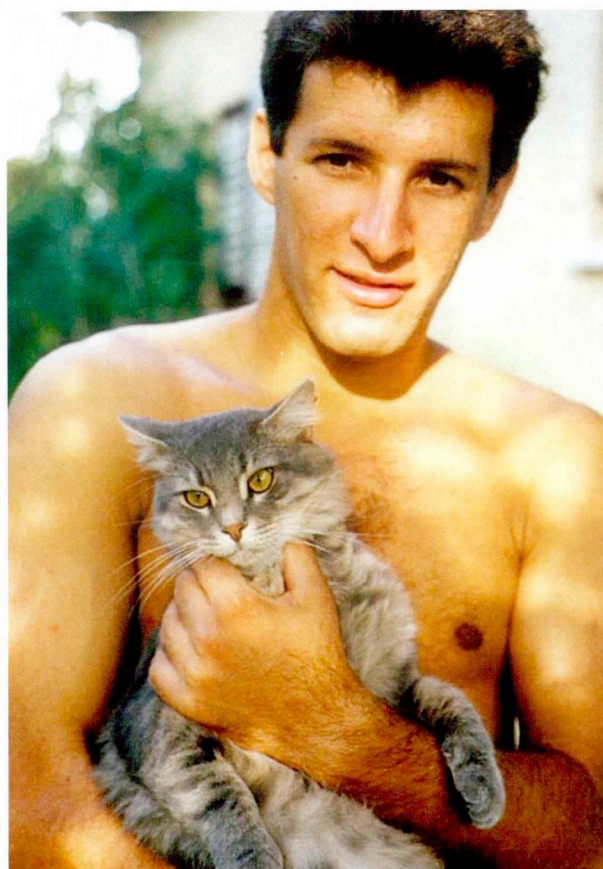
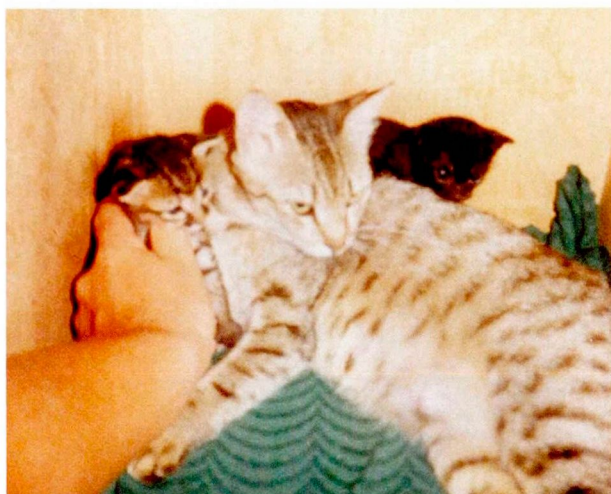
מה לארז זה.... ולחתול מתנמנם

אך הם עדיין מזנקים אל

אצבעותיו ידיו וכתפיו - הוא רכושם.

אבא.

יום חיל האוויר, מסדר כנפיים.

כל המשפחה הייתה מוזמנת למסדר: אמא ואוסקר, אלה ואריק, הדס ואורי, שרון ואורן, גלית ואנחנו.

על במת המכובדים ישבו ראש הממשלה, משה שמיר, שר הביטחון יצחק רבין, הרמטכ"ל דן שומרון, אביהו בן-נון מפקד חיל האוויר וקצינים בכירים.

אחרי נאומים, ברכות לטייסים ולחיל התחיל המפגן:

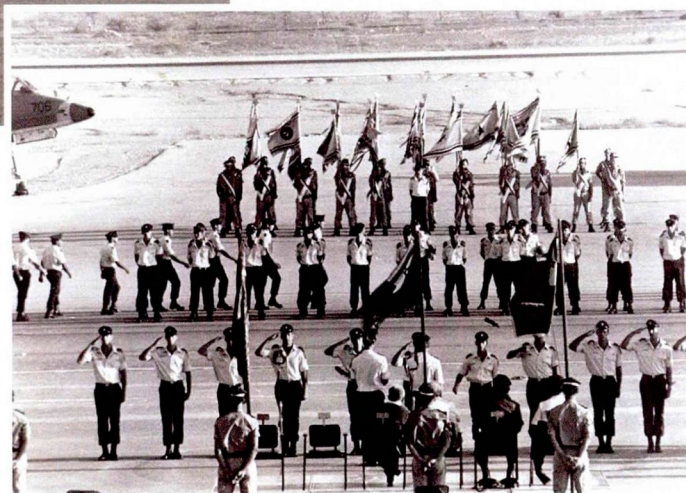
מטוסים טסו במהירות מסחררת, עושים תרגילי אווירובטיקה עוצרי נשימה, חגים במסלולים לולייניים, מותירים אחריהם שובלי עשן צבעוני. הרקולסים - קרנפים כבדים הדגימו הובלת חיילים בקרבם. במרחק - תקיפות ממטוס על מטרות נייחות שמתפוצצות בתמרות אש ועשן. והשיא - הבואינג הלבן של החיל מתדלק באוויר מטוסי קרב - F16 F15.

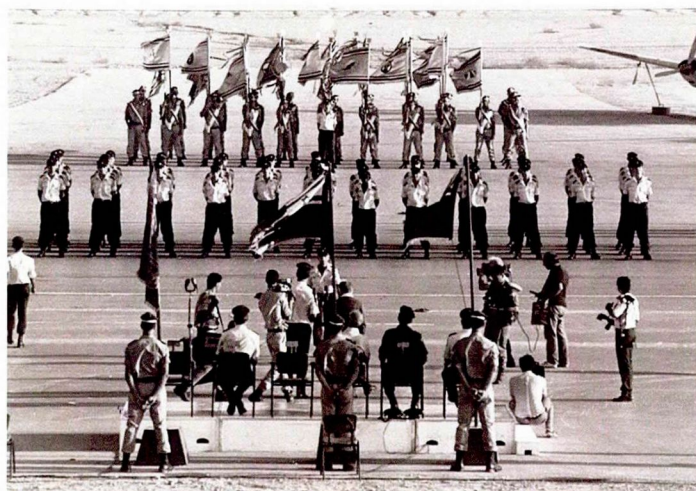
במגרש המסדרים התנופכו דגלי ישראל וסמלי החיל.

פרחי טייס צעירים צעדו בסך בבגדי חאקי וכומתות. אחריהם הופיעו הטייסים לעתיד. צועדים זקופי קומה, בגדיהם חגיגיים - תכלת וכחול. מצעדם אחיד ובטוח, כשברקע שירי לכת. מסתדרים בשלשות מול הבמה והטריבונה. מפקד חיל אוויר, אביהו בן-נון ענד לכל אחד כנפי טייס. זה הרגע - ציפינו לו כולנו.

בהקראת השם "תור שדות" זינקנו על רגלינו בהתרגשות רבה! ברקע התנגן השיר "יש לי כנפיים" ... החבר'ה התארגנו והעיפו את כובעיהם באוויר!

כנפיים / להקת חיל האוויר

הוא מתקרב אלי, הנס עומד לקרות
הוא כבר עומד מולי, הלב שלי בדום
אני מרגיש על החזה שלי פתאום

כנפיים...

הכובעים נסקו אל על, הטקס תם
כל הקרובים באים, אני רואה אותם
היום הזה אני קוצר את היבול
מכאן והלאה השמיים הם הגבול

כנפיים, עוד מעט אני נוגע בשמיים
עולה הדופק והלב שלי נמס
אני כבר לא יודע איך להתייחס
יש לי כנפיים, לשניה הזאת נלחמתי בשיניים
כל כך חששתי מהרגע שאנשור
אבל היום אני טייס, אני ציפור
יש לי כנפיים, יש לי כנפיים

בין חברי אני עומד כאן במסדר
הכל ערוך ומתואם ומסודר
על הבמה ממול כל המכובדים
ומפקד החיל והמפקדים
המשפחה, החברים, החברה
כולם עכשיו צופים בי, מתרגש נורא
אני קולט את תדרי האהבה
אני יכול להתפוצץ מגאווה

כנפיים, עוד מעט אני נוגע בשמיים
עולה הדופק והלב שלי נמס
אני כבר לא יודע איך להתייחס
יש לי כנפיים, לשניה הזאת נלחמתי בשיניים
כל כך חששתי מהרגע שאנשור
אבל היום אני טייס, אני ציפור
יש לי כנפיים, יש לי כנפיים

אימי יושבת בטריבונה בקהל
איני יכול לראות אותה מכאן, חבל
היא דאגה לי, היא עברה תקופה קשה
אם לי מגיע זוג כנפיים - לה שלושה
המפקד סוף סוף עובר בין השורות

טסים עם תור דרומה .

תור וטייס משנה, היו מטיסים חיילים דרומה, לבסיס בעובדה, במטוס בואינג 707. פעם, הוא קיבל רשות ממפקדיו לצרף אליו את אלי ואותי, לשבת איתו בקוק-פיט.

ישבנו מאחוריו: גבו, עורפו וראשו זקופים, לאוזניו אוזניות וידו מונחת בבטחה על הסטיק. מתחת לחלון הגדול ממולנו, לוח רחב, עליו שעוני בקרה רבים. כשהמטוס התניע והתחיל להתרומם ליבי ריחף אותו. הבן שלנו, הילד שלנו, הגבר שלנו, מגשים חלומות!

נוף נפרש מולנו מאופק לאופק. עברנו מעל ירושלים: בתים קטנים, שכונות, רחובות, כיפת הסלע מהודרת בזהב ובטורקיז, מתחם האוניברסיטה, הלכו וקטנו ככל שהמטוס הגביה.

מתחת, מרחבים הולכים ומדללים, מצהיבים בהדרגה. נגב.

במזרח, ים המלח, ברכות אשלג, רצועות חוף, ערוצי נחל אכזב, מעליהם הרי אדום.

אחרי הנחיתה נסענו שלושתנו לבלות כל היום באילת, עד לחזרה לפנות ערב.

טל שחר, הבית שלנו

מטס יום העצמאות

ביום העצמאות, השתתף תור במטס בשמי הארץ.

המטוסים טסו לכיוון ירושלים.

אורן, שרון, אלון, נוי ואני חיכינו לצפות בהם בשדה ליד לטרון, בנקודה אותה ציין, וניפנפנו כולנו בקריאות, שלום שלום!

פעמים, כשתור התאמן בהטסת "הפנג הלבן" – מטוס בואינג של חיל האוויר, היה טס נמוך מעל המושב, מעל לבית. אז הייתי עפה לחצר, מנפנפת לו בזרועותי ובחצי צעקה – "זה הוא", "זה הוא"!

הסיפור של גלית

גיא, ילד מקסים ונפלא שלי. סבתא ביקשה ממני שאעלה על הכתב את זכרונותי מאבא, ואני שמחה לעשות זאת בשבילך.

השנים שלי עם אבא היו נפלאות וכיף לי להיזכר בהן. היתה בינינו אהבה ענקית ואינסופית שהביאה אותך אל העולם והיינו מאושרים עד אין קץ. אך קודם לכן אני רוצה לספר לך על ההכרות שלנו ואיך הכל התחיל.

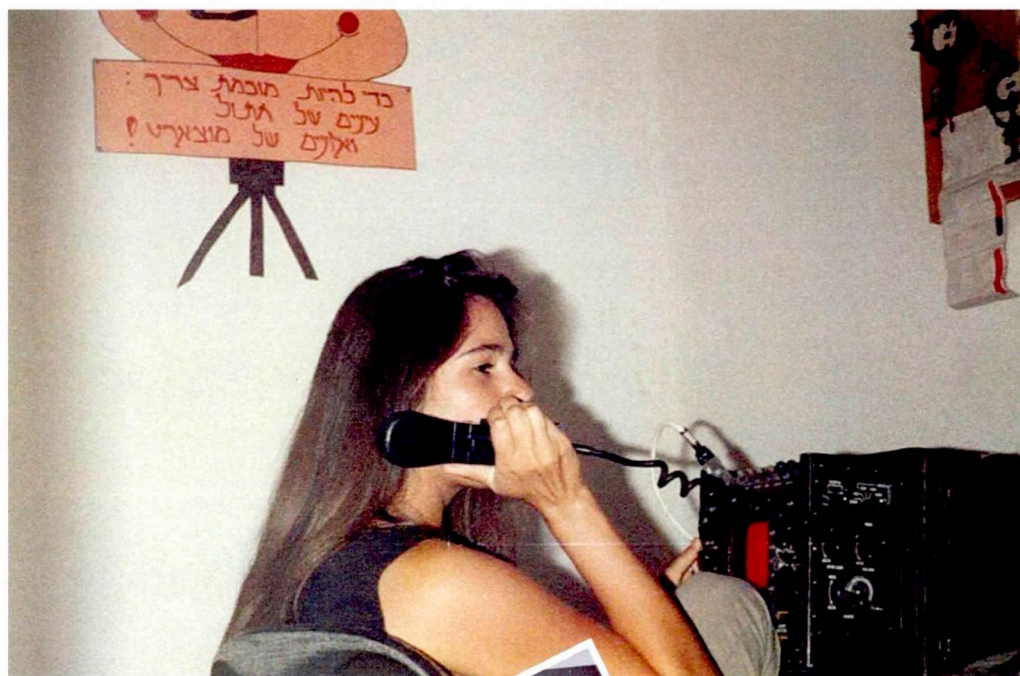
בשנת 1988 תגייסתי לצה"ל ובסיום הטירונות נודע לי שאהיה בחיל האויר. לא היה לי מושג מה אני הולכת לעשות ואיפה בדיוק אני הולכת לשרת, אך זוכרת שהיתה לי הרגשה שהכל יהיה בסדר והרגשה זו התבררה כנכונה. עברתי בצריפין קורס של מוכ"מות (מפעילות מכ"ם) של חיל האויר ושובצתי עם חברה טובה לבסיס חצרים שבדרום הארץ. אני זוכרת, שחברותי לקורס מאוד רצו לשרת בבסיס חצרים ודיברו הרבה על ביה"ס לטיסה, כשהיגעתי לבסיס הבנתי על מה היתה ההתלהבות, למראה הטייסים ופרחי הטייס שהסתובבו שם. וכך שרתתי בחצרים כמפעילת מכ"ם במגדל פיקוח ומשם יכולתי לצפות במטוסים שממריאים ונוחתים כשברקע הנוף המדברי הקסום. התלהבתי מאוד מהמראה...

את אבא הכרתי בברכה בחצרים. זה היה בחודש יולי, ביום קיץ חם, כשרוב הבסיס היה בברכה (או לפחות אלו שהורשו לעשות כך). לאחר זמן קצר של ישיבה בחוץ עם חברה, נכנסתי למים בקפיצה וכשהוצאתי את ראשי מהמים פגע בי גלשן שנזרק עלי בטעות. אבא הגיע במהרה לבדוק שאני בסדר והתנצל בשמו של הילד שהתברר שהיה אחד מילדי הטייסים משיכון המשפחות, שאבא שיחק איתם. כך בעצם התחלנו לדבר. היינו הרבה מאוד זמן בתוך המים עסוקים בדיבורים. והתרשמתי מאוד מהשם תור, כשאבא הציג את עצמו שכן מעולם לא נתקלתי בשם כזה. נהניתי מאוד להקשיב לסיפורים שאבא סיפר על קורס הטייס, ועל החוויות הרבות שעבר. דיברנו ודיברנו והזמן פשוט עף. למחרת הייתי אמורה לצאת לשבוע חופש וכך נפרדנו. כשיצאתי הביתה חשבתי הרבה על הבחור המדהים שפגשתי בברכה והייתי בטוחה שלא יזכור אותי עד שאחזור לבסיס.

לאחר מספר ימים בבית, הוקפצנו אני וחברתי בחזרה לבסיס וביום שבת שוב הגענו לברכה. בברכה נערכו תחרויות בין בוגרי קורס טייס ובין בוגרי קורס חובלים ומסיפורים הבנתי שבזכותו של אבא בוגרי קורס הטייס ניצחו. אני וחברתי תפסנו פינה בברכה ומאוד קיויתי שאבא יראה אותי ויבוא להגיד שלום. לא תליתי יותר מדי תקוות שכן הייתי בטוחה שהוא כבר מזמן שכח מי אני. כך, תוך כדי שיחה עם חברתי, היא מדווחת לי שתור מתקרב אלינו ואני פשוט מתתי מהתרגשות.

מאוד שמחתי לפגוש שוב את אבא, נכנסנו למים והמשכנו לדבר כאילו מעולם לא הפסקנו, הרגשנו בתוך בועה מנותקים מהעולם. בשלב מסוים בשיחה אבא שאל אם יש לי חבר ומאז לא נפרדו דרכנו. כבר באותו היום קבענו להיפגש אחר הצהריים, ליד מגורי הבנות, זו הייתה הזדמנות בשבילי להתגנדר ולעשות רושם טוב על הטייס הצעיר. נפגשנו וטיילנו ברחבי הבסיס עד מאוחר בלילה. זה היה ערב מקסים והייתי מלאה התרגשות. היה כיף ומרגש להיות בבסיס עם חבר טייס, הייתי גאה להראות עם אבא, שהיה חתיך אמיתי, הרגשתי בעננים. זוכרת את הפעמים שיצאנו יחד מהבסיס לסוף שבוע, וזה היה כיף גדול.

הפעם הראשונה שאבא לקח אותי איתו הביתה לטל שחר, זכורה לי היטב. כשהגענו לבית, הראשונה שראינו הייתה סבתא מירה, שעמדה בגינתה המטופחת והשקתה את הצמחים. אני הייתי במבוכה רבה, אך סבתא מירה עשתה עלי רושם טוב והמבוכה התפוגגה במהרה. אבא הכיר לי את סבא אלי ואת אורן ושרון, שהגיעו בערב לארוחת שבת והיה ממש נחמד.

את אבא לקחתי לעין חרוד שבועיים לאחר מכן, לפגוש את משפחתי. הפעם הראשונה שהוא ביקר אותי שם היתה עוד קודם לכן. בעצם זו היתה הפתעה, כשהוא החליט להגיע לקיבוץ רק לכמה שעות אחרי שהיה בחיפה בביקור בקורס חובלים. אני זוכרת אותו מגיע במדים ואת בנות כיתתי מביטות בו ולא מורידות ממנו את העיניים. שוב הייתי גאה ומאושרת על החבר הטייס החתיך שלי. אני ואבא היינו באמת חברים הכי טובים. דיברנו על הכל והיה פשוט מרתק להקשיב לאבא ולסיפורים שלו. הוא גם היה דברן לא קטן ואהב לתאר כל דבר עד לפרט האחרון כך שתמיד הייתי בעניינים.

כשהבאתי את אבא הביתה להכיר את המשפחה, היה לי ברור שכולם יתאהבו בו. אכן כך היה, במהרה הוא הפך לחלק בלתי נפרד מהמשפחה. אני זוכרת שסבא מוניו וסבתא ברטה מאוד התלהבו מאבא תור וברכו אותי על בן הזוג הנחמד והמוצלח שיש לי. הם מאוד שמחו בשבילי ובאמת שאהבו מאוד את אבא. וכך נראה היה שהדרך לפנינו מובטחת.

בחצרים, שרתנו מספר חודשים יחד, עד שאבא סיים את הקורס. אני זוכרת את ההמולה הרבה סביב סיום הקורס ומסדר הכנפיים. מכיוון שעבדתי במגדל פיקוח, יכולתי לצפות בחזרות שנערכו לקראת המסדר, את הבוגרים ואיתם אבא, צועדים על המגרש וההתרגשות גברה.

כשהגיע היום המיוחל של מסדר הכנפים היינו נרגשים מאוד. את אבא בקושי ראיתי מכיוון שהיה עסוק בחזרות ולכן קבענו להיפגש בטקס. זה היה מרגש מאוד להגיע לטקס בתור חברה של בוגר הקורס ולא בתור סתם חיילת או אורחת. ישבתי עם כל המשפחה וחברים על הטריבונוט וצפינו בטקס וההתרגשות היתה עצומה. הנה הגיע הרגע הגדול של ענידת הכנפיים. השיר שהתנגן ברקע היה השיר שאתה אוהב "יש לי כנפיים". מפקד חיל האוויר האלוף אביהו בן-נון, הצמיד את הכנפים לבוגרים תוך כדי הקראת השמות. זוכרת את הרגע בו הקריאו את שמו של אבא כרגע מרגש מאוד ועיני מלאו דמעות. כולנו עמדנו ומחאנו כפיים לכבודו של תור הטייס.

היה מלהיב וחשתי גאווה גדולה להיות חלק מהעולם הזה של חיל האוויר ואני אפילו זוכרת את עצמי מחפשת מטוסים בשמים בכל יציאה מהבסיס ונהנית לזהות אותם.

המשכתי לשרת בחצרים ואבא עבר לשרת בבח"א 27, בטייסת של דקוטות וערבנות, ביחד עם עוד חמישה חברים מהקורס, צחי, אריק, דובי, עוזי ואייל שסיימו איתו כטייס תובלה. אבא היה מגיע מידי פעם לבקר אותי בבסיס, והפעם בתור טייס. כמובן שהייתי גאה בו מאוד. לאחר שרות של שנה, עברתי לשרת בכנף 25 (בסיס רמון) שזהו בסיס גדול של חיל האוויר בדרום הארץ. גם לשם אבא היה מגיע לבקר אותי. אני זוכרת שאבא הגיע לבסיס כשהטיס מישהו בטיסת תובלה ודאג שהוא יחזור לבד במטוס כדי שאוכל להצטרף אליו לטיסה. וכך קיבלתי אישור לחזור עם אבא במטוס לשדה דב. זה היה מאוד מרגש לטוס במטוס כשאבא מטיס אותו.

וכך בכל פעם כשיצאתי הביתה, סידרו לי טיסה למרכז הארץ שהיתה עם אבא או עם אחד מחבריו. זה היה נחמד. הרגשתי בעניינים, כשיצא לי לטוס על סוגים שונים של מטוסים, שאת כולם גם אבא ידע להטיס. אהבתי מאוד לשרת בחיל האוויר ולאחר הכרתי עם אבא אהבתי את החיל עוד יותר.

בדצמבר 1990 השתחררתי מהצבא ולאחר עבודה של שנה בקיבוץ עברתי לגור עם אבא ברמת גן. היתה לנו דירה נחמדה ומטופחת והתחלנו את חיינו המשותפים. אבא שרת בטייסת 135 בשדה דב ואני עבדתי בתל אביב בארקיע כסוכנת נסיעות. זו היתה תקופה נהדרת של המון יחד (למרות שאבא היה מאוד עסוק ונשאר הרבה בטייסת), ובילויים משותפים. זו היתה בשבילנו תקופה נפלאה.

באותה תקופה טסנו לאירופה לטיול של שבועיים. מאוד חיכינו לחופשה הזו, אבא ארגן את המסלול וכמובן שהיה מושלם. התחלנו לטייל ברומא שבאיטליה שם טיילנו שלושה ימים. הלכנו הרבה ברגל, ראינו הרבה מאוד מוזיאונים, כיכרות ובעיקר הרבה מאוד אומנות. ביום האחרון ברומא שכרנו רכב והמשכנו לנסוע לפירנצה ולונציה. איטליה זכורה לי כיפה מאוד ובעיקר רומנטית. מאיטליה המשכנו ברכב לשווייץ, שם נהננו מהנופים המדהימים ומערים יפות ומעניינות כמו ברן ובאזל. בסוף הגענו לצרפת ולפאריז שכמובן היתה יפהפיה. היה כיף לטייל עם אבא, שהיה בעל כושר ניווט מעולה ואדם היודע להסתדר בכל מקום. הנסיעה הבאה המשותפת שלנו היתה לאחר שהתחתנו והפעם טסנו ללונדון ולסקוטלנד. זה היה טיול מקסים שבו הרשנו לעצמנו להתפנק בבתי מלון טובים ולהתפרע בקניות. היינו בלונדון מספר ימים, לאחר מכן נהננו מהנופים המקסימים של סקוטלנד ושוב חזרנו ללונדון לשלושה ימים של בילויים. היה נפלא.

אני רוצה לחזור קצת אחורנית בזמן ליום חתונתנו שהיה ב-25/9/95

בתקופה זו גרנו בתל אביב בדירה קטנה וחמודה מול הסנימטק, עם חתול קטן ואפור בשם מומו. מאוד אהבנו לגור בדירה זו שממנה היינו הולכים ברגל לים, ולכל מקום שרצינו. הכל היה קרוב. היה נפלא לגור בתל אביב ובדירה זו התחלנו לחשוב על עתידנו המשותף ולרקום תוכניות. וכך גם החלטנו לעשות מעשה ולהתחתן. לאחר התלבטויות רבות החלטנו לערוך את החתונה בקיבוץ.

לקחנו את סבתא אתי כממונה על העיצוב של הברכה והיא כמובן לקחה את המשימה ברצינות. ביום החתונה הגענו לקיבוץ בשעת בוקר, עם שייקה חבר של אבא. ההכנות ע"י חברת הקייטרינג היו בעיצומן, ואנו ברחנו מהבלאגן והצלחנו להירגע קצת במי הברכה. ההתרגשות היתה גדולה אך היה ברור שיהיה יפהפה ומוצלח, לכן למרות ההתרגשות היינו יחסית רגועים ונינוחים וחיכינו לערב. הספקנו להצטלם אחר הצהריים ליד הבית של סבא וסבתא, כשברקע הנוף של הקיבוץ והגלבוע. כשהחשיך הגענו לראות איך הכל נראה והיה פשוט מקסים. סבתא אתי הכשרונית דאגה שהכל ייראה מדהים ומואר, עם זרי פרחים ששטים בברכה ומוארים גם הם.

הגיעה השעה, אבא הגיע למקום לפניי, לקבל את פני האורחים ואני הגעתי מאוחר יותר. היה מרגש לראות את כל המשפחה, הטייסת והחברים שהגיעו מרחוק כדי לחגוג עימנו. השמחה היתה גדולה. הערב היה מקסים והיינו מאושרים!

לאחר החתונה המשכנו את חיינו בתל אביב וגם התחלנו בבניית הבית שלנו בטל שחר. אבא לקח את עניין הבנייה מאוד ברצינות. באותה תקופה, הוא היה סטודנט ולכן היה לו זמן להגיע למושב ולפקח על הבנייה, לראות שהכל מתקדם כמו שצריך. היינו מאוד שמחים עם הבנייה וחיכינו לעבור לטל שחר. בשנת 97 עברנו למושב וגידלנו כלב מקסים, שכבר שמעת עליו, בשם פנג וחתולה לבנה בשם מיסי. אבא באותו זמן היה בתפקיד בקריה בתל אביב ואני עבדתי בתל אביב כמעצבת גרפית. פעמים רבות היינו נוסעים ביחד לתל אביב וגם חוזרים יחדיו למושב, לאחר בילוי בבית קפה או מפגש עם חברים.

החיים במושב היו נפלאים והיתה ביננו אהבה ענקית, אך היה חסר משהו... והמשהו הזה, שזה אתה, הגיע, או יותר נכון נולד כמה שנים אחר כך ב-25.8.2001 בשם גיא שדות.

היום שבו נולדת היה המאושר ביותר בחיינו!

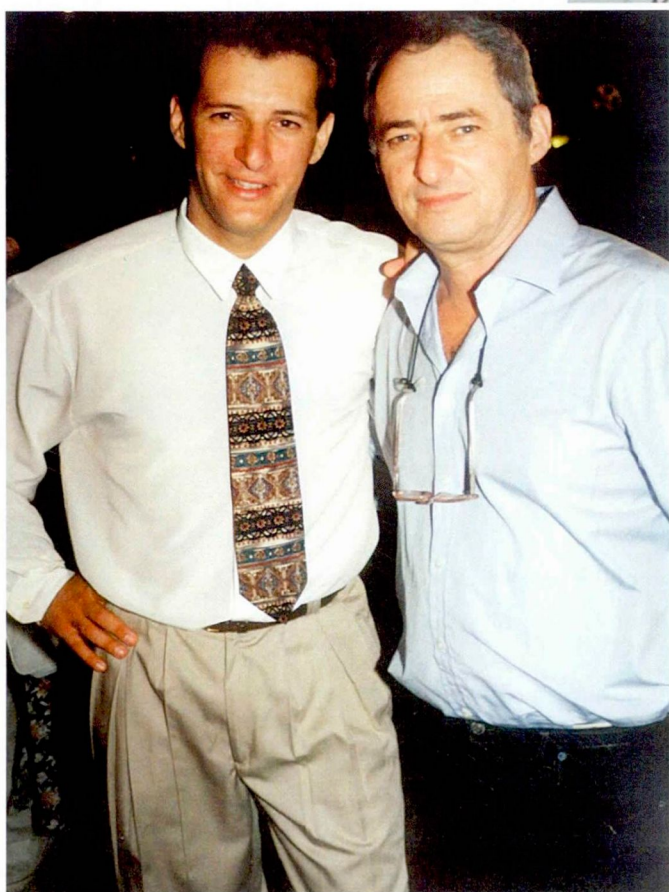

ואז אתה נולדת!

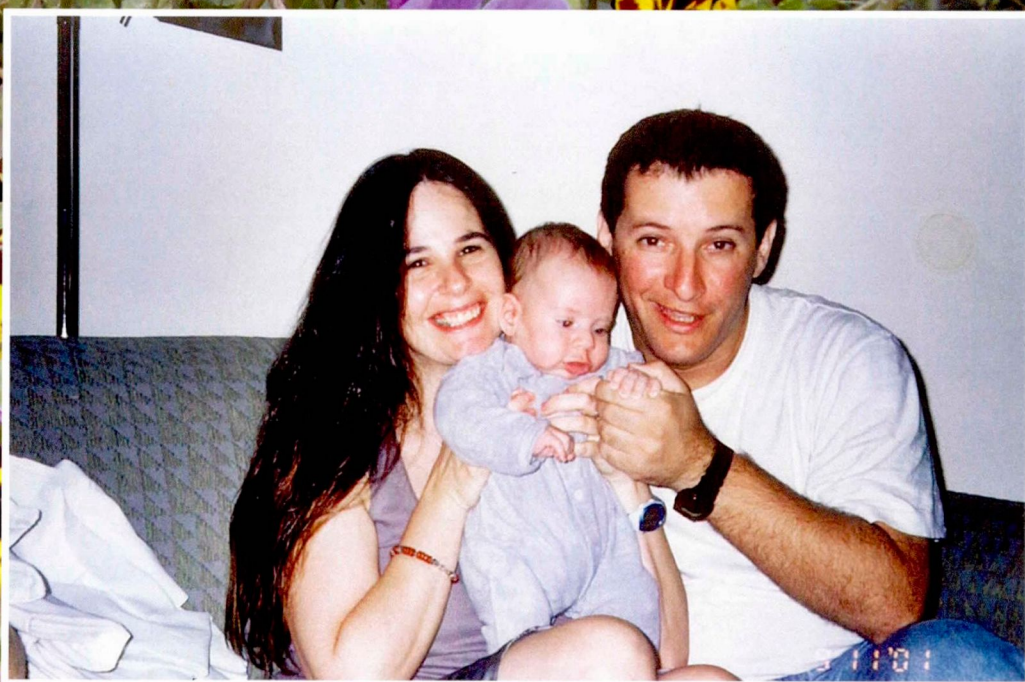
פרי אהבה אין סופית!

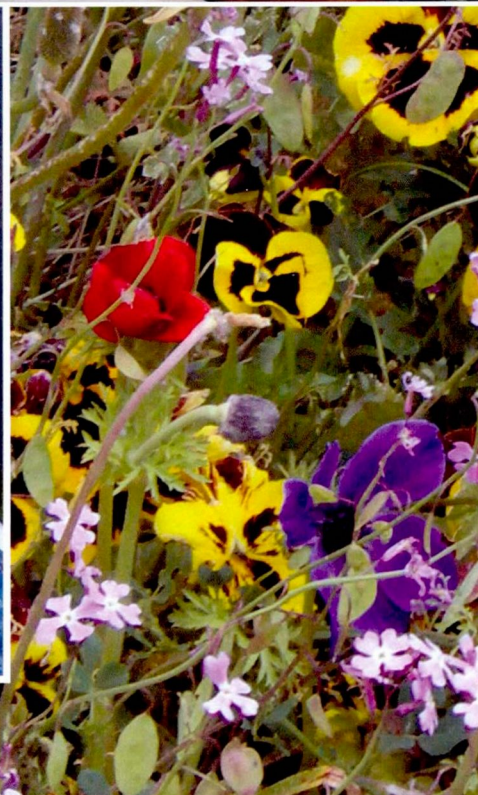
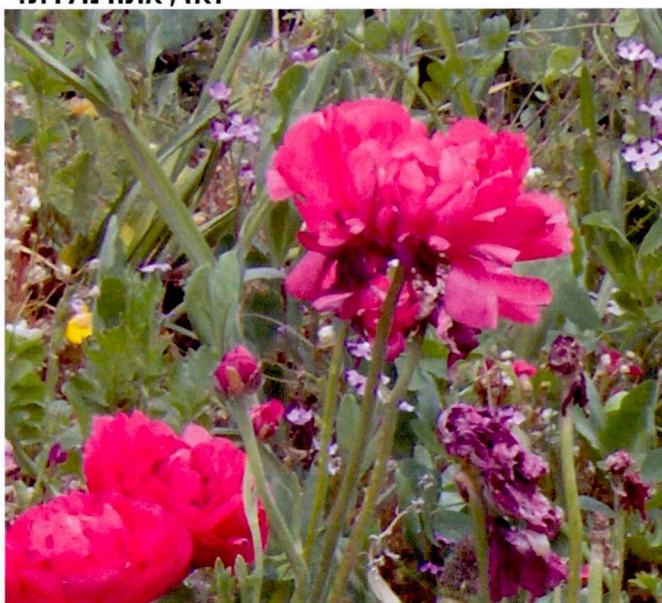
שלך עם כל הלב, לנצח,

סבתא.

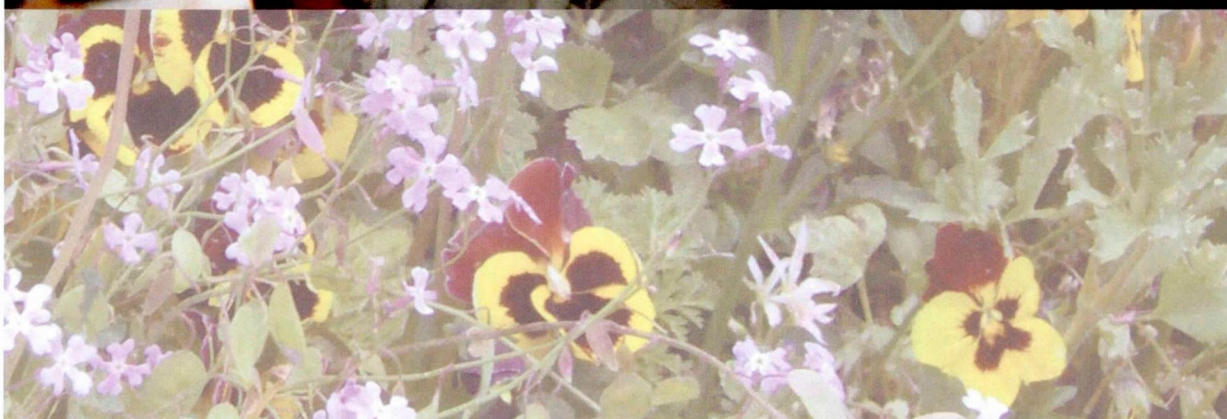
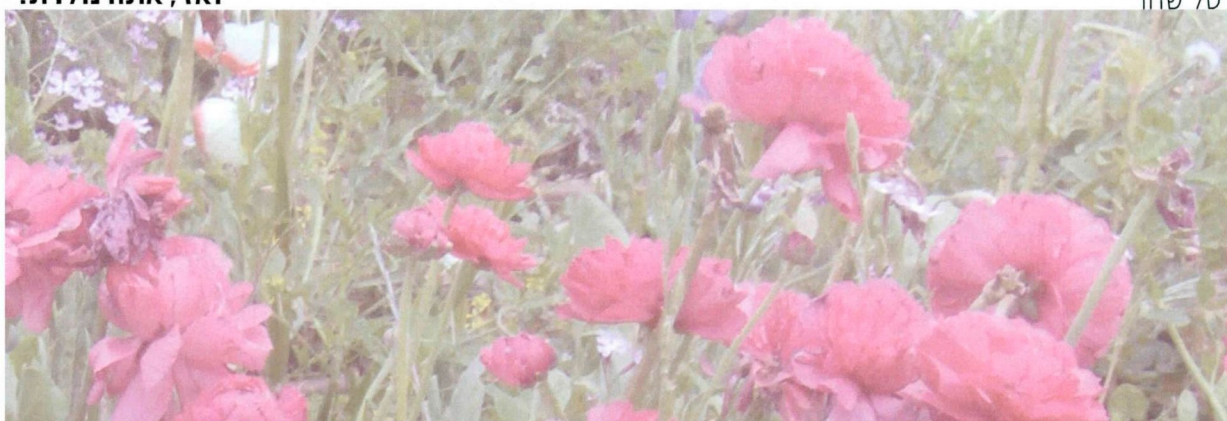

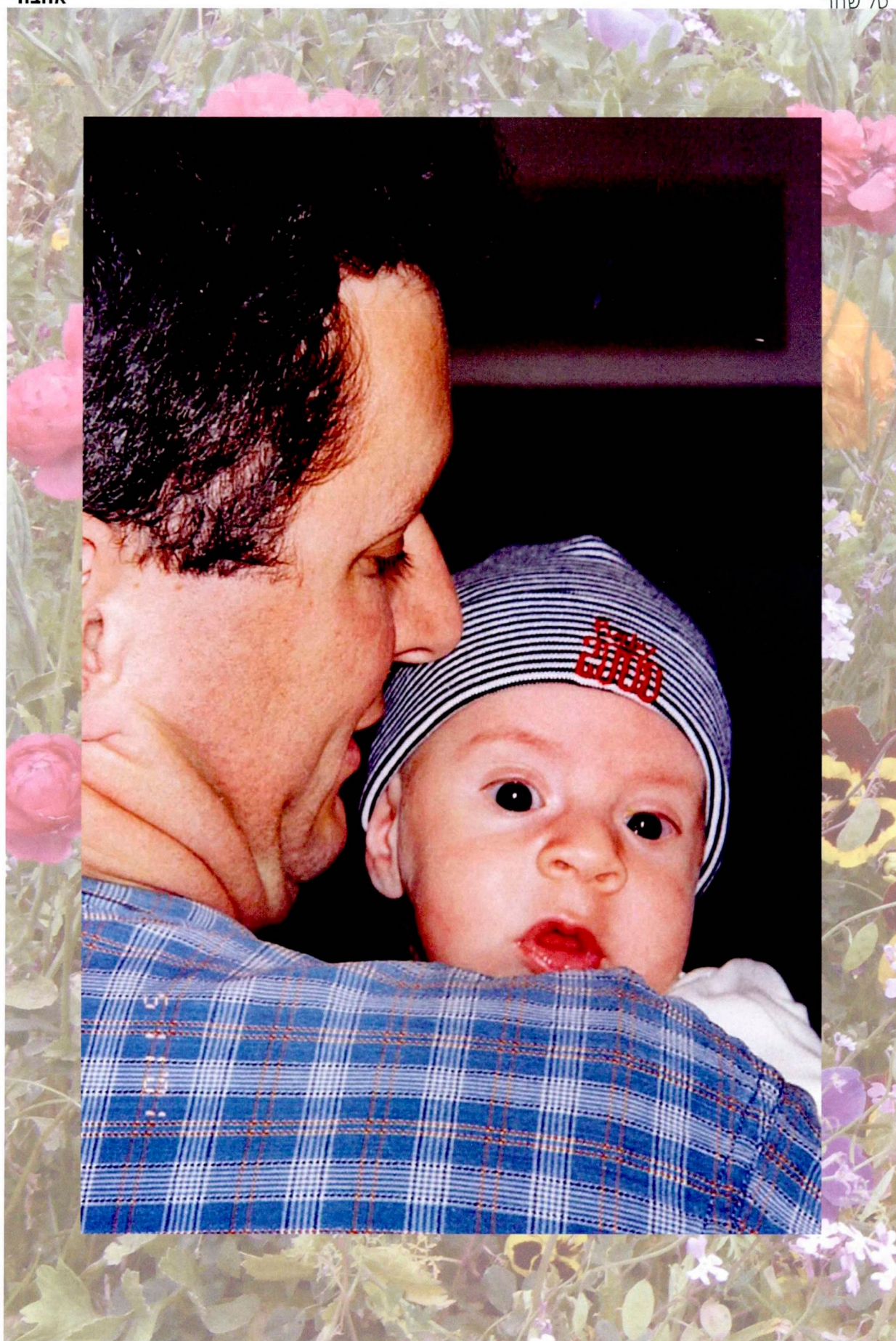

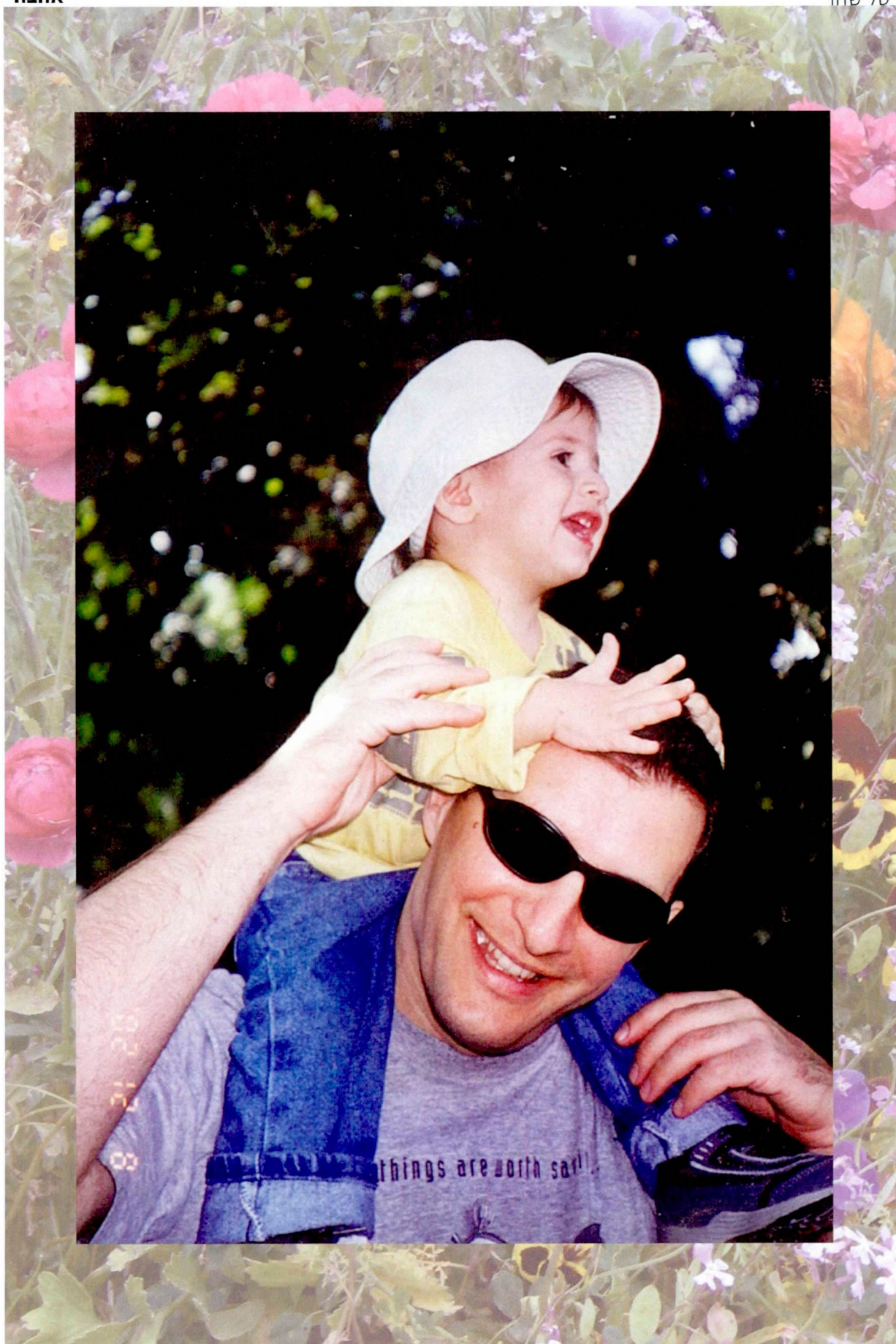

חברים מספרים

שייקה (שי מדיוני):

השנה - 1974.

בראשון לספטמבר, היום הראשון ללימודים, הבחנתי בשני ילדים עולים מהגן לכיוון בית הספר. הם היו אחרים, בהירים, בלונדים - אורן ותור!
אורן עלה לכיתה ד', ותור ביחד איתי לכיתה ב'.

מבין החברים בכיתה היה יוסי כהן, "החזק" והזריז ביותר. הוא די מהר קלט שה"חדש" הזה עומד לערער את מעמדו.
יוסי התגרה בתור והם הלכו מכות.
אי אפשר היה לנצח את תור. יציב, עקשן ונחוש!

בסוף כולנו התחברנו, אפילו עם הבנות, לכיתה קטנה ומלוכדת.

כשהיינו בני עשר, התאספנו כמדי שנה, ביום כיפור, בבית הכנסת ובדשאים סביבו. הזדמנות להשתובב, לשחר ולרוץ. פתאום - צעקה!
קוץ של דקל נתקע לתור בבטן, נבהלנו, ניסינו להוציא את הקוץ ולא יכולנו. הזעקנו את אבא שלי, דני שהיה חובש בצבא. הוא רץ לטפל בתור והצליח לשלוח את הקוץ בעזרת פלייר.
כל אותה עת לא הוציא תור הגה מפיו... גיבור!

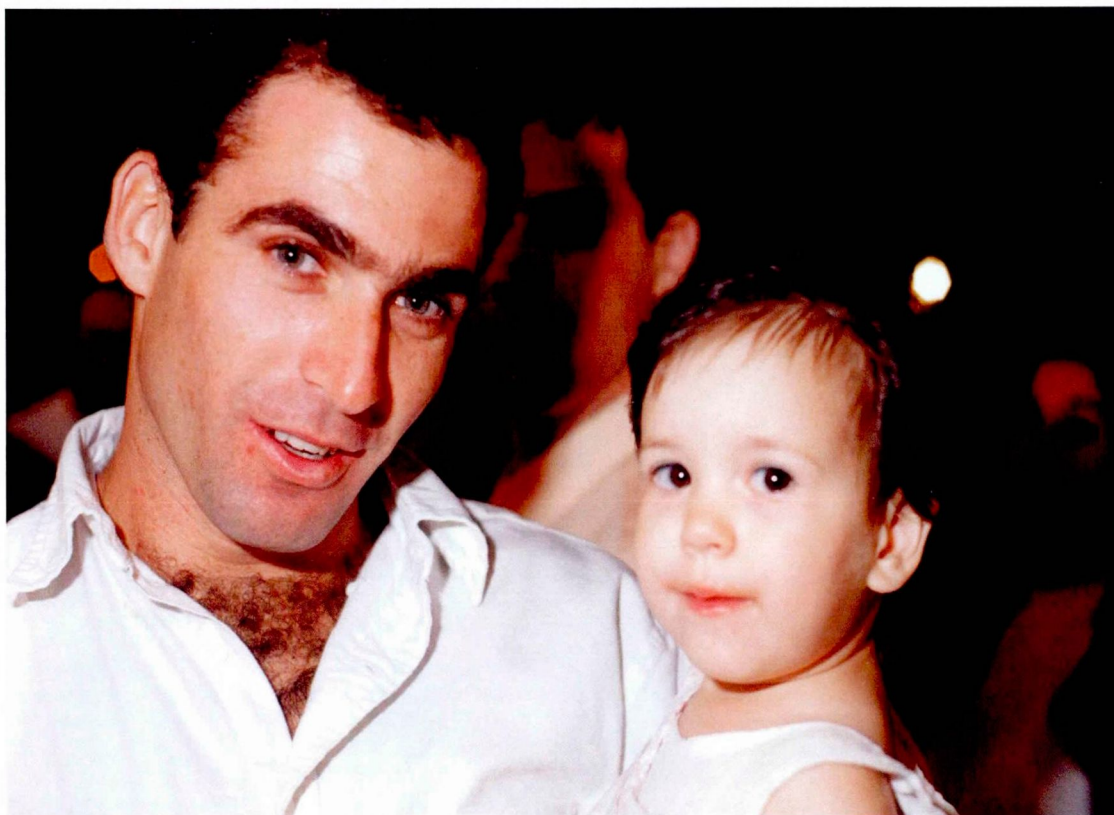
לכולנו היו חמורים, רכבנו עליהם. היינו מאיצים בהם, מכים בבעיטות ובמקלות.
אבל את תור לא ראיתי מעולם מתעצבן, או יוצא מהכלים כלפי אתונו ביאנקה. הוא אהב אותה, מלטף ולוחש לה באוזן מלמולי חיבה.

בגיל 11 בילינו בשחייה לילית בבריכה, והתחרינו בצלילות. תור ואני צללנו ביחד, עליתי לשאוף אוויר וטפחתי לתור על הכתף. זמן הצלילה דקה וארבעים שניות והוא עדיין צף. אף אחד מלבדי לא הבחין במצב.

צעקתי וצרחתי למציל, שמוליק פילוסוף, שרץ מייד והתחיל להנשים את תור.
לאט לאט, בהדרגה שבה נשימתו, הוא התעורר, הביט מסביב ולא זכר דבר. כאב לו הראש...
רכבנו באופניים הביתה, אני הייתי מזועזע, אבל גאה שהצלתי את חברי!

כיתה ו', בערבי שבת התאספנו בשקט בשקט, בני ובנות הכיתה, למסיבות סלוניות.
ליד בריכת השחייה היתה תחנת טרקטורים ובה שקע חשמלי. ארגנו כבל מאריך, פטפון ותקליט, "גיטרת זהב" (Golden Guitar) ורקדנו סלואו.
תור רקד עם לילך, עם מי רקדתי -
אני לא זוכר.

בני 13, ברי מצווה.
תור קיבל במתנה אופני ראלי משוכללים ומבריקים. תמיד בחר בטוב ביותר - ואני רציתי גם... מאוד...
ענה אבא דני - כשתלמד טוב כמו תור, תקבל.
התאמצתי, בסוף קיבלתי אופניים גם אני ורכבנו ביחד בשדות.

בחטיבת הביניים למדנו ביחד בבית הספר האזורי "הרי יהודה" עם בני הקיבוצים והמושבים.

אורן עבר לאורט ברחובות במסלול אלקטרוניקה. שנתיים אחריו בחרנו, תור ואני, ללכת בעקבותיו. היה בו שילוב – ליצן הכיתה ותלמיד חכם ורציני.

לרחובות נסענו בבקרים עם חנה רון. היא תמיד צחקה והתבדחה איתנו, הקלה על המתח מהלימודים, ובחזרה בטרמפים. כשעברנו ליד תל-נוף היינו צופים במטוסי F15. שאחרי פעילות מוצלחת היו נוחתים וממריאים, עושים "בזים", ממריאים שוב תוך ביצוע ספיראלות באוויר – לופים.

בכיתה י"א

היינו נפגשים בכפר, ומשחקים יום יום במשך שעות ב"שח" כ-300 או 400 משחקים. תור היה קר רוח, סבלני והגיוני.

בסוף כיתה י"ב סיימתי את הלימודים, ותור בחר להמשיך בלימודי הנדסאי אלקטרוניקה

בכיתה י"ג, באורט סינגלובסקי בתל-אביב.

תור הצליח בכל מבדקי הטייס. עבר את הגיבוש, והתחיל לפרוש כנפיים.

בבסיס פגש את גלית – אהבה גדולה, אמיתית!

הוא חשש פן ינשור מהקורס, בסוף קיבל כנפיים במסדר – יום חיל האוויר – טייס שלנו! ברקע מהדהד השיר "יש לי כנפיים".

תור היה יוצא לעיתים לארצות הברית להשתלמויות בסימולטורים. פעם נפגשנו בניו-יורק, גלית, תור, אחי עודד ואני – מפגש ראשון ביחד – כולנו בעיר העצומה! מעוררת התרגשות ותדהמה!

גלית ותור החליטו להינשא בקיבוץ עין חרוד, ביתם של הוריה, אתי ואלדד.

נסענו, תור ואני, לקיבוץ יומיים שלושה לפני החתונה לעזור בהתארגנות. זו היתה הפעם הראשונה שלי להיות איתם ביחד. גלית ותור השלימו זה את זה. תור הביע אכפתיות, אהבה ודאגה, פן יקרה לה משהו שיכאיב או יפגע בה.

החתונה נערכה מסביב לבריכה – חלום ליל קיץ. אורן ואני היינו שושבינים, אוחזים בקרנות החופה. תור היה הדור, רציני. גלית גלשה במורד הדשא כמו פיה, ישר לזרועותיו ולחופה!

מזל טוב!

יאיר:

תור, אני לא יכול לכתוב עליך בלשון עבר לכן אכתוב מכתב.

תור יפה ואציל כמו הציפור שעל שמה נקראת אך בעיקר סמל לכוח רצון וסיבולת אין סופיים. לראשונה נפגשנו בגיל 7, כיתה ב' בתחילת שנת הלימודים מגיע ילד חדש, המורה מציגה אותך לכיתה, כולנו סקרנים וגם קצת נבוכים, בטל שחר של אמצע שנות השבעים, בקומונה קטנה וסגורה נחשב הדבר לארוע.

איך שהגיע ההפסקה הראשונה, העמדנו אותך במבחן הראשון בביתך החדש. שלחנו את יוסי כהן ממושב בקוע, שנחשב לילד החזק בכיתה, לקרב מולך. מין צורך של ילדים לקבוע גזרות ולהוכיח גבריות. כמוכן שעמדת בקרב בגבורה, החטפת חזרה ללא פחד ומורא ומיד קנית את מקומך ומעמדך.

אתה בטח זוכר את התחרויות בבריכה, שבעונות הקיץ היינו מבליים בה את רוב זמננו.

תמיד ראשון, הכי טוב, הכי חזק, הכי מהיר. בקדרים באים היה כמעט בלתי אפשרי לעבור אותך.

בכדור מים מי שלא היה אתך בדרך כלל שתה חצי בריכה. מה שבעיני סימל אותך יותר מכול היה ללא ספק תחרות שהייה מתחת למים, שקיימנו בבריכה. תחרות שכמעט ועלתה לך בחיך.

היינו חמישה: אתה, פלג בן שלום, צור שחם, שי מידיוני ואני, התערבנו בינינו מי נשאר הכי הרבה זמן מתחת למים. כולם יצאו פחות או יותר אחרי דקה ורק אתה, בעל שילוב קטלני של כוח רצון וכוח סיבולת אין סופיים, שכחת לצאת מהמים. לאחר כשתי דקות, אולי יותר, הבנו שאתה לא זז. קפצנו כולם למים והוצאנו אותך מעולף אבל כמוכן אלוף.

עוד מקרה קטן, שבטוח לא תשכח, היינו בני 10, אולי קצת יותר. אחרי בית הספר נסענו באופניים דרך השדה לבקר את אייל בוסי בצלפון. להורים של אייל היה בחצר שיח של פלפלים אדומים קטנים וחריפים בטרופ. באותו יום בערב הייתה לנו פעילות בקן הנוער במקום שנמצאת היום "אולה", וכמוכן עלה במוחנו רעיון למעשה קונדס מטורף: ניקח פלפלים נביא אותם לפעולה בקן ונדחוף לבנות לפה. להן ישרוף ואנחנו נצחק.

בערב בקן תוך כדי הסתודדות ותכנון מי תהיה הקורבן הראשון, עשיתי טעות גורלית, ניסיתי להכניס לך פלפל לפה. הניסיון שנכשל עלה לי ביוקר. רדפת אחרי בלי להרפות, תפסת אותי והכנסת לי פלפל שלם לתוך הפה. תוך כדי כתיבה נהייה לי חם באוזניים בעיניים ובאף, וזה בערך מה שאני זוכר מהערב הזה, חם ושורף ומיד לאחר מכן אני התעלפתי ואתה ברחת הביתה, והבנות, הבנות כמוכן ניצלו.

עברו להן השנים, הגענו לגיל המצווה. תקופה נפלאה של התבגרות, כתה מגובשת. את הקן ופעילויות הנוער החליפו מסיבות דיסקו וריקודי הסלו, במחסן של שולי בו שלום, אבא של פלג, ובמשחקי אמת וחובה המפורסמים, וכמוכן במפגשי בנים ובנות. גם פה כמוכן בלילך, שהייתה היפה בכיתה, זכית. ברחבת הריקודים למען האמת לא כיכבת אבל במשחקי אמת וחובה הרבה נשיקות מהבנות קיבלת.

לאחר תקופה נפלאה זו פחות או יותר נפרדו דרכינו. אתה הלכת ללמוד ברחובות ואני עברתי ללמוד במקווה ישראל בתנאי פנימייה. השנים חלפו והגענו לצבא, כשסיפרת לי שאתה בקורס טייס היה ברור שאין מתאים ממך להיות הבן הראשון שטל שחר שולחת לקורס המובחר ביותר. היה לי ברור שתסיים את הקורס ותהיה טייס, כי את כוח הרצון שלך אי אפשר לנצח.

לימים התחתנת ובחרת לבנות את ביתך בהרחבה בטל שחר. אני עסקתי בתחום הבנייה. ערב אחד קיבלתי ממך טלפון וביקשת להתייעץ איתי בעניין הבנייה של הבית, נפגשנו אצל ההורים שלך במושב, העברנו חוויות והשלמנו חסרים אבל בעיקר הפתעת אותי מאוד בידע, בבקיאיות ובהבנה

המעמיקה שהפגנת בפרטים הטכניים, בעלויות הבנייה ובתכנון הבנייה. הדבר היחידי שהיה לי להגיד לך בסוף הערב הזה, שאתה פשוט לא זקוק ליעוץ.

תור, בעיני אתה סמל ליופי, לכוח רצון וסיבולת אינסופיים, שמי שניחן בהם אין דבר העומד בדרכו.

מתגעגע,

יאיר עיני

צור:

ספטמבר 1974, יום ראשון לתחילת שנת הלימודים השנייה לחיינו, כיתה ב', בפתח וההתרגשות גדולה.

אל הכיתה נכנס ילד חדש, שער בהיר, גובה ממוצע כשלנו, אבל בהחלט נראה חסון ומוצק. כבר בהפסקה הראשונה, יצאנו לבדוק עד כמה חסון הילד החדש. על מנת לברר את הסוגיה העמדנו מולו את יוסי כהן (החזק של הכיתה...), דילגנו על שלב "המוקדמות" וישר עברנו "לגמר". התמודדות בהורדת ידיים שעד מהרה הפכה להתגוששות סוערת על רצפת הכיתה... תור גבר על המנהיג המקומי, אך בצניעותו וחוכמתו לא תפס את מקומו.

החיבור עם תור היה מאוד טבעי וטוב, אומנם עברתי לטל שחר רק שנה קודם לכן מירושלים גם כן, אבל בהחלט הרגשתי "ותיק". ויחד עם שני בן טל שחר, שקלט אותי בשנה שעברה, הפכנו לשלישיה. תור יצר הרבה עניין בימים הראשונים להיכרותנו. תור שמח על החברותא ושיתף אותנו בסיפורים רבים על ילדותו בראש פינה ובגונן. מבחינתנו אומנם הילד החביב דיבר עברית, אבל לפי הסיפורים הוא הגיע אלינו מארץ רחוקה ומוזרה... לסיפוריו על ירושלים כבר התחברתי יותר, כמי שנולד בה. בחרתי להעלות, סיפור חמוד ותמים, שדי מבטא את הלך הרוח והמעש של ימי ילדותנו בימים ההם בטל שחר.

היינו אז בני כיתה ג' או ד', לא יותר. למדנו בבית הספר "השחר" שבמושב. באחד המקצועות למדנו על "גנת הילדה מאפריקה". נראה כי הסיפור ואורח חייה קצת השפיעו עלינו.

רתמנו למשימה את אורן, אחיו הבוגר של תור והכתרנו אותו "לראש השבט". מטע משמש או שזיף מוזנח, שהיה לא רחוק מחצר משפחת שדות, הפך חיש מהר לטריטוריה אפריקאית לכל דבר. כפי שהוסבר בספר של גנת, בנה כל אחד מאיתנו בקתת קש משלד של ענפים יבשים מעצי המטע המתים. שלד המבנה כוסה בקש, שהיה מצוי בשפע בשדה הנטוש. כך מבחינתנו יצרנו מתחם אפריקאי, לכל דבר ועניין, בשולי מושב טל שחר שבארץ ישראל.

כל יום אחרי הלימודים מיהרנו לארץ הנפלאות שלנו. העברנו את הזמן במשחקי דימיון, יצרנו כלי נשק מעץ ומאבן והתאמנו בהם.

יום אחד הכפר שלנו התגלה במקרה ע"י חבורה "עוינת" של ילדים גדולים מאיתנו. באופן די טבעי כנהוג בין שבטים ברבריים, ללא הודעה מוקדמת, או כמובן ללא סיבה החלה מלחמה בין השבטים. כך בחירוף נפש, תוך שימוש בכלי הנשק, אותם בנינו. ובעיקר, תוך שימוש והשלכה של רגבי אדמה גדולים. בין מחנה למחנה ניטש הקרב...

סוף טוב - תבוסת הפולשים הייתה מוחצת והם נסו בחזרה לאדמות השבט שלהם תוך הבטחה שהנקמה בוא תבוא...

כתב, צור שחם, בן כיתתו של תור
אוהב ומתגעגע.

רובי דראט:

תור ואני נפגשנו בכיתה ט', בבית הספר "אורט" ברחובות.

רוב התלמידים היו רחובותיים, בודדים מיישובי הסביבה. אופיו של תור היה שונה מזה של העירוניים.

בכל הקשור לספורט, הוא התגלה ככישרון. בהפסקות היינו משחקים בכדורסל במגרש בית הספר. היה ידוע שלא כדאי להתעמת פיזית עם תור, מי שהיה מעז, מהר מאוד היה מוצא עצמו נדחף על ידי בולדוזר, כשהכדור נחטף מידי. בשיעורי ספורט תור הוכיח סיבולת בריצות ארוכות, ויכולת מרשימה באתלטיקה קלה.

במשך שנות בית הספר שיחקנו ביחד במסגרת נבחרת כדורגל כיתתית. הוא היה ידוע ככסחן, לקח את תפקיד ההגנה ברצינות, תוך התעלמות מחוקי המשחק, "לא מתקרבים לשער!"

בתחילת כיתה י' התחלקנו למגמות שונות. אנחנו שובצנו ביחד למגמת אלקטרוניקה.

עם הזמן, כשתור הכיר והתיידד עם חברי הכיתה, נתגלו בו כשרונות נוספים – שנינות והומור! היתה לו דרך מיוחדת לשבור את הרצינות והקיפאון במהלך השיעור. הוא היה מגיב ספונטנית בבדיחות או בהערה, שהציגו באור מגוחך ומצחיק את נושא השיעור, ואפילו את המורה עצמו, ואנחנו מתגלגלים מצחוק. לעיתים קרובות מצא תור את עצמו מועף מחוץ לכיתה.... יחד עם רוח השטות, ידע תור להשקיע ולהצליח בלימודים, ציוניו גבוהים מהממוצע, הצטיין במיוחד בכל הקשור לתחום הטכני.

עם השנים, הקשרים בינינו התהדקו, והיינו מבליים ביחד גם מחוץ לכותלי בית הספר. בסוף כיתה י"ב קיבלנו רישיון נהיגה. התחלנו לצאת לבילויים משותפים עם החברה באזור תל-אביב.

בדרך כלל, תור היה מגיע ברכב של אלי, ונוסעים! חגגנו עד השעות הקטנות של הלילה. חזרנו לרחובות, משם תור המשיך לנסוע לבדו הביתה לטל-שחר, במהירות שיא, בכביש הפנוי והחשוך. הבנתי שיש לנו עסק עם נהג מקצועי ו"משוגע".

בכיתה י"א וי"ב קיבלנו זימונים למבדקי התאמה לקורס טיס. תור ואני עברנו את כל המבדקים, והיינו עתידים לעבור ביחד גיבוש טיס. הגיבוש נמשך כחמישה ימים, היינו במחלקות שונות. היה קשה ומאתגר.

ביום האחרון, לקראת סיום – הכרזה על הממשיכים לקורס עצמו.

פגשתי את תור אחרי שנודע לי שעבר בהצלחה, ואילו המחלקה שלנו טרם קיבלה את התוצאות. אני זוכר שאחזו בי קנאה ויראת כבוד לעמוד מולו, ואני עדיין תלוי באוויר בין טייס לצבא. סוף סוף הודיעו גם לי – "ממשיך לקורס טייס!"

במהלך השלבים הראשונים של הקורס הוצבנו במחלקות שונות. היינו נפגשים מידי פעם, מחליפים חוויות מהטיסות בפייפרים. נבחרנו לעבור לקורס 119.

בהמשך הקורס נפרדו דרכינו. תור המשיך במגמת תובלה, ואני הועברתי למכוני טייס. עזבתי את הכל, לא היה טעם להישאר. רציתי להמשיך בקורס, לא חשוב באיזו מסגרת, העיקר להיות באוויר...

נשארנו ידידי נפש לתמיד...

מצחי לגיא:

בית הספר לטיסה: תור ואני הכרנו בבית הספר לטיסה (הביס"ט). תור הגיע לקורס 118 מספר חודשים, לאחר שהחל הקורס במסגרת גף ה' – גף שהצטרף לארבעת גפי הקורס האחרים, שהחלו יחד וכלל חיילים ותיקים יותר שבדרך כלל הגיעו ממסגרות אקדמיות או צבאיות אחרות. עד שהגענו לשלב האחרון של ה"קורס מתקדם".

היכרות בין תור לביני הייתה שטחית, שכן לא היינו באותם גפים בשלבים השונים. במהלך קורס הטייס, בגלל שינויים בביס"ט, הועבר חלק מהקורס (כולל תור ואני) לקורס מספר 119, שהיו קטנים מאיתנו בשנתון.

במהלך הקורס, בשלב הצ'ק 8 צוקיות שלקראת שלב ה"ראשוני", מויינו למגמות הכשרה – טייסי קרב/ טייסי מסוקים /נווטים, שלב "מתקדם תובלה", עברנו תור ואני יחד ועם עוד 4 החברים, לשלב ה"מתקדם".

בשלב ה"בסיסי בכיר", שהיה שלב קורס הקצינים, נערך מפגש ספורט מסורתי בין קורס הטייס לקורס החובלים.

המפגש היה טעון למדי. נערכו בו מספר תחרויות כגון כדורגל, כדורסל, כדור מים ועוד. במשחקי הכדורסל והכדורגל הם ניצחו אותנו. אבל כשהגענו לבריכה – אנחנו באופן מפתיע ניצחנו אותם. איך? היה לנו קלף מנצח – תור! תור שיחק בשוט מצוין.

הם עלו עליו מספר שחקנים יחד, אבל לא הצליחו לעצור אותו. בסוף אותו יום נסענו לחוף הים שם התקיימה התחרות האחרונה והקובעת: מי ישתלט על רפסודה. הטייסים לעתיד והחובלים לעתיד בחרו מביניהם 4 אנשים מכל צד.

לאחר מאבק רציני ביותר במים, הצלחנו לגבור על החובלים בזכות...תור!, שהצליח שוב ושוב להסיר מעליו חובלים שניסו לעצור ולעכב אותו. תור היה הראשון שהצליח לעלות על הרפסודה, ובזכותו ניצחנו את מפגש טייס חובלים.

בשלב מתקדם תובלה טסנו על מטוסי ה"זמיר" (Beachcraft Quinair). תור היה חניך מצטיין, ולא היה ספק שהוא יגמור את הקורס (תור ואייל שפירא היו החזקים בינינו). תור הקרין שקט, הוא לא נלחץ במקומות שאחרים כן. הייתה לו הבנה מהירה ולכן יישם מהר יחסית דברים חדשים שלמדנו. באחד מהימים מצאנו עצמנו בפסק זמן משתעשעים בבריכת הבסיס. תור החל להשתעשע בבריכה עם ילד קטן מהשיכון, כשלפתע כדור, שהם שיחקו איתו עף על חיילת, ותור החל לשוחח איתה. כך הכיר את אשתו לעתיד...גלית. גלית עשתה אז בייביסיטר על ילד משיכון המשפחות של הבסיס. הם החלו להיפגש, בעיקר בערבים, היא מילאה תפקיד במגדל הפיקוח, והוא חניך טייס.

אט אט הפסקנו לראות אותו בשעות הערב, הוא היה מגיע בלילה לאחר שסיימנו ללמוד ונכנסנו למיטות. איך ידענו שתור חזר? הרעש של הצעידות עם הכפכים ספוגי המים, שהוא היה מתקלח איתם וחוזר איתם לחדר מהמקלחת.

קא"מ תובלה: עם סיום הקורס, שבוע לאחר טקס ענידת הכנפיים, הוצבנו ששיית טייסי התובלה הצעירים בטייסת 122, שבבסיס חיל-האוויר "בח"א 27 בנתב"ג, בסיס שלימים נסגר והועבר לנבטים שבנגב. לביצוע 4 חדשי קא"מ (קורס אימון מבצעי) על מטוסי "ערבה".

ניר דגן (מפקד הקורס) ויונתן רז (ג'וני) הדריכו אותנו. הקורס היה מעניין, טסנו ניווטים נמוכים ומעל ים ביום ובלילה, נחיתות והמראות על מסלולים קצרים, טיסות מכשירים (מזג אוויר חריף) וטיסה ארוכת טווח (שכללה נחיתה בלרנקה שבקפריסין). תור ואייל המשיכו להיות המצטיינים שלנו.

לקראת סיום הקא"מ, במסגרת ההיערכות למסיבת הסיום, הכנו הפתעה לניר דגן – הצטלמנו ללא ידיעתו כל השישייה עם אשתו במיטה (עם בגדים כמובן, מוסתרים מתחת לשמיכה). את התמונה הגשנו לו במסיבה... הוא אהב את התמונה ואת התעוזה.

בסיום ההכשרה המבצעית הוצבנו לטייסות – תור ואני הוצבנו לטייסת 135 שבשדה-דב ("כנף Howkeye 15"), זו הייתה הפעם הראשונה שהוצבנו להיות ממש ביחד. תחילתה של חברות נפלאה ואמיתית!

טייסת 135: בתום הקא"מ קיבלנו שבוע חופש, מיד אחריו הוצבנו בטייסת 135. ביום שהגענו לטייסת ערכו לנו אנשי הנהלת הטייסת שיחות אישיות:

מפקד הטייסת אייל שביט, סמ"ט א' (סגן מפקד טייסת ראשון) קובי יניב, ואייל רובין סמ"ט ב' (הסגן השני בבכירות). בתום השיחות הבנו כמה רציניים בטייסת, כמה שרוצים שניקח את נושא הטיסה

במקצועיות ולא פחות את נושא מילוי התפקידים שחילקו לנו בטייסת. כשנכנסנו לחדר ההלבשה חיכה לנו שם אחד מסדרי הטייסת – סגן דודי מנדיאל, שערך לנו מה שנקרא "שיחת אופוזיציה", שכן ההנהלה היא "קואליציה". דודי הסביר לנו את הדברים הבאים, שאינם פחות רציניים לדבריו מדרישות ההנהלה: בכל יום א' נפגשים בערב להקפצת טקילות בחוף הים של ת"א במקום שנקרא Razi on the beach.

בכל יום ה' אחה"צ משחק כדורסל טייסתי באולם של הקאנטרי בגלילות, ומיד לאחר מכן בירות ב"טרמינל" – פאב ברח' הירקון בת"א.

פעם בשבוע באים ב- 1100 (לבוא ב"באים"),

פעם בשבוע לצאת באמצע היום בין 1200-1500 לסעף ש"ש (סידורים-עניינים-פה-שם),

ופעם בשבוע לצאת ב- 1500 (לצאת ב"יוצאים").

בלוח במבצעי הטייסת הייתה "טבלת אופוזיציה" עם 3 רובריקות למלא בהן שמות: "באים", "סעף ש", "יוצאים". אין מצב, כך הובהר לנו, שלא נהיה רשומים שם ובתדירות מספקת.

לאחר מכן דודי שאל למי מאיתנו יש חברה, שכן חברה היא "ליש" (רצועה של כלב...גורם מעכב). עניתי בגאון שאין לי, תור ענה שיש לו, ודודי ניסה להסתיר את החיוך ואמר לתור ש"חברה פה זה זמני!".

אני לקחתי קצת ברצינות את דבריו של דודי לגבי הבאים, היוצאים והסעף ש, ויחסית מהר הסתבכתי עם ההנהלה עד שהבנתי איך לשלב בין הדברים. תור היה הרבה יותר שמרן והקפיד להתייצב בזמן בטייסת ולא להיעדר מאירועים טיסתיים.

הקידום המקצועי של תור ושלי בטייסת היה מהיר יחסית. תוך מספר חדשים בודדים הוסמכנו כקברניטים על מטוסי הזמיר, לאחר שהפגנו רמת טיסה טובה יחסית לוותק שהיה לנו. במקביל התחלנו לטוס על מטוס הקוקייה המתקדם כטייסי משנה.

לקראת אימון הסימולאטור בארה"ב על מדמה מטוס קוקייה (סימולאטור – מדמה טיסה, מעיין מטוס שלא טס בפועל לשום מקום אלא מחובר למחשב,

המסך והמכשירים מראים לנו כאילו אנחנו באמת טסים והמדריך מכניס לנו כל מיני תקלות במחשב כדי לתרגל אותנו וכך לומדים יותר טוב על המטוס)

אירע לנו רצף אירועים מוזר ומעניין: נשלחנו למבחן באנגלית בקונסוליה האמריקאית בת"א בכדי שנוכל לקבל ויזה לדרכון.

נסענו עם מכונית האיביזה של תור ולא מצאנו חנייה. לאחר שכבר מצאנו חניה וכבר היינו באיחור, תור זיהה בדרך כשהלכנו לבניין הקונסוליה, דוכן מפעל הפיס. הוא נעמד לרגע לידו למרות שהפצרתי בו שאנחנו מאחרים ואמר – רגע צחי, בוא נבדוק אם זכיתי, עשיתי בשבוע שעבר כרטיס מני.

הוא גילה שהוא לא זכה, ולאחר שהבין שאין לי גם כרטיס כזה, הפציר בי לעשות בו במקום כרטיס. בסוף הסכמתי ועשיתי. לאחר מכן רצנו לקונסוליה. האמריקאים כעסו על האיחור ולא הכניסו אותנו למבחן.

קובי שבינתיים מונה למפקד הטייסת, התעצבן עלינו וביטל לנו את אימון הסימולאטור. התבאסנו... שבועיים אחרי זה נסעתי אחה"צ עם רכב הפולקסוואגן הישן והמקרע שלי הביתה. בדרך נתקע האוטו ולא הניע יותר. דחפתי את האוטו לצידי הכביש והעמדתי אותו שם. ניגשתי לכספומט להוציא כסף, כדי לנסוע באוטובוס/מונית הביתה (היה לי רק מטבע של חצי-שקל בארנק), ואז הכספומט בלע לי את הכרטיס. לקחתי את כרטיס החיוג בטלפון ציבורי, שהיה לי בארנק ("טלכארד") וניסיתי להתקשר, אבל אז בצירוף מקרים מוזר – נפסל הכרטיס לשימוש.

ניגשתי לבעל פיצועיה וביקשתי ממנו להשתמש בטלפון שלו (אז לא היו טלפונים סלולאריים), הוא בקש 1 ₪ לשיחה, אך הסכים להתפשר על חצי-שקל.

צלצלתי לחבר שלי מהשכונה, שבא ואסף אותי במכוניתו הביתה. בערב הודעתי לטייסת שאגיע למחרת מאוחר שכן עלי לחלץ את הרכב התקוע.

בבוקר למחרת הלכתי לבנק וביקשתי לברר מדוע נבלע לי כרטיס האשראי (הייתי במינוס? – בחריגה מהאשראי המותר?), ובכדי להוציא כסף. הכספרית בדקה את החשבון שלי, ואמרה "מינוס? מינוס?! אתה יודע איזה פלוס יש לך?"

אתה זכית במפעל הפייס ב- 10000 שקלים! היה לך מינוס של 200 שקלים שזה מעל מה שמותר לך (מינוס של משכורת חייל – 150 שקלים, ולכן נבלע הכרטיס) ועכשיו יש לך 9800 שקלים בחשבון!". אז כן, בזכות תור זכיתי במפעל הפייס.

תוך מספר ימים קניתי סיאט איביזה משומשת, דומה לזו של תור, לאחר ששכנע אותי כמה האוטו נהדר וכדאי לקנות כזו.

יחד עמדו להן שתי מכוניות סיאט איביזה בחניית הטייסת, ותור ואני ניהלנו שיחות על רצועות טיימינג ושאר ענייני רכב, שלי, האמת לא היה מושג בהם (תור הבין כל דבר טכני באוטו, למה קיים ואיך עובד). שבועיים לאחר מכן הודיע לנו מפקד הטייסת, שאנו מתוכננים לחודש הבא לאימון סימולטור קוקייה יחד איתו כמדריך, במקום האימון שבוטל.

תור ואני לקחנו ברצינות את הלימוד לקראת האימון, ואז קרא לנו מפקד הטייסת לשיחה מפתיעה, בה לימד אותנו על מסעדות בניו-יורק (תור ואני תכננו טיול בניו-יורק לאחר האימון), ועל סוגי סטייקים שאנחנו הולכים לאכול בארה"ב.

טסנו במטוס אלעל בדרך לניו-יורק ומשם בחברה אחרת לדותן שבאלבמה, שם התקיים אימון הסימולטור.

בדרך, קובי המשיך ללמד אותנו על ה"קנסטוגה", על ה-"Old Meal" ועוד, על סוגי סטייקים שכדאי להזמין ואת מידת הצלייה שלהם, ואיזה בירה כדאי להזמין - כעקרון Samuel Adams או Curs light שקובי מאד אהב.

כשהגענו לעיר דותן, שכרנו בשדה התעופה רכב שהוזמן לנו, מדגם פונטיאק גרנד-פרי, ונסענו למלון. לאחר קבלת החדרים קובי פרש לישון, ואנחנו למרות שהיינו עייפים, העדפנו לקחת את הפונטיאק לסיבוב אן...לא היה לנו נעים לבקש אותה מקובי. בסוף החלטנו שאני אבקש, וקובי הסכים, עם אזהרה של דיר-בלאק.

תור נכנס מיד למושב הנהג עם המפתח, ישבתי לצידו, הוא הניע ולחץ על דוושת הגז, ומיד נשמעו צווחות 'חרקה' מהגלגלים, כנראה בליווי עשן קל. תור צעק "וואו כמה כוח יש לה, מנוע 3100 עם 8 צילינדרים", ואני רק חשבתי על התגובה של קובי, שעמד בפתח דלת חדרו והסתכל עלינו...הוא לא אמר בהמשך דבר. באותו ערב לאחר שקובי קם נסענו לאכול ב-"Old Meal". קובי הזמין ראשון, סטייק פילה עשוי מדיום עם שרימפס, שתייה Curs light. הזמנתי אחריו סטייק סירלוין עשוי מדיום כמו שקובי המליץ, גם עם Curs light.

המלצרית הגיעה לתור ושאלה אותו מה ירצה להזמין, ותור בלי להתבלבל ענה לה: "Do you maybe have a file of fish, you know, like a schnitzel?" . המלצרית לא הבינה מה הוא אומר וקובי הגיב בתדהמה קלה "תור מה שניצל?! אנחנו באמריקה, שנה אני מסביר לך על סוגי סטייקים ואתה מזמין שניצל דג?!"

תור הסביר לו שזה מה שהוא אוהב, אבל בגלל שאין אז הוא יזמין סטייק. ואז המלצרית שאלה מה תור ירצה לשתות, ותור ענה לה "Orange juice", ושוב קובי קפץ, - אבל תור לא ויתר על מיץ התפוזים. האימון היה מאד מעניין וקובי היה מרוצה מאיתנו. בסיום האימון טסנו לניו-יורק שם הסתובבנו וטיילנו יומיים.

נכנסנו למסעדה איטלקית, שנקראת Carmines, שקובי המליץ עליה, והזכיר מנות גדולות. הזמנו 2 מנות ראשונות ושתי עיקריות, המלצר הסתכל עלינו בהפתעה וניסה להסביר, שהמנות גדולות יחסית אך תור ואני התעקשנו.

קיבלנו מנות ענק, כל מנה הגיעה בתוך קערה למספיקה ל-10-5 נפשות. בסיום האוכל נראה שלא הצלחנו אפילו לגרד את החלק העליון של כל מנה. היה טעים ביותר.

בתום הטיול, לקראת החזרה לארץ, ביקשנו מקובי לדחות את החזרה במספר ימים, כדי להמשיך ולטייל. קובי התייעץ בטלפון עם מפקד הבסיס, ולבסוף אושר לנו להמשיך ולחזור לארץ עד ל-13/1/91.

יומיים לפני מועד פקיעת האולטימטום שניתן לסדאם חוסיין על ידי האמריקאים, לעזוב את כוויט, נשארנו לנו יומיים בלבד לטייל.

קנינו מיד בשדה התעופה כרטיסי טיסה למיאמי וכבר באותו ערב יצאנו לדרכנו.

נחתנו במיאמי ב-0100 בלילה, והחלטנו לשכור רכב בשדה התעופה ולנסוע לכיוון אורלנדו, ובדרך במלון שנמצא כשהעניינים יסגרו.

מרבית סוכנויות הרכב בשדה היו סגורות, ואלה שהיו פתוחות לא הסכימו להשכיר לנו מאחר והיינו מתחת לגיל 24. עד שבסוכנות באדג'ט זיהינו שהבחור בקבלה הוא עם מגן דויד, שוחחנו מעט על ישראל ובסוף הוא הסכים להשכיר לנו רכב - מיני-וואן מדגם "פלימוט ואגון".

תור היה מאושר מהרכב, בעיקר בגלל שלל מקומות האכסון והפאנל העליון בגג הרכב. יצאנו לדרכנו בסביבות 0200 עייפים אך מרוצים, נכנסנו לתחנת דלק וקנינו מפה, ועלינו על הכביש המהיר לכיוון אורלנדו,

בסביבות 0400 התעייפתי מהנהיגה ותור המשיך עד 0600

בכניסה לאורלנדו, עצרנו במלון דרכים והלכנו לישון במשך היום.

למחרת בילינו בדיסני-וורלד. אחה"צ חזרנו למיאמי טסנו לניו-יורק ומשם לארץ.

יומיים לאחר הגעתנו ארצה נפתחה מלחמת המפרץ הראשונה. תור ואני חווינו מצב מלחמה בטייסת

מבצעת.

טסנו טיסות מגוונות, ובעיקר, התעסקנו בלהרגיע פקידות מבוהלות מסקאדים שנחתו באזור. לאחר המלחמה הקצרה, המשכנו תור ואני להתקדם בהסמכות המבצעות בטייסת – הוסמכנו כטייסי משנה על מטוס הקוקיה, טסנו על הצסנה, והמשכנו לטוס כקברניטים על מטוס הזמיר. תור בילה עם גלית, ופעם אף נסענו יחד לסופשבוע במלון באילת תור עם גלית ואני עם חברתי דאז, קצינה מהבסיס.

בשלב מסוים החליט מפקד הטייסת, שתור ואני נתחיל קורס להסמכת קברניטים על מטוס הקוקיה, למרות הוותק המועט יחסית, שבד"כ נדרש להסמכה זו. בשיחה אמר לנו כי הדבר אינו מקובל והוא הולך לקראתנו בגלל רמת הטיסה הטובה שאנו ממשיכים להפגין, הטוב שבינינו בקורס, יעבור לאחר שיוסמך, למטוסים הכבדים (הרקולס או בואינג), זו היתה שאיפתו המקצועית של כל טייס תובלה בצה"א. בתום קורס הקברניטים החליט מפקד הטייסת שתור עובר לטייסת הבואינגים, טייסת 120, ואני מאד שמחתי בשבילו – הוא עבר את הקורס ברמה טובה יותר ממני והגיע לו.

טייסת 120: תור הגיע יחד עם טייס נוסף, אבי יעקובי, לטייסת 120. כשנה מאוחר יותר הצטרפתי אליו לטייסת 120. כבר תוך כחודשיים מצאנו עצמנו טסים יחד לארה"ב בטייסת מטען. הקברניט – קובי יניב. ביום הראשון בדרך הלוח עצרנו לתדלוק ולשנת לילה באמסטרדם. בערב יצאנו לאכול במסעדה, שנקראת "קפה-דה-קורס". לאחר שאכלנו, טיילנו ברחובות ובדרך למלון עברנו באזור "החלונות האדומים", מועדוני לילה שכללו... חשפנות. בכניסה עמדו אנשים, שניסו לשכנע אותנו להיכנס ואמרו בין היתר "סיגר, בננה...".

לקח קצת זמן לתור ולי להבין למה הם אמרו את זה (את זה כדאי שגיא יקרא כשיהיה כבר גדול). המשך הטיסה היה מאד מעניין, ביצענו אימון נחיתות במסלול מושלג בקנדה, נחתנו בארה"ב ופרקנו את המטען.

שהינו מספר ימים בניו-יורק ולקראת סוף השבוע, לאחר שהמטוס הועמס, חזרנו לארץ. הייתה לנו חוויה אמיתית ביחד. באותה תקופה תור החל קורס קברניטים על מטוס הבואינג. מפקד הטייסת היה אותו קובי, שהיה מפקדנו בטייסת הקודמת ושלח אותנו לטייסת 120. תור החל ברגל שמאל את הקורס, כשהמדריך החליט בטיסה הראשונה, לבצע תרגולים שונים ממה שהיה מוגדר, ותור, שהתכוון היטב לתרגולים אחרים, הופתע מתרגול חירום, שלא תוכנן כבר אחרי המראה ולא הרשים בביצוע.

תור היה מתוסכל למדי. הקורס המשיך באווירה דומה של חוסר סדר והפתעות שהוציאו את תור משלוותו ומהשקט שתמיד מאפיין אותו. בשלב מסוים אמר קובי לתור, שהוא אינו מתאים לטייסת והודיע לו שהוא חוזר לטייסת 135.

תור מאד כעס על קובי על ההתנהלות ועזב את הטייסת, אך שמח לחזור לטייסת 135 אותה אהב. טייסת 120 ואני ביניהם מאד לא אהבנו את ההתנהלות מפקד הטייסת – הוא טעה, תור היה ונשאר טייס מצוין.

הפסד לטייסת 120 ועוגמת נפש סתמית ומיותרת לתור. קובי, כמפקד טייסת, תמיד נחשב למעורר מחלוקת בניהול אנשים.

טייסת 135. בפעם השנייה: תור חזר לטייסת 135, מהר מאד מונה לתפקיד ניהולי (מפקד גף מבצעים), ובהמשך מונה לתפקיד האחראי על קליטת מטוסי הפשוש בצה"א.

באחת הטיסות עם טייס ניסוי אמריקאי על מטוס ה"פשוש" בשדה-דב, החלה אחרי המראה תקלה, עם נתוני לחץ וטמפרטורה השמן של המנוע. הטייס האמריקאי הקל ראש בתקלה והמשיך את הטיסה אך תור התעקש לחזור מיידית לנחיתה. הם בסוף פנו בחזרה לנחיתה ולקראת נחיתה, עדיין באוויר – כבה המנוע. תור למעשה הציל ככל הנראה את חייו וחיי טייס הניסוי, ואת המטוס.

עם המעבר של תור לטייסת 135 דרכינו נפרדו, אך נותרנו חברים טובים. שמרנו על קשר טלפוני, ולעיתים נפגשנו עם בנות הזוג ובהמשך, לאחר שגיא נולד ולי ולאשתי נולדו ילדים נפגשנו המשפחות.

תור המשיך במסגרת הצבאית, חתם לקבע ארוך, יצא מטעם הצבא ללימודי השלמה למהנדס, אותם סיים בהצלחה,

לאחר מכן שימש בתפקיד רגיש יחסית, של ראש מדור תובלה בענף משולבים במחלקת המבצעים של חה"א (ה"בור").

בתפקיד זה היה תור אחראי על הורדת המשימות המבצעיות ברמה היומית לכלל טייסות מערך התובלה. לאחר שנתיים מוצלחות ביותר התעקשו בצה"א שתור ימשיך שנה שלישית, לפני שימשיך לתפקיד כמהנדס כפי שביקש. תור לא רצה להמשיך בתפקיד בעיקר בגלל שגרת העבודה הלוחצת והמחיר המשפחתי שהוא משלם, אך נותר ללא ברירה. במהלך התפקיד התחבר מאד עם בני ששון.

מפגש הטייסת לזכרו של תור

בני, טייס וחבר

שירתתי עם תור בקריה במשך שנתיים. הבור, שלוש קומות מתחת לאדמה – מריצים עבודה. חשתי לידו בטוח, הוא היה רציני וקפדן, הגיע לעבודה בדיוק בזמן.

אני בשונה ממנו, אינטואיטיבי, וסומך עליו... אם איחרתי והגעתי בסביבות השעה 9:00, חיכו לי קפה חם, עוגיות, ותור רגוע ומחייך...

בין השעות 11:30, 12:00 – עוברים במפעל הפיס, מגרדים כל יום, ולא מרוויחים כלום!

2 בלילה, מבצע שייטת אי שם בלבנון. חיל הים לחוצים, צריכים את חיל האוויר. בדקנו בכל החזיתות, כל המטוסים היו בפעילות – בלתי אפשרי.

תור חזר לישון ואני רעדתי...

ב-10:00 בבוקר הגיע לעבודה, הרמ"ח היה עצבני, נוזף. תור אמר לי: "אל תדאג".

בשעה 12 נשמעים צעדים נמרצים במסדרון – וקולות רגוזים. הגיעו לחדר מפקדים מחיל הים, רב סרן וסגן אלוף מתנפלים עלינו בצעקות, ותור – "צהריים טובים, תשתו קפה?" והם בשלהם מטיחים בנו קללות והאשמות.

"כמה סוכר?"

אז קראו לנו מטומטמים. ויצאו רותחים מכעס. בשעה 1:00 הלכנו לאכול צהריים, תור היה כל כך רגוע – אין סופי!

פטישי – מפקד גף הדרכה.

הייתי בקורס אחרי צחי ותור. אני מרגיש כמו צנון קשה והם עליזים!

גוטשיל, מפקד הטייסת

תור חזר לטוס ולהדריך בטייסת 135. היה מנהל גף מבצעים. ניהל הכל בדרך מקצועית.

היו הכנות לקליטת מטוס ה"פשוט" מארצות הברית. התארגן צוות מקצועי, הראשון בין המועמדים היה תור. טייס מעולה, סקרן, חיפש תשובות, שאל שאלות. רגיש, חם וחייכן – תמיד משרה אוירה טובה.

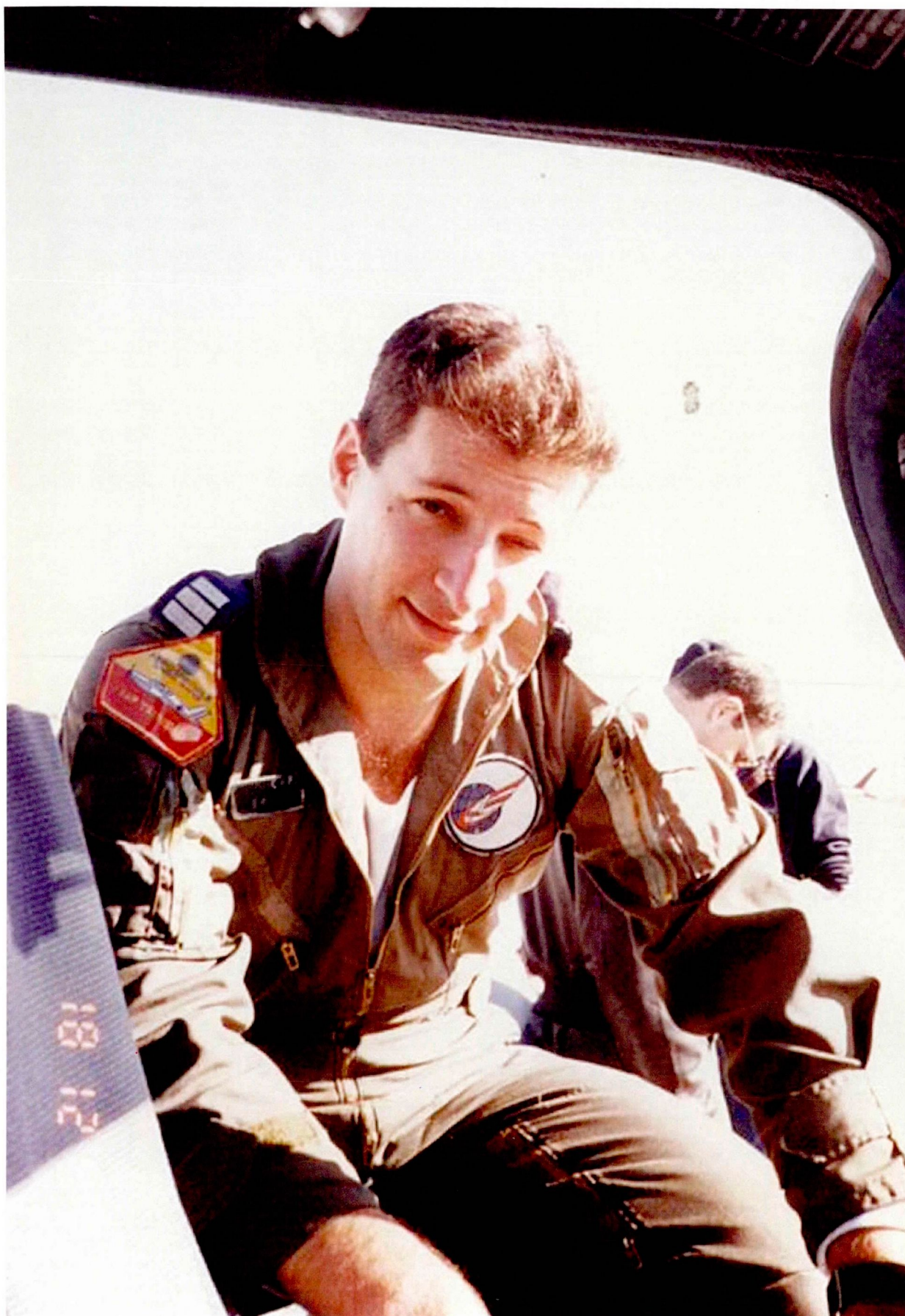
בארה"ב בחן את כל המטוסים וליווה את הקליטה בארץ.

באותה תקופה, במשך שבועיים תור יצא ל-230 גיחות. לא היה טייס כזה חרוץ בחיל האוויר. חריג, מטורף – אז 15 טיסות בדיקה ומבחן. הוא היה פשוט אלוף עולם.

בטיסות מבחן – בודק עד הפרט האחרון. היה ברור שאם משהו חריג – תור היה מגלה.

רב סרן הכי קפדן, הכי יסודי, הכי מקצוען, והכי אהוב...

תודות

לאלי, בעלי אהובי על תמיכתך ונאמנותך.

לגלית היקרה מאוד, שהשתתפת בהשלמת הסיפור של חייכם המשותפים.

לחברים שייקה, צור, יאיר, רובי וצחי שהייתם צמודים, אוהבים, וסיפרתם מזיכרונותיכם.

לברני שכטר, לדודי שמואל ולאיתי אור, שליוויתם אותי במשך שעות ארוכות בידידות ובסבלנות, הפריתם ברעיונותיכם, בעבודתכם הגרפית המקצועית, והבאתם להפקת ספר זה.

לארז כהן, על תרומתך והארת פניך.

ואחרון חביב,

לגיא המתוק שלנו, שלולא אתה – לא היה הספר נכתב!

אוהבת סבתא

